

DEEL B

11. BELEIDSARTIKEL 11:
NEDERLANDSE
RECHTSORDE

p.24

p.24

Operationele doelstelling 11.1: Het tot stand brengen van wet- en regelgeving ter uitvoering van de grondwettelijke opdracht het burgerlijk recht, het strafrecht, het burgerlijk- en strafprocesrecht in algemene wetboeken en algemene regels van bestuursrecht bij wet vast te leggen

p.41

Operationele doelstelling 11.2: Het bevorderen van de kwaliteit van wetten en regels, van de onderlinge samenhang en consistentie van wetgeving en het versterken van de juridische functie van het Rijk

12. BELEIDSARTIKEL 12:
RECHTSPLEGING EN
RECHTSBIJSTAND

p.45

p.45

Operationele doelstelling 12.1 is geschrapt.

p.45

Operationele doelstelling 12.2: Burgers en bedrijven hebben toegang tot een passende en effectieve vorm van geschilbeslechting en/of rechtspleging

p.49

Operationele doelstelling 12.3: Optimale randvoorwaarden voor een doelmatig en doeltreffend rechtsbestel

13. BELEIDSARTIKEL 13:
RECHTSHANDHAVING,
CRIMINALITEITS- EN
TERRORISMEBESTRIJDING

p.53

p.53

Operationele doelstelling 13.1: Het voorkomen en verder terugdringen van criminaliteit door inzet van een effectief instrumentarium van preventie en het effectief bestrijden van huiselijk geweld

p.61

Operationele doelstelling 13.2 is geschrapt.

p.61

Operationele doelstelling 13.3: Het bestrijden van criminaliteit door een effectief en doelmatig instrumentarium van opsporing en vervolging

p.76

Operationele doelstelling 13.4: Het bestrijden van criminaliteit met een effectieve en doelmatige ten uitvoerlegging van strafrechtelijke sancties en maatregelen

p.87

Operationele doelstelling 13.5: Het bijdragen aan de beperking van de schade bij slachtoffers door een effectieve slachtofferzorg

p.89

Operationele doelstelling 13.6: Het risico op en de vrees voor terroristische aanslagen in Nederland zoveel mogelijk te verkleinen, alsmede het op voorhand beperken van schade als gevolg van een mogelijke aanslag

14. BELEIDSARTIKEL 14:
JEUGD

p.93

p.93

Operationele doelstelling 14.1: Een zorgvuldige uitvoering van en toezicht op interlandelijke adoptie en zaken van internationale kinderopvoering in het licht van de relevante verdragen en Europese verordeningen op dit terrein

p.95

Operationele doelstelling 14.2: Het voorkomen dat jeugdigen delicten plegen en, wanneer zij dit wel doen, niet in herhaling vervallen (het verminderen van recidive)

15. BELEIDSARTIKEL 15:
VREEMDELINGEN

p.101

p.101

Operationele doelstelling 15.1 (Pardonregeling) is afgerond en dus geschrapt

p.101

Operationele doelstelling 15.2: Zorgvuldige en tijdige afdoening van aanvragen van verleningen van een verblijfsvergunning of een naturalisatieverzoek

p.102

Operationele doelstelling 15.3: Een effectieve en zorgvuldige uitvoering van het vreemdelingen-toezicht, grenstoezicht en terugkeerbeleid, opdat een vreemdeling die niet of niet meer rechtmatig in Nederland verblijft, Nederland zelfstandig of gedwongen verlaat

16. BELEIDSARTIKEL 17:
INTERNATIONALE
RECHTSORDE

p.105

p.105

Operationele doelstelling 17.1: Bijdragen aan een Europese en internationale ruimte van vrijheid, veiligheid en recht

11. BELEIDSARTIKEL 11: NEDERLANDSE RECHTSORDE

DGWIIV/DW/ Sector staats- en bestuursrecht

Operationele doelstelling 11.1: Het tot stand brengen van wet- en regelgeving ter uitvoering van de grondwettelijke opdracht het burgerlijk recht, het strafrecht, het burgerlijk- en strafprocesrecht in algemene wetboeken en algemene regels van bestuursrecht bij wet vast te leggen

Activiteit/dossier 1: Vreemdelingenwet 2000 en Vreemdelingenbesluit 2000 (Vw 2000 en Vb 2000) en de Wet toelating en Uitzetting voor de BES-eilanden (WTU-BES)

Inhoud / Doelstelling

De Vw 2000 en het Vb 2000 bevatten regels met betrekking tot het verblijf van vreemdelingen in Nederland, de aanvraag en het verlenen van verblijfsvergunningen, het toezicht op en de uitvoering van de grensbewaking en de vreemdelingenwetgeving, de vrijheidsbeperking en -ontneming, het vertrek en de uitzetting, en de rechtsmiddelen.

De WTU-BES bevat vergelijkbare regels voor de BES-eilanden die na de transitie onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de Nederlandse Minister van Justitie vallen.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- * De afgelopen Kabinetsperiode zijn er vier grote wetgevingstrajecten in gang gezet en afgerond of nagenoeg afgerond:
  - Wet herziening asielprocedure (snellere en betere asielprocedure)
  - Wet modern migratiebeleid (snellere toelating van en andere procedure voor reguliere vreemdelingen)
  - Wet biometrie in de vreemdelingenketen
  - De Wet toelating en uitzetting voor de BES-eilanden
- * Daarnaast wordt er vrijwel doorgaand gewerkt aan implementatie van EU-richtlijnen en verordeningen op het terrein van asiel en migratie.
- * De Minister van Justitie is nauw betrokken bij de totstandkoming van EU-regelgeving op het terrein van asiel en migratie. Het EU-acquis op dit terrein laat steeds minder ruimte voor nationaal beleid.
- * Het EU Hof van Justitie wijst in individuele gevallen wel eens arresten die nopen tot aanpassing van het Nederlandse vreemdelingenbeleid en de Nederlandse

vreemdelingenwetgeving. Recentelijk onder meer over de 120% norm (120% van het minimumloon) die Nederland hanteert bij gezinshereniging en de onterechte beperkingen –o.a. leges– die Nederland stelt aan de immigratie van Turken.

Kosten / financiën

De uitvoering van verschillende voorgenomen wetsvoorstellen op het terrein van het vreemdelingenrecht, waaronder het voorstel tot implementatie van de terugkeerrichtlijn en het voorstel dat strekt tot introductie van het gebruik van biometrie in de vreemdelingenketen hebben vertraging opgelopen omdat de financiële dekking voor de implementatie nog niet is gevonden. Meer algemeen geldt dat de uitvoering van de vreemdelingenwetgeving veel geld kost, in het bijzonder de opvang van vreemdelingen.

Knelpunten

De goede uitvoering van de vreemdelingenwetgeving op de BES-eilanden (Wet toelating en uitzetting BES) is van groot belang.

Relaties met andere departementen

De Minister van Justitie (samen met de Staatssecretaris van Justitie) is de enige ondertekenaar van de Vw 2000 en het Vb 2000. De WTU-BES is medeondertekend door de Staatssecretaris van de BZK. Er zijn met name raakvlakken met de verantwoordelijkheden van de met integratiebeleid belaste Minister (inburgering) en van de Minister van SZW (Wet arbeid vreemdelingen). Daarnaast zijn er dwarsverbanden met onderwerpen waarvoor de Minister van BZ verantwoordelijk is (Rijksvisumwet).

Activiteit/dossier 2: Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Inhoud / Doelstelling

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) bevat algemene regels voor de besluitvorming door bestuursorganen en de rechtsbescherming daartegen. Het doel is de harmonisatie en codificatie van bestuursrechtelijke regels die voorheen over vele wetten verspreid waren, om aldus het bestuursrecht toegankelijker, inzichtelijker en beter hanteerbaar te maken.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Thans (10-5-2010) zijn vijf wetgevingstrajecten op het gebied van de Awb gaande (aanpassingswetgeving is, hoewel soms omvangrijk, buiten beschouwing gelaten).

- * Wetsvoorstel terugvordering staatssteun (31 418)
Aanhangig bij Tweede Kamer. Dit wetsvoorstel beoogt het Nederlandse recht in overeenstemming te brengen met het Europese recht inzake terugvordering van onrechtmatige staatssteun.
- * Wetsvoorstel nadeelcompensatie en schadevergoeding
Advies RvS uitgebracht. Dit wetsvoorstel bevat een harmonisatie en procedurele stroomlijning van het (thans bizar ingewikkelde) overheidsaanprakelijkheidsrecht. Het vestigt geen nieuwe aanspraken op schadevergoeding.
- * Wetsvoorstel aanpassing bestuursprocesrecht
Advies RvS uitgebracht. Bevat een groot aantal wijzigingen van het bestuursprocesrecht, hoofdzakelijk gericht op het slagvaardiger en minder “stroperig” maken daarvan. Op een deel daarvan is al vooruitgelopen in de Crisis- en herstelwet.
- * Schadevergoeding bij schending redelijke termijn
Voorontwerp eind april 2010 in consultatie gegeven. Uit de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens volgt, dat een burger recht heeft op vergoeding van immateriële schade als zijn geschil niet binnen een redelijke termijn door de rechter is beslist. Recent hebben Nederlandse bestuursrechters geoordeeld dat zij die vergoeding zelf moeten kunnen toekennen. In dit wetsvoorstel wordt deze rechtspraak gecodificeerd, waarbij de vergoeding wordt geforfaitteerd om de uitvoeringslasten voor de rechter zo laag mogelijk te houden.
- * Wetsvoorstel regiezingting c.a.
In voorbereiding. Vloei voort uit project versnelling besluitvorming in het ruimtelijk domein. Is inhoudelijk een vervolg op de wet aanpassing bestuursprocesrecht: focus op het minder stroperig maken van het bestuursprocesrecht door de bestuursrechter in staat te stellen/ te stimuleren om geschillen vaker definitief te beslechten.

[Kosten / financiën](#)

Omvang is nog niet bekend.

[Knelpunten](#)

Het wetsvoorstel aanpassing bestuursprocesrecht bevat het zogenaamde relativiteitsvereiste (een klager mag zich slechts beroepen op normen die ter bescherming van zijn belang zijn geschreven). De voortgang van de wetgeving op dit terrein zal ook van de bewindspersoon aandacht vergen, nu de tussenstappen in consultaties en in het parlementaire proces vaak te lange intervallen kennen.

[Relaties met andere departementen](#)

BZK is medeondertekenaar van de Awb. Omdat de Awb voor alle bestuursorganen geldt, zijn voorts alle andere departementen betrokken.

Activiteit/dossier 3: Wetgeving betreffende de staatkundige hervorming Nederlandse Antillen/ Koninkrijk

[Inhoud / Doelstelling](#)

Ontbinding van het land Nederlandse Antillen, oprichting van de nieuwe landen Curaçao en Sint Maarten en oprichting van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (de BES-eilanden). Uitvoering van de Slotverklaring (betreft afspraken tussen Nederland, de Nederlandse Antillen, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba).

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- * Rijkswet tot wijziging van het Statuut, Rijkswet Gemeenschappelijk Hof, Rijkswet openbare ministeries, Rijkswet Politie, Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving, Rijkswetten betreffende de reglementen voor de gouverneur van Curaçao en voor de gouverneur van Sint Maarten. De Minister van Justitie blijft ook na de staatkundige hervorming (mede)verantwoordelijk voor de Rijkswet Gemeenschappelijk Hof, de Rijkswet openbare ministeries, de Rijkswet Politie en de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving.
- * Lagere regelgeving die voortvloeit uit bovengenoemde rijkswetten, zoals bijvoorbeeld het rijksbesluit rechtspositie Gemeenschappelijk Hof van Justitie en het rijksbesluit financiering parket van de procureur-generaal
- * Alle wetgeving op Justitieterrein voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Minister van Justitie wordt integraal verantwoordelijk voor alle Justitie wetgeving die op de BES-eilanden geldt. Die wetgeving wijkt in belangrijke mate af van de wetgeving die voor het Europese deel van Nederland geldt.

[Kosten / financiën](#)

De financiering van de uitvoering van bovengenoemde wetgeving op de BES-eilanden komt ten laste van de Justitiebegroting. Dat geldt eveneens voor de financiering van de kosten van het Gemeenschappelijk Hof, het OM en (in ieder geval gedeeltelijk) de Raad voor de rechtshandhaving voor de BES-eilanden.

Knelpunten

In heel algemene zin geldt dat de uitvoering van wetgeving op de BES-eilanden op een ander niveau ligt dan in Nederland. Bovendien geldt hier een andere bestuurscultuur. De Nederlandse bewindslieden zijn echter wel in dezelfde mate (politiek) verantwoordelijk voor de situatie op de BES-eilanden als voor de situatie in Nederland voor wat betreft de onder hun verantwoordelijkheid ressorterende beleidsterreinen.

Relaties met andere departementen

BZK is het coördinerend ministerie in deze maar de Minister van Justitie is verantwoordelijk voor een aantal rijkswetten en voor alle BES-wetgeving op het terrein Justitie.

Activiteit/dossier 4: Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)

Inhoud / Doelstelling

De Wbp biedt het wettelijk kader voor de verwerking van persoonsgegevens in Nederland, zowel in de publieke als in de private sector.

De Wbp dient ter implementatie van de EU-richtlijn over de verwerking van persoonsgegevens.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Bij de Tweede Kamer is een wetsvoorstel aanhangig tot terugdringing van de administratieve lasten en nalevingskosten die verband houden met de Wbp.

In november 2009 is een Kabinetsstandpunt aan beide Kamers gezonden met daarin de beleidsvoornemens naar aanleiding van een in de periode 2007 - 2009 gehouden evaluatie van de Wbp en het rapport van de Adviescommissie veiligheid en de persoonlijke levenssfeer. Dit Kabinetsstandpunt is in februari 2010 met succes in de Tweede Kamer verdedigd. Behandeling van het Kabinetsstandpunt in de Eerste Kamer moet nog plaatsvinden.

Kosten / financiën

Uit de Wbp vloeien voor het Ministerie van Justitie alleen kosten voort die verband houden met de handhaving van de wet. Bekostiging van het College bescherming persoonsgegevens vindt plaats uit de Justitiebegroting.

Knelpunten

Zeer korte termijn: administratieve lasten en nalevingskosten kunnen worden teruggedrongen. De Tweede Kamer moet dan wel bovengenoemd wetsvoorstel

behandelen. Dat is al lange tijd gereed voor openbare behandeling.

Korte termijn: opstellen van wetgeving voortvloeiend uit bovengenoemd Kabinetsstandpunt. Voor de nadere beleidsmatige invulling zijn aanwijzingen gegeven, maar nog niet in wetgeving omgezet.

Middellange termijn: herziening van bovengenoemde EU-richtlijn staat voor de periode 2010 - 2011 op het programma van de Europese Commissie.

Relaties met andere departementen

BZK is medeondertekenaar van de Wbp.

EZ is primair verantwoordelijk voor privacyaspecten die verband houden met de telecommunicatie.

Vrijwel alle andere ministeries produceren regelmatig wetgeving die moet worden afgestemd op de Wbp.

Activiteit/dossier 5: Mensenrechten

Inhoud / Doelstelling

DW is verantwoordelijk voor het behandelen van klachten aanhangig bij het EHRM en de diverse VN-comités die betrekking hebben op het beleidsterrein van het Ministerie van Justitie. Verder adviseert DW over mensenrechtelijke aspecten van wetsvoorstellen en beleidsvoornemens. DW coördineert de Justitiebijdragen aan de rapportages die Nederland indient bij de toezichthoudende comités van de internationale mensenrechtenverdragen waarbij het partij is. Tenslotte heeft DW de liaisonfunctie voor het toezichthoudende comité bij het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering (CPT).

Relevante recente producten / brieven / nota's

* Momenteel behandelt DW om en nabij 400 klachten die zijn ingediend bij het EHRM (in 2009 kwamen ongeveer 300% meer klachten onze kant op in vergelijking tot 2008). Deze klachten hebben vnl. betrekking op het vreemdelingenrecht (de Dublin-materie, Afghaanse 1 F'ers, Somalische asielzoekers, uitzetting van vreemdelingen die volgens de AIVD een gevaar voor de nationale veiligheid zijn), het straf(proces)recht (TBS, jeugdigen, bronbescherming, verschoningsgerechtigden, registratie gegevens, zwijgrecht, eerlijk proces), het penitentiair recht (detentieomstandigheden) en bestuursrechtelijk instrumentarium (BIBOB, aanwijzing veiligheidsrisicogebieden). De minister wordt geïnformeerd in die

EHRM-zaken waarin geadviseerd wordt te schikken of waarin een reëel afbreukrisico dreigt. Verder bestaat een periodieke memo die feitelijke actualia meldt. Jaarlijks wordt de Kamer geïnformeerd (laatstelijk bij brief van 26 maart 2010).

- * Jaarlijks worden zo'n 300 adviezen gegeven (die zowel qua onderwerp als omvang sterk uiteen lopen) en 2 VN-rapportages afgewikkeld.
- * Wetsvoorstel schadevergoeding bij overschrijding redelijke termijn (op basis waarvan burgers schadevergoeding kunnen vragen als een procedure bij de bestuursrechter te veel tijd in beslag heeft genomen): het wetsvoorstel is in april 2010 in consultatie gegaan.
- * Toetreding van EU tot het EVRM. Met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon is in het EU-verdrag (artikel 6, tweede lid) vastgelegd dat de Unie zal toetreden tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden ('EVRM'). Deze toetreding maakt toezicht op de naleving van het EVRM mogelijk en is complementair aan het EU-Handvest Grondrechten.
- * Het handvest van de grondrechten van de EU heeft sinds de inwerkingtreding van het verdrag van Lissabon bindende kracht.
- * Hervormingen van het EHRM (het zgn. Post-Interlaken proces). De huidige situatie van het EHRM is onhoudbaar: de werkvoorraad is opgelopen tot meer dan 120.000 zaken, en maandelijks loopt die werkvoorraad op met zo'n 1700 zaken. Onder Nederlands voorzitterschap is door een 'Reflectiegroep' in de Raad van Europa een groot aantal voorstellen gedaan voor zowel het Straatsburgse als het nationale niveau, welke voor een groot deel ten doel hebben de werklast van het Hof te beheersen. Dit heeft geresulteerd in een Actieplan dat is vastgesteld tijdens een ministeriële conferentie in Interlaken in februari 2010. In april 2010 is de Kamer geïnformeerd.
- * Gelijke behandeling, waaronder de Kabinetsreactie op de evaluatie van de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb), waarin met name de zogeheten 'enkele feit-constructie' een heikel punt is. Deze constructie, o.m. meergelegd in artikel 5, tweede lid, Algemene wet gelijke behandeling (Awgb), houdt in dat geen onderscheid mag worden gemaakt op grond van het enkele feit van politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of ugerlijke staat. Een instelling op godsdienstige of

levensbeschouwelijke grondslag, zoals bijvoorbeeld een instelling van bijzonder onderwijs, mag toelatingswisen stellen aan zijn personeel, mits die eisen noodzakelijk zijn om het doel en de grondslag van de instelling te verwezenlijken. De in de Awgb opgesomde persoonkenmerken, waaronder geslacht, seksuele gerichtheid etc, mogen echt niet op zichzelf tot afwijzing/ontslag leiden. Om het gemaakte onderscheid te kunnen rechtvaardigen, dient sprake te zijn van bijkomende omstandigheden. Over deze constructie bestaan veel misvattingen. Het meest prangende voorbeeld in de TK/media is dat van de christelijke scholen en homoseksuele leraren. Hier geldt dat hebben van een homoseksuele relatie onderdeel is van de homoseksuele gerichtheid en dus geen bijkomende omstandigheid die afwijzing/ontslag zou rechtvaardigen. In Europees verband kan gewezen worden op de ingebrekestellingen vanwege een onjuiste implementatie van Richtlijn 2000/78 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep en van Richtlijn 2000/43, de Rassenrichtlijn.

Kosten / financien

Uitspraken van het EHRM kunnen direct (betaling van een schadevergoeding) en indirect (aanpassing van wetgeving of beleid) financiële gevolgen hebben voor JUS. Verder betaalt JUS mee aan nationale en internationale infrastructuur op het gebied van mensenrechten (College mensenrechten en gelijke behandeling, EHRM, etc).

Knelpunten

- * Werking van de Dublin Verordening: gezien detentieomstandigheden in zuidelijke lidstaten (vrnl. Griekenland) en vermeende incidenten van (in)direct refoulement staat het interstatelijk vertrouwensbegin-sel waarop samenwerking tussen EU-lidstaten in de voormalige derde pijler is gebaseerd onder druk.
- * Afghaanse 1 F'ers. Onder Afghaanse asielzoekers bevinden zich ook voormalige communisten, waaronder (onder)officieren van de veiligheidsdienst Khad/WAD. Aan deze groep wordt in de regel artikel 1F Vluchtelingenverdrag tegengeworpen; zij komen niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning in NL. Zij betogen evenwel dat uitzetting naar Afghanistan in strijd is met het refoulementverbod, omdat zij daar vanwege hun verleden ook thans nog te vreezen hebben voor een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM.

* De algemene veiligheidssituatie in Zuid- en Centraal-Somalië is zorgelijk en heeft de bijzondere aandacht van het EHRM.

[Relaties met andere departementen](#)

Op het mensenrechtelijk dossier zijn naast JUS primair twee andere ministeries werkzaam: BZ (mensenrechten in buitenlands beleid, de Mensenrechtenambassadeur, het Agentschap EHRM) en BZK (Grondwetsherziening, de Algemene wet gelijke behandeling, het College mensenrechten en gelijke behandeling).

Implementatievraagstukken van internationaal mensenrechtelijke standaarden (zoals het EVRM) in nationale wetgeving liggen primair op het terrein van JUS. De Aanwijzingen voor de Regelgeving bieden andere departementen derhalve de mogelijkheid alhier advies in te winnen, aangezien EVRM-expertise vnl. op dit departement bestaat.

Aangezien 98% van alle EHRM-klachten betrekking heeft op het terrein van JUS worden verweerschriften hier opgesteld. In dat licht bezien is een discussie gaande over de vraag of positionering van het Agentschap bij BZ nog steeds logisch is.

Activiteit/dossier 6: Onteigeningswet

[Inhoud / Doelstelling](#)

De onteigeningswet bevat regels over de onteigening van onroerende zaken ten behoeve van infrastructurele projecten (o.a. wegeaanleg) en ruimtelijke inrichting (o.a. woningbouw). De wet kent verschillende soorten procedures, afhankelijk van de doelstelling waarvoor wordt onteigend.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Al 10 jaar geleden heeft het Kabinet vastgesteld dat de huidige procedures te lang duren, te veel van elkaar verschillen en onvoldoende zijn afgestemd op de Awb. Plannen om tot verbetering te komen bleken niet haalbaar, omdat de ministeries die in de praktijk het meest belang hebben bij onteigeningen (VROM en VenW) het oneens bleven over een nieuwe procedure. Met de Crisis- en herstelwet (Chw) is het gelukt om wijzigingen door te voeren. Daarmee is onder meer een nieuwe procedure voor onteigeningen op het terrein van ruimtelijke ordening ingevoerd.

Tijdens de parlementaire behandeling van de Chw zijn toezeggingen gedaan die leiden tot afzonderlijke

wetgevingstrajecten:

* Herinvoering koppelingen: Met de Chw zijn in het verleden bestaande wettelijke koppelingen tussen de onteigeningsprocedure en planologische procedures geschrapt. Hierdoor is het op dit moment in theorie mogelijk om te onteigenen voordat de noodzaak daartoe definitief vaststaat. Aan de Eerste Kamer is toegezegd deze ont koppeling in de praktijk niet toe te passen en via een afzonderlijk wetsvoorstel de koppelingen opnieuw in te voeren. Een wetsvoorstel wordt nog in 2010 bij de Tweede Kamer ingediend.

* Integrale herziening van het onteigeningsrecht: Toegezegd is om de met de Chw ingevoerde onteigeningsprocedure te evalueren. Tevens is toegezegd om binnen een jaar na het aantreden van het nieuwe Kabinet een wetsvoorstel tot integrale herziening van het onteigeningsrecht in procedure te brengen.

[Kosten / financiën](#)

Met de invoering van een nieuwe onteigeningsprocedure zijn voor Justitie op zichzelf geen additionele kosten gemoeid. Wel wordt nog gezocht naar dekking voor de kosten van de evaluatie van de nieuwe onteigeningsprocedure.

[Knelpunten](#)

De toezeggingen op het terrein van de integrale herziening nopen tot een korte evaluatietermijn en een snel wetgevingstraject na de evaluatie. De Ministers van VROM en van VenW zijn medeondertekenaars.

Activiteit/dossier 7: Crisis- en herstelwet

[Inhoud / Doelstelling](#)

De Crisis- en herstelwet (CHW) beoogt besluitvormingsprocedures in de sfeer van infrastructuur, woningbouw, duurzame energie e.d. te versnellen en daardoor ook het werkgelegenheidsverlies door de crisis te verzachten. Zij bevat voor de projecten waarop zij van toepassing is ook belangrijke afwijkingen van het bestuursprocesrecht van de Awb. In verband daarmee is de MvJ mede-ondertekenaar van de wet. De afwijkingen van het bestuursprocesrecht zijn tijdelijk, tot 1 januari 2014.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

De wet is op 31 maart 2010 in werking getreden. Echter de komende Kabinetsperiode zal zij moeten worden geëvalueerd en zal de vraag moeten worden beantwoord of de vernieuwingen in het bestuursprocesrecht, die nu

tijdelijk en voor een deel van het bestuursrecht gelden, structureel voor het gehele bestuursrecht moeten gaan gelden. Zo ja, dan moet de Algemene wet bestuursrecht worden aangepast.

[Kosten / financien](#)

Geen directe uitvoeringskosten.

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

AZ, VROM, V & W, LNV

Activiteit/dossier 8: Wet op de kansspelen (Wok)

[Inhoud / Doelstelling](#)

Regulering van het kansspelaanbod in Nederland met het oog op het beheersen van de risico's van gokverslaving, criminaliteit e.d.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Op het gebied van de Wet op de kansspelen zijn drie wetgevingstrajecten gaande:

- * Instelling Kansspelautoriteit (32 264)
Verslag TK uitgebracht. Het wetsvoorstel stelt een zelfstandig bestuursorgaan in, de Kansspelautoriteit (Ka). De Ka wordt belast met vergunningverlening, toezicht en handhaving, taken die thans nog bij de MvJ berusten. Aldus wordt de onafhankelijkheid van het toezicht vergroot. Om de handhaving te intensiveren krijgt de Ka o.m. de bevoegdheid bestuurlijke boeten en dwangsommen op te leggen.
- * Wijziging Speelautomatenbesluit (o.m. cashless play)
April 2010 voorgehangen bij TK/EK. In 2008 zijn, op aandringen van de TK, speelautomaten onder de kansspelbelasting gebracht. Dit betekende voor de branche een flinke lastenverzwaring. Ter compensatie daarvan worden een aantal kostenverlagende en omzetverhogende maatregelen toegestaan.
- * Algehele herziening Wet op de kansspelen
Enkele jaren geleden was besloten tot een algehele herziening van de Wok. Er is een ambtelijk concept opgesteld, maar de herziening is tijdelijk stilgelegd, deels om prioriteit te kunnen geven aan de Kansspelautoriteit, deels voor een nadere bezinning op het beleid, mede in het licht van Europese ontwikkelingen. Medio 2010 wordt een uitspraak van het HVJ EU verwacht, die zou kunnen verplichten tot het gaan aanbesteden van vergunningen voor de landelijke loterijen en Holland Casino (HC).

[Kosten / financien](#)

De kosten van de Ka zijn geraamd op € 5,5 tot 6 mln. Deze worden gefinancierd uit leges en een nieuwe bestemmingsheffing, die wordt opgebracht door de sector zelf.

[Knelpunten](#)

Bij het kansspelbeleid is er spanning tussen enerzijds het Nederlandse parlement – dat in grote meerderheid een restrictief beleid wil – en anderzijds de branche – die wil groeien – en het Europese recht, dat grenzen stelt aan de inbreuk op het vrij verkeer van diensten.

[Relaties met andere departementen](#)

Fin (kansspelbelasting, beheer Staatsloterij en HC)

Activiteit/dossier 9: Wapens en munitie

[Inhoud / Doelstelling](#)

De Wet wapens en munitie (Wwm) reguleert het bezitten, verhandelen etc. van wapens en munitie.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Thans (11-5-2010) lopen twee wetgevingstrajecten tot wijziging van de Wwm:

- * Verbod vlindermessen en valmessen (32 206). Verslag TK uitgebracht. Aan de TK is toegezegd dat er een algeheel verbod op stiletto's, vlindermessen en andere opvouwbare messen komt. Deze zijn thans slechts boven een bepaalde omvang verboden, maar vormen een risico, bijv. in het uitgaansleven, omdat zij gemakkelijk verborgen gedragen kunnen worden.
- * Aanpassing i.v.m. EU-richtlijn ter uitvoering VN-vuurwapenprotocol.

In voorbereiding. Implementatiewetgeving. Voornaamste verplichting is het zodanig markeren van vuurwapens dat deze traceerbaar zijn.

[Kosten / financien](#)

[Knelpunten](#)

De uitvoerbaarheid van inpassing van EU-richtlijn vereist aandacht.

[Relaties met andere departementen](#)

BZK, Def, EZ/Fin (douane)

Activiteit/dossier 10: Advocatenwet

Inhoud / Doelstelling

De Advocatenwet regelt de instelling van de Nederlandse orde van advocaten als publiekrechtelijke beroepsorganisatie waarin alle advocaten verenigd zijn. De Orde kan bij verordening regels stellen over de beroepsuitoefening door advocaten. De wet bevat voorts regels over o.a. de inschrijving van advocaten en tuchtrecht.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- * In het tweede kwartaal van 2010 is bij de TK een voorstel ingediend tot wijziging van de Advocatenwet in verband met de positie van de advocatuur in de rechtsorde. Hiermee worden o.a. ingevoerd de kernwaarden voor de advocatuur en de goedkeuring vooraf door de MvJ van verordeningen. Het wetsvoorstel implementeert het rapport van de Cie Van Wijmen.
- * In maart 2010 heeft de MvJ een brief aan de TK gezonden over het toezicht op juridische beroepen, waaronder de advocatuur. Later in 2010 wordt een vervolgbrief aan de TK gezonden. Daarin worden maatregelen aangekondigd tot herziening van het toezicht op advocaten. Bij deze herziening staat de vraag centraal in hoeverre de dekens van advocaten in de toekomst een rol blijven spelen bij het toezicht. Het nieuwe toezicht vereist een wijziging van de Advocatenwet, die via een nota van wijziging kan worden meegenomen in het wetsvoorstel Van Wijmen.
- * Met een wetsvoorstel tot versterking van de cassatierechtspraak wordt de regeling van de cassatiebalie herzien. Nu mogen in burgerlijke zaken nog alleen advocaten in het arrondissement Den Haag cassatiezaken doen. Na de wetswijziging worden alleen nog kwaliteitseisen gesteld aan de toegang tot de cassatiebalie.

Kosten / financiën

Het tuchtrecht voor advocaten wordt deels gesubsidieerd door Justitie. In het kader van de heroverwegingen wordt bezien of het tuchtrecht in de toekomst geheel door de beroepsgroep zelf kan worden betaald. Dit vergt mogelijk wetswijziging.

Knelpunten

De advocatuur zal sterk tegen een te ingrijpende herziening van het toezicht op advocaten zijn. De advocatuur zal met name vrezen dat een vorm van extern toezicht wordt ingevoerd, waardoor de onafhankelijke

positie van de advocaat binnen de rechtsorde onder druk komt te staan. Vanuit andere hoeken wordt juist aangedrongen op meer extern toezicht. Daarbij speelt op de achtergrond de vrees voor misbruik door advocaten van de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht t.b.v. illegale activiteiten.

Relaties met andere departementen

MinEZ: I.v.m. de mededingingsrechtelijke aspecten van de wettelijk afgeschermd positie van de advocatuur.

MinFIN: I.v.m. het toezicht op de advocatuur, de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht.

Activiteit/dossier 11: Gerechtsdeurwaarderswet (Gdw)

Inhoud / Doelstelling

De Gerechtsdeurwaarderswet (Gdw) regelt de instelling van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) als publiekrechtelijke beroepsorganisatie waarin alle gerechtsdeurwaarders verenigd zijn. De KBvG kan regels stellen over de beroepsuitoefening. Omdat gerechtsdeurwaarders een ambt bekleden en bepaalde handelingen aan hen zijn voorbehouden (zoals het ten uitvoer leggen van rechterlijke vonnissen en het uitbrengen van exploiten), geldt voor hen de plicht aan die handelingen medewerking te verlenen (ministerieplicht). De Gdw bevat voorts regels over o.a. toezicht en tuchtrecht.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- * In 2009 zijn aan de TK toegezonden een rapport van de Cie Van der Winkel aanleiding van de evaluatie van de Gdw en de taakuitoefening door de KBvG, alsmede een Kabinetsstandpunt bij dat rapport. Uit het rapport blijkt dat de KBvG actiever toezicht moet houden op individuele kantoren en zich prominenter kan manifesteren in haar functie als overkoepelende en toezichhoudende organisatie. De Cie stelt vast dat er op dit moment geen sprake is van volledig toezicht op de naleving van het bepaalde bij en krachtens de wet, met inbegrip van de verordeningen van de KBvG. De Cie signaleert voorts dat gerechtsdeurwaarders vaak hun oor naar de opdrachtgever laten hangen in plaats van onafhankelijk tussen de partijen te staan. Daardoor kunnen de belangen van de schuldenaar in het gedrang komen. Verder adviseert de Cie om een landelijk beslagregister op te richten waarin kenbaar is

welke beslagen zijn gelegd bij welke schuldenaar. Ook zou de KBvG meer aandacht moeten hebben voor kantoren die in financiële problemen geraken. De KBvG kan dan passende maatregelen treffen om te voorkomen dat opdrachtgevers gedupeerd worden. Om aanbevelingen van de Cie te implementeren zal een wijziging van de Gdw in gang worden gezet.

- * In maart 2010 heeft de MvJ een brief aan de TK gezonden over het toezicht op juridische beroepen, waaronder de gerechtsdeurwaarders. De in de brief geschetste kaders leiden met name tot herziening van het toezicht op advocaten.

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) is belast met toezicht op gerechtsdeurwaarders. Uit een evaluatie van het BFT blijkt dat de huidige taakoefening voor verbetering vatbaar is.

[Relaties met andere departementen](#)

Activiteit/dossier 12: Kaderwet tuchtprocesrecht

[Inhoud / Doelstelling](#)

Met de Kaderwet tuchtprocesrecht wordt het tuchtprocesrecht geharmoniseerd van negen wettelijk geregelde beroepen: advocaten, accountants, beoefenaren van beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG), diergeneeskundigen, gerechtsdeurwaarders, loodsen, notarissen, octrooigemachtigden en zeevarenden. Er worden onder meer regels gesteld over de eisen aan een klaagschrift, het onderzoek naar een klacht, de gang van zaken tijdens het proces, de op te leggen maatregelen (zoals de boete of een schorsing), spoedvoorzieningen en rechtsmiddelen. Het wetsvoorstel regelt niet het materiële tuchtrecht (de beroepsnormen), de beroepsorganisaties en de organisatie van de tuchtcolleges.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- * Het wetsvoorstel implementeert een rapport van de Commissie Huls over het tuchtprocesrecht.
- * In 2009 zijn ter voorbereiding op het wetsvoorstel verschillende expertmeetings gehouden met praktijkdeskundigen (met name leden en secretarissen van tuchtcolleges). In januari 2010 is een voorontwerp ter informele consultatie toegezonden aan een beperkte groep van deskundigen. Deze informele consultatie eindigde in mei.

- * Het streven is erop gericht om na het zomerreces de formele consultatie van het wetsvoorstel te starten en het voorstel in de eerste helft van 2011 bij de Tweede Kamer in te dienen.

[Kosten / financiën](#)

Het wetsvoorstel geeft geen regels over de financiering van tuchtrecht. Dit wordt overgelaten aan de verschillende beroepswetten (zoals de Advocatenwet en de Wet op het notarisambt)

[Knelpunten](#)

Het wetsvoorstel is gedeprioriteerd om voorrang te kunnen geven aan ontwikkelingen op andere terreinen, waaronder de herziening van het toezicht op de advocatuur en de taakstelling op de gesubsidieerde rechtsbijstand.

[Relaties met andere departementen](#)

Aangezien het wetsvoorstel het tuchtprocesrecht regelt van beroepsgroepen die onder verantwoordelijkheid vallen van andere ministeries, bestaan relaties met MinEZ, MinFIN, MinLNV, MinVenW en MinVWS.

Activiteit/dossier 13: Wet op het notarisambt (Wna)

[Inhoud / Doelstelling](#)

De Wet op het notarisambt (Wna) regelt de instelling van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) als publiekrechtelijke beroepsorganisatie waarin alle notarissen verenigd zijn. De KNB kan regels stellen over de beroepsuitoefening door notarissen. Omdat notarissen een ambt bekleden, geldt voor hen de plicht om bepaalde handelingen uit te voeren, zoals het opmaken van bepaalde akten (ministerieplicht). De Wna bevat voorts regels over o.a. toezicht en tuchtrecht.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- * Bij TK is aanhangig een voorstel tot wijziging van de Wna waarmee het rapport van de Cie Hammerstein wordt geïmplementeerd. Daarmee worden het toezicht en tuchtrecht duidelijker van elkaar gescheiden en wordt het toezicht op de integriteit van het notariaat versterkt, o.a. door inperking van het verschoningsrecht. Behalve tuchtrechters krijgen ook het Bureau Financieel Toezicht (BFT) en kwaliteitstoetsers van de KNB inzagerecht in dossiers van notarissen. Met de wetswijziging wordt het BFT naast financieel toezicht ook belast met het toezicht op de integriteit en de naleving van de gehele Wna. Het BFT mag

boeten en dwangsommen opleggen. Intercollegiale kwaliteitstoetsen worden wettelijk verankerd.

- * In maart 2010 heeft de MvJ een brief aan de TK gezonden over het toezicht op juridische beroepen, waaronder het notariaat. De in de brief geschetste kaders leiden met name tot herziening van het toezicht op advocaten.
- * In 2010 wordt aan de TK een wetsvoorstel gezonden dat het voor de Belastingdienst of opsporingsdiensten mogelijk maakt informatie op te vragen bij notarissen over transacties via door hen aangehouden derdengeldenrekeningen.

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

- * N.a.v. het wetsvoorstel Hammerstein is discussie ontstaan over het spanningsveld tussen marktwerking en de kwaliteit van dienstverlening. Het WODC is verzocht hiernaar onderzoek te verrichten.
- * De vraag is opgekomen of het BFT voldoende is toegerust op de taakverzwaring.
- * De beperking van de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht heeft de vraag opgeroepen of deze geheel kunnen worden geschrapt in geval van vastgoedtransacties. Hiermee kunnen mogelijk illegale (witwas)activiteiten worden voorkomen of opgespoord.

[Relaties met andere departementen](#)

MinFIN: i.v.m. de mogelijkheid voor o.a. de Belastingdienst om informatie op te vragen over bepaalde transacties die via derdengeldenrekeningen verlopen.

Activiteit/dossier 14: Wet op de rechtsbijstand (Wrb)

[Inhoud / Doelstelling](#)

De Wet op de rechtsbijstand (Wrb) regelt de aanspraak op gesubsidieerde rechtsbijstand voor (met name) min- en onvermogenen. In de Wrb en daarop gebaseerde AMvB's worden regels gesteld over o.a. wie voor gesubsidieerde rechtsbijstand in aanmerking komen, de betaling van een eigen bijdrage en de vergoedingen voor rechtsbijstandverleners. De uitvoering rechtsbijstand is opgedragen aan de raad voor rechtsbijstand, een zelfstandig bestuursorgaan.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- * Waarschijnlijk wordt in de 1e helft van 2010 de

bestuurlijke centralisatie van de huidige vijf raden voor rechtsbijstand tot één raad voor rechtsbijstand afgerond. Hiermee wordt de uitvoering van de Wrb uniformer en efficiënter.

- * Uit het coalitieakkoord van het vorige Kabinet vloeit een structurele taakstelling van jaarlijks 50 mln. euro op de rechtsbijstand voort. Deze blijft ook in de toekomst op de begroting drukken. In brieven van eind 2008 aan de TK heeft de SvJ hiertoe meerdere maatregelen aangekondigd. Daarnaast nopen recente financiële tegenvallers en de heroverwegingen tot aanvullende maatregelen. Om alle maatregelen te realiseren moeten de komende jaren verschillende AMvB's en wetswijzigingen worden doorgevoerd.
- * In het kader van de nieuwe asielprocedure moet in de loop van 2010 ook het systeem van gesubsidieerde rechtsbijstand aan vreemdelingen worden herzien.
- * Op grond van uitspraken van het EHRM hebben verdachten recht op gesubsidieerde rechtsbijstand voorafgaand aan politieverhoren. Om hieraan uitvoering te geven is herziening van rechtsbijstandregelgeving nodig.

[Kosten / financiën](#)

Op de gesubsidieerde rechtsbijstand rust een zware taakstelling. Zie daarover hierboven.

[Knelpunten](#)

Vanuit met name de advocatuur bestaat sterke weerstand tegen ingrijpende maatregelen op de gesubsidieerde rechtsbijstand.

[Relaties met andere departementen](#)

MinFIN: i.v.m. de taakstelling

Activiteit/dossier 15: Wet op de rechterlijke organisatie/Wet op de rechterlijke indeling

[Inhoud / Doelstelling](#)

In deze wetgeving is de structuur van de rechtspraak in Nederland vastgelegd en de indeling in ressorten en arrondissementen.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- * Wetsvoorstel 32021 (Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie) bevat diverse maatregelen die voortvloeien uit de in 2006 uitgevoerde evaluatie van de ingrijpende modernisering van de rechterlijke organisatie die in 2002 zijn beslag kreeg. Het wetsvoorstel bevat een forse uitbreiding van de competen-

tie van de kantonrechter (wordt bevoegd voor vorderingen tot € 25.000, nu nog € 5.000) en regelt meer samenwerkingsmogelijkheden tussen gerechten.

- * In 2009 zijn in diverse AO's Kabinetsnota's besproken over de 'herziening van de gerechtelijke kaart'. Voorstel is bestuurlijke schaalvergroting, door het aantal ressorten terug te brengen van 5 naar 4 en het aantal arrondissementen van 19 naar 10. Dat betekent minder gerechten en minder gerechtsbesturen. Ook het bestuursmodel van de gerechten (nu gebaseerd op sectoren) wijzigt. Leidt tot een omvangrijk wetsvoorstel dat in 2010 gereed moet zijn.

Kosten / financiën

Over de financiering van de herziening van de gerechtelijke kaart is nog overleg gaande tussen ministerie en Raad voor de rechtspraak.

Knelpunten

Uitvoering mede afhankelijk van financiering en, wat betreft rechtspositionele consequenties voor rechters en gerechtspersoneel, van instemming van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak.

Relaties met andere departementen

Geen rechtstreeks verband met beleidsterreinen van andere departementen.

Activiteit/dossier 16: Politiewet 1993

Inhoud / Doelstelling

De Politiewet 1993 regelt de taak, de organisatie en het beheer van de politie en het gezag waaraan zij ondergeschikt is.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Op 21 november 2006 is het wetsvoorstel voor een nieuwe Politiewet (Politiewet 200x) bij de Tweede Kamer ingediend (30 880). Dit behelst een vorm van landelijke politie (één rechtspersoon ipv 25 regio's). In het Coalitieakkoord van Balkenende IV is afgesproken dat de behandeling van dit wetsvoorstel zou worden opgeschort. Op 19 december 2008 hebben de Ministers van BZK en Justitie de contouren geschetst van de aanpassing van het regionale bestel gericht op versterking samenwerking en gemeenschappelijk functioneren van de politie. Dit is uitgewerkt in een wetsvoorstel dat eind 2009 aan de RvS is gezonden. Na ontvangst van het advies van de RvS is het werk hieraan stilgelegd.

Met de vernieuwing van het politiebestedel hangt samen:

- * Wetsvoorstel tot samenvoeging van de politieregio's Gooi- en vechtstreek en Flevoland. Het wetsvoorstel is thans in voorbereiding.
- * In juni 2010 heeft de ministerraad ingestemd met het aan de RvS zenden van een bestelonaafhankelijk verzamelwetsvoorstel tot wijziging van de Politiewet 1993, waarin (o.m.) een expliciete grondslag voor het gebruik van vrijheidsbeperkende middelen en een aanpassing van de regeling mbt de Dienst Speciale Interventies is opgenomen. Los van de vernieuwing van het politiebestedel zijn twee wetgevingstrajecten gaande:
- * Wetsvoorstel tot aanpassing van de Pw 1993 ivm. enkele bestelonaafhankelijke onderwerpen
Op weg naar Ministerraad, t.b.v. adviesaanvraag RvS. Betreft nakoming van enkele toezeggingen aan o.a. de ombudsman en de Eerste Kamer.
- * Wetsvoorstel tot aanpassing van de Pw 1993 i.v.m. verruiming van mogelijkheden tot screening van personeel door de politie. Ambtelijk in voorbereiding. Het wetsvoorstel beoogt een nieuw wettelijk kader, deels ter – gedeeltelijke – vervanging van de Wet veiligheidsonderzoeken (zgn. P-onderzoeken) en deels ter uitbreiding en intensivering van het huidige Barp-betrouwbaarheidsonderzoek bij de politie. BZK 1e ondertekenaar (beheer). In juni 2010 heeft de ministerraad ingestemd met het aan de RvS zenden van een bestelonaafhankelijk verzamelwetsvoorstel tot wijziging van de Politiewet 1993, waarin (o.m.) een expliciete grondslag voor het gebruik van vrijheidsbeperkende middelen en een aanpassing van de regeling mbt de Dienst Speciale Interventies is opgenomen.

Kosten / financiën

PM nieuw politiebestedel/ fusie

Het wetsvoorstel verruiming screening zal tot kosten leiden. Omvang is nog niet bekend.

Knelpunten

Vernieuwing politiebestedel onderwerp voor nieuw coalitieakkoord. Het wetsvoorstel aanpassing bestuursprocesrecht bevat het zogenaamde relativiteitsvereiste (een klager mag zich slechts beroepen op normen die ter bescherming van zijn belang zijn geschreven).

Relaties met andere departementen

BZK is medeondertekenaar van de Politiewet 1993. Bestelwijzigingen worden door MvJ als eerste ondertekend. Voor het overige is de afspraak dat de bewindspersoon wiens beleidsterrein het primair aangaat, eerste ondertekenaar is.

Activiteit/dossier 17: Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002

[Inhoud / Doelstelling](#)

De Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 regelt de instelling, taak en bevoegdheden en het gezag over de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Op dit terrein zijn twee wetgevingstrajecten gaande:

* Wetsvoorstel tot verduidelijking en uitbreiding van de bevoegdheden van de diensten n.a.v. de terroristische aanslagen in Madrid (Post Madrid) (30566).

Memorie van antwoord Eerste Kamer is in voorbereiding. Daarin wordt wijzigingswetsvoorstel toegezegd om aan kritiek EK tegemoet te komen.

* Wetsvoorstel tot wijziging van Post Madrid en enkele andere wijzigingen.

In fase ambtelijke voorbereiding. Hierin wordt tevens grondslag gelegd voor amvb houdende instelling en regeling van het samenwerkingsverband CT-infobox, waarin , politie, OM, FIOD/ECD, NCTb, IND.

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

Post Madrid

[Relaties met andere departementen](#)

Ju is 4e ondertekenaar van de Wiv2002 (AZ, BZK, Def). Omdat MvJ coördinerend bewindspersoon terrorismebestrijding is, is hij medeondertekenaar van de amvb CT infobox. Wetgeving wordt interdepartementaal o.l.v. AZ afgestemd.

Activiteit/dossier 18: Wet bestuurlijke maatregelen nationale veiligheid (30566)

[Inhoud / Doelstelling](#)

Dit wetsvoorstel maakt het mogelijk dat de Ministers van BZK/Ju een beperking van de bewingsvrijheid oplegt aan een persoon die op grond van zijn gedragingen in verband kan worden gebracht met terroristische activiteiten of de ondersteuning daarvan.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Dit wetsvoorstel ligt bij de Eerste Kamer (nader voorlopig verslag is uitgebracht). Behandeling is op verzoek van de regering aangehouden in afwachting van de evaluatie van de antiterrorismewetgeving in 2010 (cie Suyver).

[Knelpunten](#)

Onderbouwing van nut en noodzaak.

[Relaties met andere departementen](#)

MBZK is 1e ondertekenaar, de MvJ 2e.

Activiteit/dossier 19: Wet bevordering integriteitsbeoordelingen openbaar bestuur (Bibob)

[Inhoud / Doelstelling](#)

De Wet Bibob beoogt het bestuur te beschermen tegen facilitering van (georganiseerde) criminaliteit door het bevorderen van het verrichten van integriteitsbeoordelingen naar partijen waarmee een juridische relatie wordt/is aangegaan (vergunning, subsidie, aanbesteding). De wet regelt ook de taak van het Bureau Bibob dat bestuursorganen over integriteitsrisico's kan adviseren.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Naar aanleiding van de (eerste) evaluatie van de wet in 2007, is een wetsvoorstel tot uitbreiding van de werkingssfeer opgesteld. Niet alleen wordt de wet van toepassing op vastgoedtransacties met de overheid, maar ook wordt het doel van de wet verbreed om daarin een instrument op te nemen ter directe voorkoming en bestrijding van georganiseerde criminaliteit (bevoegdheid van de burgemeester tot sluiting van bedrijfspanden bij ernstige vermoedens van criminaliteit). Daarnaast worden enkele verbeteringen aangebracht en wordt de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens gewijzigd. Dit wetsvoorstel wordt binnenkort aan de RvS gezonden.

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

Rechtsstatelijkheid en uitvoerbaarheid.

[Relaties met andere departementen](#)

MBZK is 1^e ondertekenaar. MvJ 2^e. Bureau Bibob is een organisatieonderdeel van het Ministerie van Justitie

DGWIAV/DW sector Privaatrecht

Activiteit/dossier 1: Herijking van het auteursrecht (Auteursrecht 20.20)

Inhoud/doelstelling:

We staan voor de uitdaging een nieuwe opzet te maken voor de bescherming van het recht op voortbrengselen van de geest ofwel auteursrecht. De digitale snelweg vraagt om nieuwe businessmodellen en nieuwe inbedding van rechten waardoor het werk van makers adequaat wordt beschermd zonder de behoefte aan informatie nodeloos te beperken. Dat brengt grote veranderingen met zich, ook economisch, en grote wijzigingen in de posities van alle schakels tussen de maker en zijn publiek, van omroepen tot collectieve rechtenbeheerorganisaties en uitgevers. Zo zal het thuis kopiëstelsel moeten worden vervangen door nieuwe businessmodellen, waarbij belemmeringen ook op EU niveau moeten worden weggenomen. Voor die nieuwe businessmodellen is weer nodig dat een wettelijke regeling van auteurscontracten de positie van makers versterkt. Het beheer van rechten zal mede onder invloed van de Unie grensoverschrijdend en concurrerend worden, waarbij de maker met die organisatie in zee zal moeten kunnen gaan waarvan hij meent dat deze hem het beste vertegenwoordigt. Daartoe moet het beheer transparant en efficiënt worden; organisaties moeten concurreren op kosten en profijt. Aandacht voor rechthebbenden uit kleine taalgebieden zoals Nederland is nodig om te voorkomen dat alleen makers en producten die 'internationaal' aanspreken adequaat vertegenwoordigd worden.

Relevante recente producten:

Rapport van de werkgroep Gerkens en Kabinetsreactie, wetsvoorstel versterking toezicht auteursrechtorganisaties, AmvB bevrozing thuis kopiëstelsel, rapport ups and downs.

Kosten

Voor het college van toezicht en de geschillenregeling auteursrecht ca 600.000 pj

Knelpunten

Grotendeels alleen internationaal te regelen ivm grensoverschrijdende aspecten; nieuwe businessmodellen zullen nadelig zijn voor de tussenliggende distributieketen en voor sommige collectieve beheerorganisaties, die nu miljoenen verdienen en zich daarom stevig

verzetten.

Relaties met andere departementen:

EZ (concurrentie, innovatie en mededinging) en OCW (culturele aspecten, publieke omroep en positie bibliotheken)

Activiteit/dossier 2: Herziening faillissementsrecht en schuldsanering

Inhoud/doelstelling:

Voor de herziening van het faillissementsrecht is een aanzet gegeven in het rapport van de Commissie-Kortmann. Bijzondere aandacht zal moeten uitgaan naar bestrijding van fraude en naar de grensoverschrijdende aspecten van faillissement. Ook de internationale gevolgen van het faillissement van financiële instellingen zal tot aanpassing van de regelgeving moeten leiden, bijvoorbeeld op het punt van de bescherming van rekening- en depositohouders of het zgn. banktestament (uitvoering aanbevelingen CIE-de Wit).

Voor particulieren bevat 'Kortmann' een nieuw deel schuldsanering. De financiële positie van burgers kan ook door maatregelen op andere terreinen (huurrecht, arbeidsrecht) sterk wijzigen; dat zal vergen dat goed wordt gekeken naar de toegang tot de schuldsanering en naar alternatieven, zoals een tijdelijk 'moratorium' op betaling van schulden.

Relevante recente producten:

Rapport van de Commissie-Kortmann en reacties daarop; wijzigingen WSNP in 2008; brief fraudebestrijding; onderzoek SZW naar een wettelijk moratorium; rapport commissie- de Wit over banken.

Kosten

Niet specifiek voor Justitie, maar opheffing van de voorrechten voor fiscus en sociale verzekeringsinstanties zal erg veel geld kunnen kosten

Knelpunten

Zie bij kosten. Banken en andere voorrangsschuldeisers worden naar huidig recht relatief goed beschermd. De toegang tot de Wsnp, die particulieren met problematische schulden de mogelijkheid van een schone lei biedt, maar ook 'ongestraft schulden maken' kan bevorderen, ligt politiek gevoelig.

Relaties met andere departementen:

Fin (fiscus en banken) en SZW.

Activiteit/dossier 3: Inzet van de burgerlijke rechter (de juiste rechter in de juiste zaak)

Inhoud/doelstelling

Het aantal civiele rechtszaken neemt toe. Deels is dat het onvermijdelijke gevolg van de economische crisis, die tot meer betalingsproblemen, incasso's en ontslagzaken heeft geleid. Deels ook neemt de mondigheid van burgers verder toe en wordt een nieuwe markt zichtbaar: die van de professionele claimstichtingen. Zowel aan de positie en transparantie van dergelijke stichtingen als aan de wijze waarop zaken die vele potentiële gedupeerden kennen, moet worden gewerkt. Daartoe dient bijvoorbeeld het wetsvoorstel prejudiciële procedures HR en de aanpassing van de wet collectieve afwikkeling massaschade. Omdat schades steeds vaker internationaal zijn, wordt ook in Europees verband gepleit voor een regeling. Justitie doet onderzoek naar de ipr aspecten van collectieve afwikkeling, bijvoorbeeld door een vaststellingsovereenkomst internationaal erkend te krijgen.

Om de toegang tot de rechter waarbij dat nodig is te garanderen, zal meer dan thans moeten worden gelet op de in het geding zijnde belangen en de aard van de vraag die de rechter wordt voorgelegd. Soms heeft de rechter een rol die niet past bij zijn juridische insteek en opleiding; vaker dan nu moet de wet gaan voorzien in normering en vaste vergoedingen. Het wetsvoorstel buitengerechtelijke incasso wil bijvoorbeeld de hoogte van de kosten vastleggen, zodat daarover niet langer behoefte te worden geprocedeerd. Andere mogelijkheden zijn het beperken van het recht op hoger beroep en de verbetering van het recht op inzage in stukken, waardoor er minder gebruik hoeft te worden gemaakt van dure alternatieven als het voorlopig getuigenverhoor. (Commerciële) arbitrage kan een aantrekkelijk alternatief zijn voor de overheidsrechter. Daartoe moet het arbitragerecht worden uitgebreid met bijvoorbeeld het arbitraal kort geding.

In de heroverwegingen wordt gesproken over kostendekkend maken van de griffierechten en over de invoering van een versimpelde procedure. Dat laatste zou kunnen worden voorgegeven door de 'eenvoudige procedure voor eenvoudige zaken', waarmee al een begin is gemaakt.

Relevante recente producten

Rapport fundamentele herbezinning Bpr; voorontwerp

NAI arbitrage; wetsvoorstel wijziging griffierechten; wetsvoorstel prejudiciële procedure; reactie groenboek Brussel I.

Kosten

Verwacht wordt dat op de rechterlijke macht een bezuiniging zal vallen. Kostendekkend maken van rechtspraak door verhoging griffierechten (ook in bestuursrecht) zou 300 miljoen opleveren. De webapplicatie en interface voor eenvoudige procedures kost volgens de raad voor de rechtspraak ca 1 miljoen; de opbrengsten zijn niet doorgerekend.

Knelpunten

Verzekeren van toegang tot het recht ex 6 EVRM; het tij van de maatschappelijke behoefte tot collectief procederen is moeilijk te keren, hooguit in betere banen te leiden; de Raad voor de rechtspraak voelt niet voor eenvoudige procedures; afschaffing hoger beroep leidt tot meer aandacht en mogelijk knelpunten in eerste aanleg.

Relaties met andere departementen

EZ (consumenten) en SZW (arbeidsrecht).

Activiteit/dossier 4: Ondernemingsrecht voor alle ondernemers

Inhoud/doelstelling:

Het ondernemingsrecht zal in het teken staan van (het verenigen van) de wens van het bedrijfsleven om zoveel mogelijk ruimte te hebben om rechtsvormen te kiezen die passen bij het soort bedrijf dat wordt uitgeoefend (van de net gestarte zzp-er tot de beursvennootschap met notering in de VS en aan Euronext) en de wens van de politiek dat vooral het grote bedrijfsleven zich richt naar maatschappelijke opvattingen over behoorlijk bestuur, verantwoorde ontwikkeling van topinkomens en meer arbeidskansen. Men kijkt bijvoorbeeld naar het rapport van de commissie- de Wit uit mei 2010 over clawback, bestuur van banken en aansprakelijkheid. Bijzondere aandacht vergt de besturing van grote instellingen met een maatschappelijke of nutsfunctie, waaronder woningcorporaties en ziekenhuizen, maar bijvoorbeeld ook particuliere veerdiensten. Van deze entiteiten wordt meer professionaliteit verwacht en de 'klant' is mondiger geworden. De overheidsvoorschriften terzake zijn gefragmenteerd en ontberen een overkoepelende visie. Maatschappelijk verantwoord ondernemen zal onder

invloed van o.a. het Ruggie- rapport sterker op de agenda staan. Dat heeft raakvlakken met aansprakelijkheid van moedermaatschappijen (veelal in NL gevestigd) voor gedragingen van buitenlandse dochters.

Relevante recente producten: voorontwerp wetsvoorstel clawback, wetsvoorstel bestuur en toezicht, wetsvoorstellen bv recht en titel 7.13; SER advies overheid en markt, wetsvoorstel maatschappelijke onderneming, advies commissie- de Wit.

[Kosten / financiën](#)

nvt

[Knelpunten](#)

Dit dossier kent vele tegenstelde belangen bij de betrokken actoren in het beleidsveld.

[Relaties met andere departementen](#)

Economische vijfhoek, voor de maatschappelijke ondernemingen VROM, VWS en OCW.

Activiteit/dossier 5: De nieuwe arbeids- en woningmarkt

[Inhoud /doelstelling](#)

indien wordt gekozen voor enige variant op de door de brede werkgroep heroverweging geformuleerde voorstellen voor herinrichting van de woningmarkt, heeft dat voor het burgerlijk recht een aantal gevolgen. Zo zal het eigendoms- en huurrecht moeten worden herzien. Ook de rol en interne structuur van woningcorporaties moet wellicht worden aangepast. Nieuwe rechtsfiguren als parkmanagement kunnen het bedrijfsleven in staat stellen om bedrijventerreinen, maar wellicht ook woongebieden (gated communities?) te ontwikkelen.

Dat geldt evenzeer voor een herijking van de arbeidsmarkt, waaronder aanpassing van de pensioenleeftijd, wijziging van het ontslagstelsel of aanpassing van de regels voor overeenkomsten voor bepaalde of onbepaalde tijd. Onder invloed van Europese jurisprudentie moet de wetgeving voor vakantierechten worden aangepast. Een nieuw ontslagrecht kan daarnaast niet zonder nieuwe initiatieven rond rechten die werknemers in staat stellen van baan naar werk te gaan: scholing, wijze van pensioenopbouw, maar ook regels over het concurrentiebeding.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

rapport brede heroverweging woningmarkt, wetsvoor-

stel maatschappelijke onderneming, wetsvoorstel vakantiewetgeving, wetsvoorstellen AOW, voorontwerpen concurrentiebeding, SER adviezen terzake.

[Kosten / financiën](#)

nvt

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen:](#)

Fin, SZW, VROM.

Activiteit/dossier 6: Trust(ing) Nederland

[Inhoud /doelstelling](#)

De economische crisis heeft zwakheden in het financiële stelsel blootgelegd, maar biedt ook kansen. In een uit het dal kruipende Europese economie zal de markt voor innovatieve maar duidelijke (betrouwbare) financiële producten groeien. Om Nederland als plaats voor economische activiteit in de financiële hoek aantrekkelijk te houden, moet het Nederlandse zekerhedenrecht op onderdelen worden gemoderniseerd. Zo kan de rechtsfiguur trust worden geïntroduceerd en de overdraagbaarheid van vorderingen (met duidelijkheid wie welk risico loopt!) worden verbeterd. Ook een goed en toegankelijk systeem van registratie van zekerheden is een punt dat het Nederlands stelsel aan aantrekkingskracht doet winnen.

[Relevante recente producten / brieven / nota's:](#)

Onderzoek en ronde tafels gaande in overleg met o.a. HFC; rapport commissie- de Wit; wetsvoorstel financiële zekerheidsovereenkomsten

[Kosten / financiën:](#)

Kosten van onderzoek naar bijvoorbeeld de trust geraamd op 75.000. Kosten registratie nog onbekend.

[Knelpunten](#)

Moet synchroon lopen met internationale ontwikkelingen.

[Relaties met andere departementen](#)

Ministerie van Financiën

Activiteit/dossier 7: De Europese consument

[Inhoud/ doelstelling](#)

Het consumentenrecht wordt Europees steeds belangrijker nu consumenten steeds meer profiteren van de eenwording en de enorme Europese markt, of dat nu vliegtickets of exotische vruchten zijn. Ook het Nederlandse bedrijfsleven kan stevig profiteren. Dat vergt nadenken over de uitgangspunten van consumentenrecht, de rol van belangenorganisaties, maar ook de beperking van informatieverplichtingen voor bedrijven tot datgene waar een consument echt iets aan heeft en laagdrempelige geschiloplossing die zo weinig mogelijk beroep doet op de burgerlijke rechter - incasso's, maar ook defecte producten. Justitie moet het voortouw nemen in het gehele, nu wat versnipperde consumentendossier.

Bijzondere aandacht is nodig voor de uitoefening en handhaving van consumentenrechten. Dat is nu deels door de overheid (consumentenautoriteit) en deels door consumenten zelf, al dan niet gebundeld. In EU verband moeten de nu versnipperde regels in de verschillende EU richtlijnen worden gestroomlijnd.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Wetsvoorstel consumentenkrediet, richtlijn herziening consumentenrichtlijnen, wetsvoorstel timeshare, voorontwerp afwikkeling massaschade, Kabinetsstandpunt herziening consumentenrichtlijnen, evaluatie wet handhaving consumentenrechten.

[Kosten / financiën:](#)

Professionele claimstichtingen zullen gaan verzoeken om bijdragen in de kosten van proefprocessen.

[Knelpunten](#)

Wordt in de EU behandeld door verschillende DG's; scheiding tussen voortouw EZ en voortouw Justitie bij onderwerpen verdient in de praktijk aandacht; sterk tegengestelde belangen van organisaties die bovendien snel de media inschakelen.

[Relaties met andere departementen](#)

EZ

Activiteit/dossier 8: Internationalisering van familierelaties

[Inhoud/ doelstelling](#)

Het personen- en familierecht wordt geconfronteerd met de gevolgen van internationalisering, van (niet-erkenning van) polygame huwelijken tot andersoortige gebruiken rond het voeren van de naam en tot kinderonvoering. Ook verbetering van de bescherming van degenen die niet goed zijn toegerust op deze samenleving (zeer oude mensen, jongmeerderjarigen met gedragsproblemen, mensen met verstandelijke handicap en kinderwens) is nodig. De aandacht is verder gericht op vertaling van de verruimde betekenis van begrippen als 'ouders', 'partners' en 'gezin' voor bijvoorbeeld het recht om een naam te voeren die ook elders in het gezin wordt gebruikt, maar ook de verplichting om bij te dragen aan levensonderhoud cq het dragen van de eigen gevolgen van de eigen keuzes.

Steeds meer 'Brusselse'-regels over toepasselijk recht, erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen in echtscheiding- of alimentatiezaken behelzen ook inhoudelijke oordelen over bijvoorbeeld echtscheiding, erfrecht en het begrip 'huwelijkspartner'. Zij worden in een samenleving waar grenzen vervagen van groot belang: denk aan de erfrechtelijke, huwelijksvermogensrechtelijke en curatelegerelateerde vraagstukken voor het Nederlandse (oudere) echtpaar dat gaat wonen in het huis in Tsjechië.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Wetsvoorstel curatele, wetsvoorstel lesbisch ouderschap, wetsvoorstel kindbeschermingsmaatregelen, Wetsvoorstel herziening regels kinderonvoering, herziening huwelijksvermogensrecht en koude uitsluiting, rapport naamrecht, fiches Brusselse voorstellen als Rome III, voorontwerp wetsvoorstel alimentatieverordening.

[Kosten / financiën](#)

vooral in de rechtsbijstandsfeer

[Knelpunten](#)

Beperkte handelingsvrijheid nationaal; internationaal staat de erkenning van bepaalde leefvormen in de kinderschoenen.

[Relaties met andere departementen](#)

(thans) J&G

Activiteit/dossier 9: Bureau religie en levensbeschouwing in het publiek domein (RLPD).

Kosten / financiën

100.000 euro onderzoeksbudget per jaar plus twee fte.

Knelpunten

Relaties met andere departementen

(thans) WWI

Inhoud /doelstelling

Het bureau RLPD wil de ontwikkelingen rond de rol van religieuze overtuigingen en de rechtsorde kanaliseren en de Minister van Justitie (vanouds verantwoordelijk voor kerkelijke aangelegenheden) in staat stellen ook wetenschappelijk en in overleg met belangenorganisaties een visie te ontwikkelen. Vragen als beperking van de huwelijksdwang, meervoudige nationaliteit, de sluiting van gebedshuizen, maar ook meningsuiting versus godsdienstvrijheid, worden in samenwerking met het of door het bureau ter hand genomen. De taakomschrijving luidt:

- * het opbouwen van expertise op het gebied van religie, overheid en recht, teneinde deze beschikbaar te stellen voor het ministerie; het onderhouden van contacten met de wetenschap in dit verband;
- * het coördineren van religiegerelateerde aangelegenheden voor zover die mede bij andere eenheden van het ministerie behandeld worden en het onderhouden van contacten in dit verband en het leveren van inbreng in beleidsstukken van andere eenheden voorzover religie in het geding is;
- * het onderhouden van contacten met religieuze en levensbeschouwelijke organisaties en het organiseren van regulier overleg over aangelegenheden van gemeenschappelijk belang;
- * het ontwikkelen van beleid en het produceren van beleidsstukken op het gebied van religie, overheid en recht en het adviseren van de minister dienaangaande;
- * het voorbereiden van wettelijke maatregelen op het gebied van identiteit, voor zover religie daarbij in het geding is, en nationaliteit;
- * het beantwoorden van Kamervragen op het terrein;
- * de ondersteuning van de Minister van Justitie bij representatieve optredens op het terrein, zoals door het schrijven van speeches of bijdragen aan boeken.

Relevante recente producten / brieven / nota's

wetsvoorstel wijziging RWN dubbele nationaliteit, voorontwerp beperking huwelijksdwang, vele Kamervragen over o.a. moskeeën of katholieke kerk, speeches Minister van Justitie over geloof, kerk en staat, onderzoek en Kabinetsreactie shariarechtspraak, onderzoek en Kabinetsreactie informele huwelijken.

DGWIADV/DW-sector Straf- en Sanctierecht

Activiteit/dossier 1: Herziening van onderdelen van het Wetboek van Strafvordering

[Inhoud / Doelstelling](#)

Aanpassing van de herzieningsregeling, de versterking van de positie van de rechter-commissaris, de regeling van de processtukken en de mogelijkheden voor DNA-onderzoek.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

Activiteit/dossier 2: Voorbereiding wetgeving ter vergroting van de slagvaardigheid en effectiviteit van het strafrecht

[Inhoud / Doelstelling](#)

Ten behoeve van de beleidsdoelstellingen de criminaliteit in de openbare ruimte blijvend te verminderen en recidive van strafbare feiten terug te dringen door zowel preventieve als repressieve maatregelen, is een vernieuwing van het strafrecht gewenst. In de huidige praktijk doen zich nog te veel gevallen voor waarin een reactie alleen met vertraging kan worden gegeven, terwijl wel risico bestaat op recidive of slachtoffers bevreesd zijn voor herhaling. Het gaat om maatregelen jegens de verdachte voorafgaand aan de berechting, met het doel herhaling van strafbare feiten te voorkomen of het slachtoffer te beschermen, in die gevallen waarin voorlopige hechtenis niet passend of niet mogelijk is, zoals elektronisch toezicht, reclasseringstoezicht, storten van een borgsom, gebieds- of contactverbod. Ten tweede betreft het passende sancties na veroordeling, in de vorm van een rechterlijke vrijheidsbeperkende maatregel, met het doel op kortere of langere termijn herhaling van strafbare feiten te voorkomen of de leefomgeving van het slachtoffer te beschermen, zoals een reisverbod, verbod van vrijwilligerswerk, verhuisplicht etc.. Ten derde gaat het om de directe tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen na berechting, ook indien door de officier van justitie of verdachte hoger beroep wordt aangetekend

tegen de uitspraak van de rechter.

[Relevante recente brieven / nota's](#)

Brief aan de Tweede Kamer over Slagvaardig strafrecht; Kamerstuknr. 32 123 VI, nr. 84; Wetsvoorstel thuisdetentie; Wetsvoorstel verruiming mogelijkheden voordeelsontneming; Wetsvoorstel wijziging bepalingen computercriminaliteit (bevel verwijderen strabare inhoud); wetsvoorstel voorwaardelijke sancties; wetsvoorstel raadsman en politieverhoor; wetsvoorstel rechterlijk wijkverbod, ...

[Kosten / financiën](#)

opdracht WODC-onderzoek rechtsvergelijkende studie

[Knelpunten](#)

Vereist is een nauwe samenwerking tussen uitvoering, beleid en wetgeving; Gereed komen van het rechtsvergelijkend onderzoek naar maatregelen die passen binnen de grenzen van het EVRM.

[Relaties met andere departementen](#)

nvt

Activiteit/dossier 3: Verstrekking tenuitvoerlegging straffen en maatregelen (executie)

[Inhoud / Doelstelling:](#)

Voorbereiding van stroomlijning van de wettelijke bepalingen betreffende de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen, die thans versnipperd is over het Wetboek van Strafvordering, Wetboek van Strafrecht, de penitentiaire beginselenwetten en de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (WAHV). Een adequate tenuitvoerlegging van straffen, maatregelen en voorwaarden, daaronder begrepen de vervangende hechtenis in geval een taakstraf of maatregel niet wordt nageleefd en de inning van geldboetes, is van groot belang voor de effectiviteit van het strafrecht. Van belang is dat de executietaak structureel kan worden versterkt. De samenleving verlangt adequate tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen. Daarvoor is het van belang de integrale tenuitvoerleggingsketen van de onderscheiden sancties in beeld te brengen en te stroomlijnen. Bij de tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende straffen en maatregelen is bijzondere aandacht nodig voor het moment dat de justitiabele de inrichting verlaat voor verlof of bij terugkeer in de samenleving, in verband met de veiligheid van de samenleving, de positie van slachtoffers, en ter voorkoming van recidive.

Relevante recente producten / brieven / nota's:
Brief aan de Tweede Kamer over Slagvaardig strafrecht;
Kamerstuknr. 32 123 VI, nr. 84; Wetsvoorstellen cluster
penitentiar; wetsvoorstel ANPR.

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

Vereist is een nauwe samenwerking tussen uitvoering,
beleid en wetgeving

[Relaties met andere departementen](#)

DGWIAV/DW/Wetgevings Kwaliteits Beleid (WKB)

Operationele doelstelling 11.2: Het bevorderen van de kwaliteit van wetten en regels, van de onderlinge samenhang en consistentie van wetgeving en het versterken van de juridische functie van het Rijk

Activiteit/dossier 1: Versnelling van het wetgevingsproces

[Inhoud / Doelstelling](#)

Een nieuw Kabinet zal ingrijpende wetswijzigingen moeten doorvoeren teneinde tijdig zijn (bezuinigings) plannen te kunnen realiseren. Daartoe scheidt de Minister van Justitie – vanuit zijn rijksbrede verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de wetgeving – de voorwaarden voor een strakke(re) sturing van het wetgevingsproces:

- * Door de opstelling, samen met de andere bewindspersonen, van een wetgevingsprogramma. Dit wetgevingsprogramma bevat de prioritering en fasering van de tot stand te brengen wetsvoorstellen, met dien verstande dat het programma bij voorkeur binnen twee jaar wordt gerealiseerd. Met Tweede en Eerste Kamer worden afspraken gemaakt over tijdige behandeling van de wetsvoorstellen. De Minister van Justitie bewaakt de uitvoering van het wetgevingsprogramma.
- * Door afspraken te maken met de collega-bewindspersonen over een strakke sturing van het wetgevingsproces: duidelijke consultatietermijnen, agendering in een ministeriële stuurgroep.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Voortgangsrapportage nota 'Vertrouwen in wetgeving' (TK 2009/10, 31 731, nr. 4), Rapport Programma Versterking Juridische Functie Rijk 'Partner in beleid' (aanvaard door de MR d.d. 19 maart 2010), brief van 30 oktober 2009 inzake Toezending rijksbreed wetgevingsprogramma 2009-2010

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

- * Succes van een wetgevingsprogramma hangt af van de mate waarin men zich daadwerkelijk aan zo'n programma kan en wil houden.

- * Succes-/faalfactor is ook of het lukt om in het wetgevingsproces een 'stok achter de deur' in te bouwen, bijvoorbeeld via een ministeriële stuurgroep, die daadwerkelijke sturing mogelijk maakt op de wetgevingsproductie van alle bewindspersonen.

Relaties met andere departementen

Door een goede verbinding te leggen tussen het wetgevingskwaliteitsbeleid, de aanpak van regeldruk en de begrotingscyclus (inclusief toezicht hierop) kan de sturing op het wetgevingsproces aanmerkelijk worden versterkt.

Activiteit/dossier 2: Bewaking van de kwaliteit van de wetgeving

Inhoud / Doelstelling

De Minister van Justitie bewaakt de kwaliteit van de wetgeving door de toetsing van alle voorstellen voor wetten en amvb's aan algemeen aanvaarde kwaliteitseisen, zoals vastgelegd in de Aanwijzingen voor de regelgeving. Het afgelopen jaar is een begin gemaakt met selectieve toetsing, waarbij de indringendheid van de toetsing is afgestemd op de aard en het belang van het betrokken voorstel.

Onder een nieuw Kabinet zal worden getoetst op het uitgangspunt dat nieuw beleid en nieuwe wetgeving evidence-based moeten zijn. Dan gaat het om: zorgvuldige consultatie in het voortraject, toepassing van het integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving, verantwoording van gemaakte keuzes in de memorie van toelichting en systematische wetsevaluatie. Justitie en Financiën (ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid: respectievelijk voor de kwaliteit van de wetgeving en voor de Comptabiliteitswet) toetsen voorgenomen wetgeving hierop. Strakke sturing op het wetgevingsproces (zie dossier 1) betekent dat de Minister van Justitie en de Minister van Financiën agendering van een voorstel in de Ministerraad kunnen tegenhouden zolang deze toetsing negatief uitvalt.

Relevante recente producten / brieven / nota's

De nota 'Vertrouwen in wetgeving' (TK 2008/09, 31 731, nr. 1) en de Voortgangsrapportage nota 'Vertrouwen in wetgeving' (TK 2009/10, 31 731, nr. 4), Rapport Programma Versterking Juridische Functie Rijk 'Partner in beleid' (aanvaard door de MR d.d. 19 maart 2010)

Kosten / financiën

Geen kosten voor Justitie

Knelpunten

- * Kracht van de wetgevingstoets van Justitie is mede afhankelijk van de vraag of een stok achter de deur kan worden georganiseerd (zie onder dossier 1), in aanvulling op de bestaande mogelijkheden voor de Minister van Justitie om te interveniëren in Onderraad of Ministerraad.
- * Om te bereiken dat beleid en wetgeving daadwerkelijk meer evidence-based zijn en gebaseerd op een integrale afweging van alle voor- en nadelen en mogelijke effecten, is vereist dat alle betrokken directies nauw samenwerken.

Relaties met andere departementen

Toetsing van de wetgevingsprodukten van andere departementen betekent in de praktijk vooral veel overleg en samenwerking met die departementen. In die relaties moet voortdurend worden geïnvesteerd.

Activiteit/dossier 3: Ontwikkeling van instrumenten ter verbetering van de werkprocessen

Inhoud / Doelstelling

De Minister van Justitie ontwikkelt instrumenten gericht op verbetering van het proces van voorbereiding van wetgeving inclusief de beleidsfase. Deze instrumentontwikkeling en de implementatie van de instrumenten gebeuren in nauw overleg met de andere departementen. Concrete lopende initiatieven zijn:

- * Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) is een instrument ter bevordering van – vooraf - een integrale beoordeling door beleidsmakers en wetgevers van alle kwaliteitsaspecten die een rol spelen bij het besluit om tot beleid en/of wetgeving over te gaan en – achteraf - een goede verantwoording van de gemaakte keuzes. In het IAK is een groot aantal ex-ante-toetsen samengevoegd en gestroomlijnd. Ter versterking van de kwaliteitsbewaking door Justitie van de wetgeving (zie dossier 2) is het van belang dat het IAK organisatorisch helder wordt ingebed in het voorbereidingsproces van beleid en wetgeving.
- * De transparantie van het wetgevingsproces wordt verbeterd, onder andere door systematische consultatie over wetsvoorstellen via internet. In 2011 wordt, op basis van het lopende tweejarige rijksbrede experiment

internetconsultatie wetgeving dat op 24 juni 2009 van start is gegaan (zie www.internetconsultatie.nl), besloten over de structurele invoering van internetconsultatie in het wetgevingsproces.

- * Om tegemoet te komen aan de klacht van bedrijven, instellingen, burgers en mede-overheden over frequente wijzigingen van wet- en regelgeving en de vaak beperkte voorbereidingstijd, is de systematiek van Vaste VeranderMomenten (VVM) ingevoerd. Wetten en AMvB's treden voortaan in werking op 1 januari of 1 juli en ministeriële regelingen op 1 januari, 1 april, 1 juli of 1 oktober. Er ligt minimaal 2 maanden tussen het moment van publicatie en het moment waarop de regeling in werking treedt. In 2012 dient de Minister van Justitie een evaluatie van het systeem aan de Tweede Kamer te sturen.
- * Evaluatie moet een structureel onderdeel worden van het wetgevingsproces. Door het vergaren van kennis over de werking van wetgeving kunnen beter gefundeerde beslissingen worden genomen over nieuwe wetgeving en over de keuzes die daarbij aan de orde zijn. Het Clearing House voor Wetsevaluatie (CHW) bevordert deze kennisvergaring.
- * De inzet van ict kan het wetgevingsproces ondersteunen en efficiënter maken. Omgekeerd dienen wettelijke regels goed aan te sluiten bij uitvoeringsprocessen die in vergaande mate zijn geautomatiseerd. Het programma Legis draagt bij aan deze transparantie, efficiencyverbetering van het wetgevingsproces en afstemming van wetgeving en uitvoering.
- * Samen met de Minister van Buitenlandse Zaken ontwikkelt de Minister van Justitie instrumenten, zoals checklists en handleidingen, om te waarborgen dat bij alle beleid en regelgeving zo goed mogelijk rekening wordt gehouden met Europeesrechtelijke aspecten.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Voortgangsrapportage nota 'Vertrouwen in wetgeving' (TK 2009/10, 31 731, nr. 4), Brief over het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (TK 2009/10, 31 731, nr. 6), Brief over openbare internetconsultatie bij voorbereiding van wetgeving (TK 2007/08, 29 279, nr. 62), Brief over verbreding systematiek van Vaste VeranderMomenten (VVM) (TK 2009/10, 29 515, nr. 309).

[Kosten / financiën](#)

Wordt gedekt uit de bestaande middelen.

[Knelpunten](#)

- * Specifiek voor VVM: er is sprake van een ingroeimodel:

in de komende jaren zal geleidelijk steeds meer wet- en regelgeving moeten voldoen aan de VVM-systematiek.

- * Bij de ontwikkeling maar vooral ook de implementatie van instrumenten als deze in het beleids- en wetgevingsproces is Justitie zeer afhankelijk van de medewerking van andere departementen. Hierin dient voortdurend te worden geïnvesteerd (zie ook dossier 4 hierna).

[Relaties met andere departementen](#)

Zie vorige punt.

Activiteit/dossier 4: Versterking van de samenwerking tussen de departementen

[Inhoud / Doelstelling](#)

Een sterke juridische functie voor de gehele rijksoverheid is nodig, niet alleen omdat samenwerking en bundeling van expertise de efficiency verhogen, maar ook omdat grote beleidsmatige veranderingen voor de deur staan, die juridisch goed moeten worden 'ingeregeld'. De Minister van Justitie stimuleert deze samenwerking, tussen de juridische afdelingen onderling maar ook tussen de juridische afdelingen en beleid en uitvoering:

- * De Minister van Justitie bevordert de totstandkoming en het goed functioneren van een daadkrachtige samenwerkingsstructuur tussen de verschillende juridische en wetgevingsafdelingen. Daartoe is het mandaat van het ambtelijk voorportaal Interdepartementale Commissie voor Constitutionele aangelegenheden en Wetgevingsbeleid (ICCW) uitgebreid tot alle juridische zaken en wordt het secretariaat versterkt.
- * De samenwerking in het kader van de ICCW strekt zich uit tot o.a. werving en selectie, opleiding en structurele kwaliteitsborging.
- * Samen met de Minister van Buitenlandse Zaken is de Minister van Justitie verantwoordelijk voor de interdepartementale samenwerking en afstemming bij de behandeling van dossiers in Brussel en bij de (tijdsige) implementatie van Europese wetgeving in de Nederlandse rechtsorde, een en ander via de Interdepartementale Commissie voor Europees recht (ICER).
- * Het Kennis Centrum Wetgeving (KCV) stimuleert de samenwerking en kennisuitwisseling tussen wetge-

vingsjuristen. Het doet dit door een website die toegang geeft tot veel bronnen en informatie die de wetgevingsjurist in zijn of haar werk nodig heeft, door het organiseren van bijeenkomsten, klein en groot (de tweejaarlijkse Dag van de Wetgeving), en door onderzoek gericht op de wetgevingspraktijk te (laten) doen.

- * Waar zulke wetgevingsprojecten steeds vaker de grenzen van beleidsterreinen overstijgen, ligt het voor de hand te kiezen voor uitvoering door interdepartementale projectteams bestaande uit wetgevings- en beleidsambtenaren van alle betrokken departementen. Een dergelijke werkvorm leidt tot ontschotting, wat ook ten goede komt aan de efficiency en snelheid van het voorbereidingsproces. De Minister van Justitie zal zulke vormen van samenwerking stimuleren en zal de randvoorwaarden onderzoeken waaronder ze succesvol zijn.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

'Partner in beleid', Rapport Programma Versterking Juridische Functie Rijk (aanvaard door de MR d.d. 19 maart 2010),

[Kosten / financiën](#)

Wordt gedekt door de bestaande middelen.

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

Dit dossier vereist voortdurende investering in de relaties met alle departementen.

DW/Juridisch Adviseur Juridische functie Justitie en toezicht inschakeling Landsadvocaat

Activiteit/dossier 1:

De Juridisch Adviseur is als juridisch controller van het Ministerie belast met de bevordering en de bewaking van de kwaliteit van het juridisch handelen van Justitie op andere gebieden dan wetgeving. Om deze kwaliteit te bevorderen heeft de Bestuursraad er op zijn voorstel mee ingestemd dat een beschrijving en protocollisering plaatsvindt van de juridische controlfunctie binnen het hele ministerie (verantwoordelijkheidsverdeling tussen Juridisch Adviseur, DG's en hun eigen juridische afdelingen en de taakorganisaties) en dat daarnaast onderzocht wordt welke (algemeen) juridische werkzaamheden in aanmerking komen voor concentratie of centralisatie. Hiermee wordt voor Justitie ook uitvoering gegeven aan de rijksbrede aanbevelingen van de Commissie-Hoekstra voor versterking van de juridische functie. De binnen Justitie in gang gezette verbetering van de juridische functie moet de komende jaren zijn beslag krijgen.

Activiteit/dossier 2:

De JA beheert het contract tussen de Staat en de Landsadvocaat. Zijn fiat is nodig voor inschakeling in concrete zaken door Justitie, behalve waar het betreft het OM en de IND. De Landsadvocaat wordt vooral ingezet als procesvertegenwoordiger van de Staat in civielrechtelijke procedures, maar ook in bestuursrechtelijke procedures en voor adviserende werkzaamheden wordt van zijn expertise gebruik gemaakt. Adviezen en andere stukken van de Landsadvocaat worden beschouwd als stukken van intern beraad, waarop – net zoals op ambtelijke stukken – tegenover het parlement géén beroep wordt gedaan. Bewindslieden verantwoorden zelf hun juridische afwegingen en keuzes.

12. BELEIDSARTIKEL 12: RECHTSPLEGING EN RECHTSBIJSTAND

DGRR/DRB

Operationele doelstelling 12.1 is geschrapt

Operationele doelstelling 12.2: Burgers en bedrijven hebben toegang tot een passende en effectieve vorm van geschilbeslechting en/of rechtspleging

Activiteit/dossier 1: Raadsman bij politieverhoor

Inhoud / Doelstelling

In november 2008 en daarna heeft het Europese Hof voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EHRM) uitspraken gedaan die het noodzakelijk maken dat de verdachte de gelegenheid krijgt voorafgaand aan het eerste politieverhoor een advocaat te raadplegen.

De Hoge Raad heeft in drie arresten op 30 juni jl. (LJN BH 3079, BH3081 en BH3084) uitgesproken dat een verdachte die door de politie is aangehouden, aan artikel 6 EVRM aanspraak op rechtsbijstand kan ontlenen die inhoudt dat hem de gelegenheid wordt geboden om voorafgaand aan het verhoor door de politie aangaande zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit een raadsman te raadplegen. De Hoge Raad gaat echter nog een stap verder dan het EHRM door uit te spreken dat voor aangehouden jeugdige verdachten geldt dat zij tevens recht hebben op bijstand door een raadsman of een andere vertrouwenspersoon tijdens het verhoor door de politie.

Naar aanleiding van deze uitspraken is er op 1 april 2010 een aanwijzing van het College van procureurs-generaal in werking is getreden die de aangehouden verdachte de mogelijkheid biedt van een consult van 30 minuten door een raadsman, zonder dat daarvoor in verzekeringstelling noodzakelijk is. Voor jeugdigen is de mogelijkheid gecreëerd om ook tijdens het verhoor bijstand te hebben van een raadsman of vertrouwenspersoon. Door de Raden voor rechtsbijstand wordt een regeling voorbereid voor de toekenning van een piketvergoeding aan de raadsman voor het door hem te geven consult.

Uitvoering van de aanwijzing en van de beleidsregel wordt begeleid door een monitor.

Voorts wordt met betrokken organisaties gezien hoe verbeteringen kunnen worden aangebracht in de geldende procedures vanaf aanhouding van de verdachte tot aan voorgeleiding voor de rechter-commissaris. Ook

zal worden gezien of andere wijzen van financiering dan de huidige vergoedingenstructuur voor de advocatuur mogelijk zijn. Een wetsvoorstel inzake de gevolgen van de arresten van het EVRM en de Hoge Raad wordt voorbereid.

Knelpunten

Knelpunten op dit dossier zijn de lange wachttijden bij de politie op de komst van een advocaat en de bijkomende kosten.

Activiteit/dossier 2: Programma Rechtsbijstand & Geschiloplossing

Inhoud/Doelstelling

Doel van het programma is het invullen van de structurele taakstelling op de rechtsbijstand van € 50 miljoen vanaf 2009 en het verbeteren van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand en geschiloplossing. Dit geschiedt door het invoeren van een pakket van maatregelen.

Een groot aantal van deze maatregelen is inmiddels gerealiseerd of zal gerealiseerd worden wanneer de betreffende (wijziging van de) regelgeving in werking is getreden. Aan een aantal maatregelen, waaronder de grotere projecten Pro-actieve geschiloplossing door de overheid (PAGO), Echtscheiding, Andere route consumentenzaken en Diagnose & Triage wordt in nauwe samenwerking met het veld hard gewerkt om de beoogde beleidswijzigingen en de daaraan gekoppelde bezuiniging te kunnen realiseren. Ook zijn er in de loop van het programma "nieuwe" maatregelen ontdekt, die een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de algemene doelstelling.

In de begrotingsbehandeling november 2009 is toegezegd dat de Tweede Kamer over de voortgang van het programma wordt geïnformeerd door een WODC-monitor. In de brief van 7 juli jl. is de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van het programma met een overzicht van de gerealiseerde en voorziene begrotingseffecten van de belangrijkste maatregelen van het programma. Bij deze brief is tevens de nulmeting het programma Rechtsbijstand en Geschiloplossing gevoegd, zoals opgesteld door het WODC. De monitor heeft tot doel periodiek te rapporteren over de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de maatregelen, het gebruik van gesubsidieerde rechtsbijstand en de

uitgaven die daarmee én met de rechtspraak zijn gemoeid. Binnenkort zal bij de Tweede Kamer een AMvB worden voorgehangen, waarvan de voorgestelde wijzigingen strekken tot een uitvoering van een aantal van de in het programma opgenomen maatregelen.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Het pakket van maatregelen is aangekondigd in de brieven aan de Tweede Kamer van 24 oktober en 17 december 2008 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31 753, nr. 1 en nr. 2).

[Kosten / financiën](#)

In de brieven van 24 oktober en 17 december 2008 staat per maatregel welk bedrag aan bezuiniging werd beoogd. Deze raming is inmiddels aangepast naar de huidige stand van zaken.

Deze raming is opgenomen in een brief aan de Tweede Kamer die op 7 juli is verzonden.

[Knelpunten](#)

De huidige economische situatie heeft gevolgen voor het beroep op de rechtsbijstand. Dit is toegenomen. Dit heeft gevolgen voor het realiseren van het beoogde bezuinigingsbedrag.

Een ander punt dat aandacht verdient, is dat de maatregelen zich in een dynamische omgeving bevinden waardoor uitgangspunten en financiële ramingen een fluide karakter lijken te hebben.

[Relaties met andere departementen](#)

In het kader van de projecten die gaande zijn in het project PAGO is er contact met de projecten van het Ministerie van BZK t.a.v. pro-actieve geschiloplossing door de lokale overheden.

Voor de maatregel 'eigen bijdrage uit de bijzondere bijstand' is overleg op ambtelijk niveau met het Ministerie van SZW.

Activiteit/dossier 3: Schuldsanering

[Inhoud / Doelstelling](#)

Schuldsanering is door de economische recessie en de daarmee samenhangende groei van de schuldenproblematiek, in belang toegenomen. Inzet is en blijft een buitengerechtelijke oplossing bij een problematische schuldenlast, en nadruk op preventieve maatregelen. De Minister van SZW is daarvoor binnen het Kabinet primair verantwoordelijk. Dit neemt niet weg dat soms sanering via de rechter moet worden afgedwongen. Vanuit het

oogpunt van civiele rechtshandhaving is het van belang dat de schuldsanering voorbehouden blijft aan de schuldenaar te goeder trouw die zich drie jaar maximaal inspant voor zijn schuldeisers.

Aandachtspunt voor 2011 is een optimale samenwerking bij de inbedding van de schuldsaneringprocedure in een maatschappelijke keten van schuldhulpverlening.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Zomer 2010 komt het 6e Monitoronderzoek Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (Wsnp) gereed.

Daarin zal oa aandacht worden besteed aan het recidivepercentage (personen die na verkregen schone lei weer in de schuldenproblematiek vervallen). De Monitor wordt met een begeleidende brief aan de Eerste en Tweede Kamer gezonden.

Na het zomerreces zal de Kamer het wetsvoorstel gemeentelijke schuldhulpverlening, dat door de Minister van Sociale Zaken wordt getrokken en van direct belang is voor de Wsnp omdat dat de eerstelijns hulp is, behandelen

[Kosten / financiën: PM](#)

[Knelpunten](#)

* De aanpak van de schuldenproblematiek is een interdepartementale (in ieder geval Justitie, EZ, Financiën, SZW en VWS). Er zijn veel raakvlakken in de keten (kredietverstrekking, preventie, curatie, nazorg). Er ligt een ingrijpend wetgevingsadvies van de Commissie Kortmann over een integrale herziening van de Faillissementswet, waar de (nog jonge) Wsnp deel van uitmaakt. Er blijft altijd een zekere spanning bestaan tussen het minnelijke schuldhulptraject en het wettelijke schuldsaneringstraject. Actueel is de zorg om een goede toegang tot de rechter, omdat gemeenten de toelatingsverklaring waarin staat vermeld waarom er geen reële mogelijkheden meer zijn om tot een buitengerechtelijke schuldsanering te komen en wat de aflossingmogelijkheden zijn traag of niet afgeven.

* Herijking van het vergoedingstelsel voor bewindvoerders. Inzet is de hele vergoeding primair uit de boedel van de schuldenaar te laten komen en pas subsidair uit de Justitiesubsidie. Hiervoor is voldoende ruimte in de boedels. Beoogd effect is een meer adequate vergoeding van bewindvoerders, en het aantrekkelijker maken van een minnelijke schuldreging voor de schuldeisers, en een geringe besparing.

[Relaties met andere departementen](#)

Schuldhulpverlening: de ministeries van SZW, EZ, Financiën en VWS.

Activiteit/dossier 4: Kwaliteit juridische beroepsgroepen

[Inhoud / Doelstelling](#)

In samenwerking met de beroepsorganisaties zullen de in de voorgaande jaren ontwikkelde kwaliteitsnormen en kwaliteitstoetsingen worden verfijnd.

Daarbij is zowel het kwaliteitsniveau van de dienstverlening van belang als het behouden en vergroten van de integriteit van de gehele sector. In 2010 doet het WODC onderzoek naar een verband tussen de prijsontwikkeling van de dienstverlening in het notariaat en de kwaliteit en integriteit.

Er is een wijziging van de Wet op het notarisambt aan de Tweede Kamer aangeboden. In dit wetsvoorstel worden wijzigingen voorgesteld om de kwaliteit van de beroepsuitoefening te verhogen, zoals de invoering van algemeen preventief toezicht, een basis voor kwaliteitstoetsingen door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie en de instelling van een klachten- en geschillencommissie. De Commissie Van der Winkel heeft advies uitgebracht over de Gerechtsdeurwaarderswet waarin de positie van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders en de ambtelijke rol van de gerechtsdeurwaarder worden belicht. Het Kabinetsstandpunt op dit advies is aan de Kamer gezonden. Het standpunt behelst 32 aanbevelingen. Belangrijke aanbevelingen zijn het meer actief gebruiken van de verordenende bevoegdheid door de Kbv, het beter verankeren van de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder en de invoering van kwaliteitsbevorderende onderzoeken onder de verantwoordelijkheid van de Kbv (TK 2009-2010. 32 123 VI, nr. 64).

Er wordt gewerkt aan een visie op het toezicht op de juridische beroepen en de rol van het tuchtrecht, daartoe is op 5 maart 2010 een kaderstellende brief aan de Tweede Kamer gezonden. Binnen de beroepsorganisaties zelf treedt duidelijk een bewustwording op van het belang van zichtbare kwaliteit en integriteit. De initiatieven die daar in dat kader worden opgepakt worden gevolgd en waar nodig gestuurd.

In dit kader moet ook het beleid ten aanzien van de

opleidingen van de togaberoepen worden herijkt.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Voorstel tot wijziging van de Wet op het notarisambt aan de Tweede Kamer aangeboden (TK2009-2010, 32 250 nrs 1-3).

Brief over het standpunt (Er is beleidsmatig ruimte voor resultaatgerelateerde beloningen voor advocaten, met uitzondering van beloningsafspraken in de vorm van een percentage van de schadevergoeding of het financieel belang) ten aanzien van resultaatgerelateerde beloning voor de advocatuur.

[Kosten / financiën: PM](#)

Actualiteiten en aandachtspunten

* *Advocaten*

Het toezicht op advocaten staat zeer in de belangstelling. De Orde heeft aan A. Docters van Leeuwen gevraagd het bestaande toezicht te beoordelen. In april 2010 heeft Docters een rapport ter zake uitgebracht. Dat rapport wordt door de Orde in hoofdlijnen onderschreven. Justitie heeft als algemene lijn het toezicht op advocaten sterker en onafhankelijker van de beroepsgroep te maken. De exacte vormgeving van het toezicht op advocaten wordt thans (mei 2010) bestudeerd.

* *Notarissen*

De economische situatie heeft in Nederland gevolgen gehad voor notarissen. De gemiddelde omzetzaling is 14% als gevolg van een veel geringer aantal vastgoedtransacties. Het notariaat heeft dientengevolge veel personeel moeten ontslaan. Vanuit een deel van het notariaat wordt gepleit voor vaste tarieven voor de particuliere vastgoedpraktijk. De Justitiebeleidslijn is dat vaste tarieven in het notariaat geen oplossing bieden voor een gering werkaanbod als gevolg van de conjunctuur.

* *Bureau Financieel Toezicht*

De financiële toezichthouder op de derdengeldenrekeningen van gerechtsdeurwaarders en notarissen het Bureau Financieel Toezicht (BFT) is in 2009 geëvalueerd door een externe commissie. Het rapport van deze commissie is naar de Tweede Kamer verzonden. De bevindingen en aanbevelingen van deze commissie worden onderschreven, op onderdelen wordt door Justitie een afwijkend standpunt ingenomen. Dit rapport en het nog naar de Tweede Kamer te zenden Kabinetsstandpunt zullen naar verwachting onderdeel worden van een algemeen overleg met de

Tweede Kamer inzake toezicht op de juridische beroepen. Voor het realiseren van de genoemde beleidsdoelstellingen is voor het notariaat een wetsvoorstel inzake de wijziging van de Wet op het notarisambt in december 2009 naar de Tweede Kamer gezonden. Ook voor advocaten en gerechtsdeurwaarders zullen in 2010 onderscheidenlijk de Advocatenwet en de Gerechtsdeurwaarderswet worden gewijzigd.

[Relaties met andere departementen](#)

SZW, EZ, Financiën en VWS.

waar geen tariefregeling geldt. Afhankelijk van de opdrachtgever worden nu voor de zelfde werkzaamheden sterk uiteenlopende vergoedingen toegekend. Bij de Nationale Ombudsman loopt hier een klacht over.

[Relaties met andere departementen](#)

Activiteit/dossier 5: Tolken en vertalers

[Inhoud / Doelstelling](#)

Justitie is verantwoordelijk voor de Wet beëdigde tolken en vertalers. Deze wet verplicht justitie- en politieafnemers, in het kader van straf- en vreemdelingenrecht, in beginsel alleen tolken en vertalers in te zetten die staan geregistreerd in het Register beëdigde tolken en vertalers. Aan inschrijving in het register zijn kwaliteit- en integriteitseisen verbonden.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

- * In Brussel liggen drie voorstellen op tafel (Europees Parlement, de Europese Commissie en een initiatief van 13 lidstaten) om te komen tot een richtlijn voor vertaling en vertolking in het strafproces. Nederland staat in zijn algemeenheid positief tegenover maatregelen ter versterking van de procedurele rechten van verdachten in de EU, maar heeft, gelet op de praktische en financiële gevolgen, bezwaar tegen de door het EP voorgestelde verplichting tot het verstrekken van schriftelijke vertalingen van de essentiële processtukken. Nederland wil graag de mogelijkheid behouden te volstaan met een mondelinge vertolking of mondelinge samenvatting van de desbetreffende documenten. De extra kosten van een verplichting tot het verstrekken van schriftelijke vertalingen bedragen circa € 75 miljoen, daarbij beschikt Nederland niet over voldoende vertaalcapaciteit.
- * Een belangrijk deel van de tolk- en vertaalbehoefte wordt ingekocht via aanbesteding. IND, OM en ZM hebben tot nu toe niet willen aanbesteden en hanteren vaste tarieven. Deze vaste tarieven werken prijsopdrijvend en aanbodversturend in de sectoren

Operationele doelstelling 12.3: Optimale randvoorwaarden voor een doelmatig en doeltreffend rechtsbestel

Activiteit/dossier 1: Modernisering rechterlijke organisatie

Inhoud / Doelstelling

Uitvoering van de aanbevelingen van de evaluatiecommissie modernisering rechterlijke organisatie (commissie-Deetman, 2006). De commissie Deetman constateerde dat de rechtspraak, na de moderniseringsoperatie van eind jaren '90, op de goede weg is en dat de doelstellingen van de destijds doorgevoerde wetwijzigingen in belangrijke mate zijn gerealiseerd. De commissie constateerde dat de rechtspraak zich nu in een fase bevindt waarin meer flexibiliteit en ruimte nodig is om de eigen verantwoordelijkheid nog beter inhoud te kunnen geven. De commissie doet daartoe een aantal aanbevelingen, waarvan de belangrijkste: verdergaande samenwerking tussen gerechten (zowel in de bedrijfsvoering als bij zaaksbehandeling), meer flexibiliteit in het locatiebeleid, verhoging van de competentie van de kantonrechter naar € 25.000 en het bevorderen van mobiliteit en loopbaanontwikkeling van het rechterlijk personeel. Deze aanbevelingen zijn door het Kabinet overgenomen.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- * Rechtspraak is kwaliteit, rapport van de commissie evaluatie modernisering rechterlijke organisatie, Den Haag, 11 december 2006
- * Kabinetsstandpunt evaluatie modernisering rechterlijke organisatie, 27 juni 2007 Kamerstukken II 2006/07, 29279, nr. 55
- * Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie, Kamerstukken II 2008/09, 32021, nr 2. (Wv)
- * Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie, Kamerstukken II 2008/09, 32021, nr 3. (MvT)
- * Nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II 2009/2010, 32021, nr 6.

Kosten / financiën

Kostenneutraal

Knelpunten

Relatie (inhoudelijk en in de tijd) met de herziening van de gerechtelijke kaart
Eventuele (neven)effecten van de verhoging van de competentiegrens van de kantonrechter (aanzuigende

werking / kwaliteit rechtshulpverlening en verlies van positieve kenmerken kantonrechtspraak)
relaties met andere departementen

Activiteit/dossier 2: Kabinetsstandpunt/conceptwetsvoorstel herziening gerechtelijke kaart

Inhoud/doelstelling/producten

In de loop van 2010 zal het wetsvoorstel Herziening gerechtelijke kaart worden opgesteld, in samenspraak met de Raad voor de rechtspraak en het College van procureurs-generaal en na consultatie van andere betrokken partners, zoals de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak en de Nederlandse Orde van Advocaten. Volgens planning zal het wetsvoorstel dan begin 2011 worden ingediend in de verwachting dat het in juli 2012 in werking kan treden. De voornemens van het Kabinet tot herziening van de gerechtelijke kaart zijn aan de hand van notities reeds enkele malen met de Tweede Kamer besproken. Hieruit mag worden afgeleid dat de voornemens op een breed draagvlak kunnen rekenen. Het wetsvoorstel zal een vermindering inhouden van het aantal ressorten van vijf naar vier en van het aantal arrondissementen van negentien naar tien, dit laatste overeenkomstig de door de Tweede Kamer aanvaarde motie-Heerts c.s. Verder zal het wetsvoorstel een grondslag bieden om bij algemene maatregel van bestuur rechtspraaklocaties aan te wijzen (in totaal tweeëndertig). Andere onderdelen zijn het loslaten van het sectormodel bij de gerechten en in het verlengde daarvan een wijziging van de voorschriften over de samenstelling van gerechtshoven. Het wetsvoorstel bevat tevens een verankering van de positie van de landelijk hoofdadvocaat-generaal. In verband met de wijziging in de samenstelling van de gerechtshoven zal uitgebreid (rechtspositioneel) overgangsrecht noodzakelijk zijn en daarnaast zal het loon- en functiegebouw van de rechterlijke macht aanpassing behoeven. Het wetsvoorstel gaat uit van de wetgeving zoals die komt te luiden ingevolge de Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie (wetsvoorstel Deetman), beoogde inwerkingtreding per 1-1-2011

Relevante recente producten / brieven / nota's

- * TK 29279, nrs.85, 89, 90, 91, 97, 100, 102 en 104
- * TK 29279, nr.103 .

Knelpunten

Algemeen: Wetsvoorstel Deetman en Gerechtelijke kaart zijn sterk met elkaar verweven. De evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie maakt het namelijk voor de Rechtspraak mogelijk om in het perspectief van de nieuwe gerechtelijke kaart voorbereidingen te treffen. Overleg en wijzigingen in het ene traject kunnen vertraging opleveren voor het andere traject. Op 20 mei 2010 is het wetsvoorstel door de Tweede Kamer aangevaard. Het is thans aanhangig bij de Eerste Kamer. Speerpunten voor het traject herziening gerechtelijke kaart zijn het bestuursmodel, het aanbod van rechtspraak in de lokaties, de rechtspositionele gevolgen en de tweedelijnsorganisatie van het OM (althans voorzover het de positie van de landelijk hoofd advocaat-generaal betreft.)

Kosten / financiën

De gehele operatie moet budgettair neutraal worden uitgevoerd. De Rechtspraak ziet mogelijkheden voor structurele financiering, maar niet voor de implementatiekosten. Hierover zijn we in gesprek met de Rvdr. Vanwege gebrek aan financiële middelen zal de financiering moeten worden vormgegeven door de implementatie te spreiden in de tijd, over een lange periode.

Activiteit/dossier 3: Buitengewoon Opsporingsambtenaren

Inhoud / Doelstelling

Middels het nieuwe boa-bestel wordt de kwaliteit van de strafrechtelijke handhaving door de buitengewoon Opsporingsambtenaar verbeterd. De belangrijkste wijzigingen onder het nieuwe beleid zijn:

- * Terugbrengen aantal verschillende soorten boa's;
- * Mogelijkheid creëren voor het stellen van aanvullende opleidingseisen aan boa's;
- * Creëren van randvoorwaarden voor de intensivering van het toezicht op de boa's.

Relevante recente producten / brieven / nota's

In het kader van de herziening van het boa-beleid is op 28 januari 2010 het gewijzigde Besluit Buitengewoon Opsporingsambtenaar in werking getreden. De uitwerking van het beleid is daarna gepubliceerd in de Circulaire Buitengewoon Opsporingsambtenaar die op 1 april jl. in werking is getreden.

Knelpunten

Relaties met andere departementen

Het proces van totstandkoming van het nieuwe beleid kende een hoge mate van interactie met boa-werkgevers en (direct) toezichthouders. Door middel van landelijke bijeenkomsten en een formele consultatieronde hebben zij hun wensen ten aanzien van het beleid kenbaar kunnen maken.

Activiteit/dossier 4: CJIB als rijksincassobureau

Inhoud / Doelstelling

Justitie is eigenaar van het CJIB. In het kader van het programma Vernieuwing Rijksdienst en de Brede Heroverwegingen is geopperd om met de verworvenheden van het CJIB (dit betreft o.a. de geautomatiseerde wijze van inning en de persoonsgerichte aanpak) te komen tot een rijksincassobureau. In het project Verkenning Rijksincassobureau worden dmv een kwantitatieve, kwalitatieve en maatschappelijke impactanalyse de kansen en risico's van een dergelijk rijksincassobureau onderzocht. Begin oktober 2010 wordt een businesscase opgeleverd. Justitie voert dit project samen met overige betrokken departementen uit.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Oktober 2010 volgt een business case.

Kosten / financiën

Worden in oktober 2010 duidelijk.

Knelpunten

Vooralsnog gaat het om een verkenning. Naar verwachting zullen bepaalde ministeries deze taken in eigen beheer willen houden.

Relaties met andere departementen

Belangrijke stakeholder is BZK/DG Bedrijfsvoering. Daarnaast zijn departementen met grote incassotaken OCW, FIN, EZ, SZW, V&W en VROM.

Activiteit/dossier 5: Pro-actieve geschiloplossing door de overheid en mediation

Inhoud / Doelstelling

Pro-actieve geschiloplossing door de overheid (PAGO) is een van de maatregelen die, door terugdringing van bezwaar- en beroepsprocedures, moeten leiden tot een bezuiniging op de gesubsidieerde rechtsbijstand. Het idee achter PAGO is dat bestuursorganen, door het gebruik van zogenoemde mediationvaardigheden, conflicten met burgers voorkomen dan wel hun conflicten in een eerder stadium tegen lagere kosten voor zowel de burger als de overheid kunnen afsluiten. Hoewel er indicaties zijn dat de PAGO-inspanningen hebben geleid tot besparingen, moet de monitor van het WODC daarop een antwoord geven.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- Kamerstukken II 2008/09, 31753, nr. 1
- Brief 10 december 2008 over pro-actieve geschiloplossing (kenmerk 5578434)
- Kamerstukken II 2008/09, 31753, 12
- Gespreksnotitie ambassadeur PAGO aan BR d.d. 9 april

Kosten / financiën

Besparing op gesubsidieerde rechtsbijstand van 2,2 mln. in 2009, oplopend tot 9 mln. in 2015.

Knelpunten

Het project loopt, maar risico is wel dat er te snel een niet-realistische cultuurverandering wordt verwacht. De ambassadeur (mr. M. de Vries, voormalig Staatssecretaris) heeft daar in een gespreksronde met de leden van de bestuursraad nogmaals voor gewaarschuwd.

Het is op dit moment niet duidelijk in hoeverre de PAGO-inspanningen van de externe organisaties waarmee we samenwerken (UWV, SVB, Belastingdienst, BZK/gemeenten) en de IND in 2009 (en eerdere jaren) hebben geleid tot de bovengenoemde besparing. Voorzover de "grootverbruikers" van de Wet op de rechtsbijstand (Wrb)-toevoegingen al cijfers bijhouden over de resultaten van hun pro-actieve geschiloplossing (bijvoorbeeld afname aantal bezwaar- en beroepschriften), is het heel lastig om die te relateren aan het aantal afgegeven Wrb-toevoegingen.

Relaties met andere departementen

Ministerie van BZK (programma administratieve lastenverlichting en vermindering regeldruk / toepassing mediationvaardigheden)

Ministerie SZW (mho gebruik gesubsidieerde rechtsbijstand UWV/SVB)

Ministerie v. Fin. (mhoo gebruik gesubsidieerde Rechtsbijstand Belastingdienst)

Activiteit/dossier 6: Versterking positie deskundigen in strafzaken en account Nationaal Register Gerechterlijke Deskundigen (NRGD)

Inhoud / Doelstelling

Op 1 januari 2010 is de Wet deskundige in strafzaken in werking getreden. De ontwikkeling van een deskundigenregister is hier een belangrijk onderdeel van. In het NRGD worden deskundigen opgenomen die voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen van betrouwbaarheid en bekwaamheid. Aan het hoofd van het NRGD staat het onafhankelijke College gerechtelijk deskundigen. Daarnaast biedt de wet de verdediging meer armslag bij het initiëren van deskundigenonderzoek. Nu de wet in werking is getreden, zal door partijen energie moeten worden gestoken in de toepassing daarvan. In 2010 is het NRGD begonnen met de normering, toetsing en registratie van de deskundigheidsgebieden DNA, handschriftonderzoek en forensische gedragsdeskundigen.

Knelpunten

Grote uitdaging voor het NRGD is om te komen tot een gevuld register. Registratie vindt op vrijwillige basis plaats. Hoe langer het duurt voordat deskundigen zich aanmelden, des te meer tijd kost het voor getoetst kan worden en er deskundigen in het register komen. Het is nog niet duidelijk hoe gevuld het register in 2010 zal zijn. Van belang is dat de vulling van het register de aandacht van zowel de Tweede als de Eerste Kamer heeft en de ontwikkelingen hierin nauwlettend gevolgd worden.

Activiteit/dossier 7: Account NFI en visie toekomst forensisch onderzoek

Inhoud / Doelstelling

Het NFI levert inhoudelijk onafhankelijk, onpartijdig en kwalitatief hoogstaand forensisch onderzoek ten behoeve van de waarheidsvinding. In het kader van het onderzoek in strafzaken is het NFI de partijen in de strafrechtsketen (rechtspraak, openbaar ministerie,

politie en andere opsporingsinstanties) behulpzaam. De drie kernproducten van het NFI zijn het uitvoeren van forensisch-technisch zaaksonderzoek (K1), het doen van onderzoek naar nieuwe methoden en technieken (K2) en het zijn van forensisch kennis- en expertisecentrum op het gebied van forensisch onderzoek (K3).

De laatste jaren laten een sterke stijging zien van de vraag naar forensisch onderzoek. De toegenomen vraag naar forensische onderzoeksmogelijkheden heeft geleid tot oplopende levertijden en werkvoorraden bij het NFI. Het NFI is in 2007 begonnen met een professionalisering van de eigen organisatie en verbetering van de processen in nauwe samenwerking met het openbaar ministerie en de politie. Hierdoor zijn de hoge werkvoorraden sterk gereduceerd, de levertijden zijn omlaag gegaan en de leveringsbetrouwbaarheid omhoog. In 2009 hebben het NFI, politie en OM, een service level agreement (SLA) voor 2010 voor het zaaksonderzoek afgesloten. In 2010 wordt getracht om in 2011 ook op de andere kerntaken (K2 en K3) tot SLA's te komen. Voor de komende jaren is van belang dat het NFI van een budgetgestuurde organisatie wordt omgevormd naar een vraaggestuurde organisatie die snel en efficiënt kan inspelen op de wensen van zijn opdrachtgevers.

Het aanbod van de mogelijkheden tot forensisch onderzoek is vergroot. Naast de reeds bestaande particuliere onderzoeksinstituten Fox-IT, het Forensisch Laboratorium voor DNA-onderzoek (FLDO) van de Universiteit Leiden en Independent Forensic Services (IFS) zijn in 2009 nieuwe onderzoeksinstituten geopend (The Maastricht Forensic Institute en Verilabs). Dit beïnvloedt de positie van het NFI. Het toegenomen aanbod van particuliere aanbieders van forensisch onderzoek heeft aanleiding gegeven om de positie van het forensisch onderzoek in Nederland nader te onderzoeken. Het NFI blijft een centrale rol spelen. Echter, er moet worden ingespeeld op de behoefte bij politie, OM, rechtspraak en verdediging aan verbreding van het aanbod aan forensische dienstverlening. Om te bezien wat de effecten zijn als naast het NFI particuliere instituten worden ingeschakeld, worden een experiment voor de inschakeling van particuliere instituten (looptijd 2010 tm 2011) en een WODC-onderzoek naar kwaliteit en beschikbaarheid van forensisch onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten van onderzoek en experiment dienen als basis voor besluitvorming over de inrichting en financiering van het forensisch onderzoek.

Activiteit/dossier 8: Versterking normstellende rol van de Hoge Raad

Inhoud / Doelstelling

De Hoge Raad en de procureur-generaal bij de Hoge Raad hebben de aan hen gerichte aanbevelingen van de Commissie normstellende rol Hoge Raad (Commissie Hammerstein) ter hand genomen door:

- zoveel mogelijk te anticiperen op het wetsvoorstel selecteren aan de poort;
- te beginnen met een programma om rechters en raadsheren te detacheren bij de raad en
- het instellen van de Commissie cassatie in het belang der wet.

Verder zijn twee wetsvoorstellen in voorbereiding die door de Commissie Hammerstein zijn gesuggereerd: een wetsvoorstel waardoor het stellen van prejudiciële vragen aan de Hoge Raad mogelijk wordt en een wetsvoorstel waarmee de zogenoemde selectiekamer wordt ingesteld.

13. BELEIDSARTIKEL 13: RECHTSHANDHAVING, CRIMINALITEITS- EN TERRORISMEBESTRIJDING

DGRR/DRC

Operationele doelstelling 13.1: Het voorkomen en verder terugdringen van criminaliteit door inzet van een effectief instrumentarium van preventie en het effectief bestrijden van huiselijk geweld

Activiteit/dossier 1: Aanpak eerwraak/eergerelateerd geweld; onderdeel strafrechtelijke aanpak van het programma aanpak eerwraak/eergerelateerd geweld

Inhoud / Doelstelling

Landelijke uitrol van een door politie Haaglanden ontwikkelde methode teneinde de gehele strafrechtketen in staat te stellen in preventieve zin een potentiële dreiging van eergerelateerd geweld te kunnen voorkomen dan wel bij het zich voordoen van eergerelateerd geweld een adequaat opsporingsonderzoek te kunnen verrichten en een adequate vervolging en afronding te realiseren. Ter realisering van de operationele doelstellingen in de afgelopen jaren zijn er binnen de politieregio's organisatorische en procesmatige maatregelen getroffen en is een grootschalig onderwijsprogramma voor alle betrokken instanties binnen de strafrechtketen ontwikkeld. Er is inmiddels binnen de politie een groot aantal functionarissen opgeleid. Tbv OM/ZM is inmiddels ook een aantal cursussen gegeven; dit jaar zal dat aantal worden opgevoerd. Eind 2010 loopt het programma af. Omdat nog niet alle betrokken organisaties over dezelfde expertise beschikken zal na 2010 zeker nog aandacht aan de verschillende ontwikkelingen moeten worden besteed. Het in 2008 ingestelde Landelijk Expertise Centrum (LEC) zal daarin een belangrijke rol dienen te vervullen. Het LEC wordt gesubsidieerd vanuit het programmabudget. Aangezien het programma eind 2010 eindigt zijn ter financiering van het LEC inmiddels gelden voor 2011 en 2012 in de meerjarenbegroting vastgelegd (per jaar anderhalf miljoen). De Kamer wenst een structurele financiering voor het LEC. Met BZK is afgesproken dat daarover begin 2012 een beslissing dient te worden genomen. Dit is tijdens een AO van 11 februari jl. aan de Kamer gemeld. Er zijn onvermijdelijk aan het eind van het jaar nog wat openstaande acties. Zo wordt op uitdrukkelijk verzoek van de Kamer dit jaar een registratieproces (wat wordt er geregistreerd?) binnen de politie en het O.M gestart dat zeker ook na 2010 nog

aandacht behoeft. Verder lopen er verschillende subsidietrajecten die volgend jaar nog qua verantwoording moeten worden afgerond. Er heeft dit jaar een evaluatie plaats door het WODC; de uitkomst daarvan zal ook mogelijk ook nog consequenties voor 2011 hebben.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Vorig jaar juli is de jaarlijkse rapportage over het programma eergerelateerd geweld naar de Kamer gestuurd. In februari is een AO hierover geweest.

Kosten / financien:

De financiering van het LEC na 2011/2012 is nog niet rond. Met BZK is afgesproken dat begin 2012 een beslissing moet worden genomen.

Knelpunten

Relaties met andere departementen

BZK/VWS/WWI/Onderwijs

DGPJS/DSP

Activiteit/dossier 2: Het bestrijden van huiselijk geweld

Inhoud / Doelstelling

Geweld in de privé-sfeer is een van de omvangrijkste geweldsvormen in onze samenleving. Huiselijk geweld is na verkeersongevallen doodsoorzaak nummer één bij een niet-natuurlijke dood. Uit een onlangs gehouden onderzoek in opdracht van het landelijk programma Huiselijk Geweld en de Politietoets naar dodelijk huiselijk geweld is gebleken dat 33% van alle moorden en doodslagen in 2006 huiselijk geweldincidenten betroffen.¹

Huiselijk geweld komt voor in alle sociaal-economische klassen en binnen alle culturen in de Nederlandse samenleving. Slachtoffers van huiselijk geweld zijn vaak vrouwen en kinderen, maar het treft ook mannen, ouders en ouderen.

De politie registreert per jaar ongeveer 64.000 incidenten van huiselijk geweld². Dat zijn slechts de gevallen die bij haar bekend zijn geworden en geeft niet de totale

¹ Annemiek Nieuwenhuis, Henk Ferwerda, Tot de dood ons scheidt. Een onderzoek naar de omvang en kenmerken van moord en doodslag in huiselijke kring, Bureau Beke, 2010.

² Henk Ferwerda, Huiselijk geweld gemeten cijfers 2008, Bureau Beke, 2009.

omvang weer van huiselijk geweld. Het betreft hier dus het topje van de ijsberg. Schaamte, angst en schuldgevoel verhinderen dat betrokkenen het geweld melden. Ook veel kinderen blijken slachtoffer van huiselijk geweld. Van alle slachtoffers van huiselijk geweld die ter kennis komen van de politie, gaat het in 11,9% van de gevallen om minderjarige slachtoffers. Behalve kinderen die zelf mishandeld worden zijn er ook veel kinderen getuige van huiselijk geweld. In beide gevallen kan huiselijk geweld voor kinderen zeer negatieve gevolgen hebben in hun latere leven.

Het doel van het programma Huiselijk geweld is: Het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld door het bevorderen van een doorlopende aanpak – van preventie en signaleren tot interveniëren – die alle doelgroepen bereikt en effectief is.

Het streven is de recidive onder plegers van huiselijk geweld te verminderen tot 25% in 2011 (ruim 30% in 2006).

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- * Ontwikkeling landelijke modelaanpak huiselijk geweld voor gemeenten, gereed in 2010. Theoretisch model is ontwikkeld, in 2010 is inhoudelijke invulling van dit model gestart. Doel hiervan is huiselijk geweld lokaal gericht en meer uniform aan te pakken.
- * Ontwikkeling meldcode voor professionals die in hun beroepsuitoefening met huiselijk geweld te maken kunnen krijgen. Deze wordt ontwikkeld om het aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling te bevorderen. Een basismodel meldcode is ter beschikking gesteld aan organisaties, het bijbehorende wetgevingstraject loopt. Trekker van het gehele traject is VWS. Justitie is verantwoordelijk voor de eigen uitvoeringsorganisaties in dit traject: gevangeniswezen, JJI's, HALT en reclassering.
- * Landelijk onderzoek naar aard en omvang van huiselijk geweld, afgerond najaar 2010. Beleidsimplicaties worden tzt bekeken.
- * Onderzoek naar transgenerationele overdracht van huiselijk geweld en kindermishandeling en de ondersteuningsbehoefte van ouders en kinderen. Begin 2011 is het eindrapport gereed. Dit onderzoek wordt uitgevoerd op initiatief en in opdracht van de G4, met medefinanciering van Minister van Justitie.
- * Derde inventarisatie van de stand van zaken rond de aanpak van huiselijk geweld met als doel een actueel overzicht van de landelijke ontwikkelingen op het

terrein van huiselijk geweld. Gaat voor de zomer 2010 naar de TK.

- * Evaluatie Wet tijdelijk huisverbod, deze toezegging is aan TK gedaan. Half 2011 is de procesevaluatie gereed. Daarna volgt een effectevaluatie.
- * Evaluatie totaal huiselijk geweld-beleid sinds 2002; afronding in 2011.
- * Bijdrage Verdrag geweld tegen vrouwen/huiselijk geweld Raad van Europa. Moet in 2011 klaar zijn.

[Kosten / financiën](#)

Jaarlijks is bij Justitie voor huiselijk geweld een budget van € 1.921.000,- beschikbaar.

[Knelpunten](#)

- * Er bestaat druk op de capaciteit in de hulpverlening in de nazorg na een huisverbod. De insteek is om alle leden van een gezin waar huiselijk geweld plaatsvindt, te helpen. In crisissituaties wordt dit goed opgepakt. Maar na 10 tot 28 dagen dient het hele gezin in te stromen in de reguliere hulpverlening. Bureaus Jeugdzorg (BJZ) kampen met wachtlijsten en ook hulp aan ouders kan dan niet altijd in voldoende mate worden aangeboden.
- * Verschillende financieringsstromen. De hulp aan gezinsleden wordt door verschillende organisaties geleverd, zoals BJZ, Maatschappelijk werk, De Waag. De verschillende financieringsstromen die hieraan ten grondslag liggen, zorgen voor onduidelijkheid. Daarom pleiten deze instanties voor één financieringsstroom. In de nieuwe Kabinetsperiode zal bekeken moeten worden of dit wenselijk en haalbaar is.

[Relaties met andere departementen](#)

Het programma Huiselijk geweld wordt gecoördineerd door Justitie. Verder zijn bij dit programma VWS, J&G, OCW, WWI en BZK betrokken.

Activiteit/dossier 3: Aanpak van criminaliteit tegen het bedrijfsleven

Inhoud /doelstelling

De aanpak van criminaliteit tegen het bedrijfsleven kent drie speerpunten. Transportcriminaliteit, winkelcriminaliteit en overvalcriminaliteit. Centraal in de aanpak van criminaliteit tegen het bedrijfsleven stonden de Actieplannen Veilig Ondernemen (AVO) 1,2 en 3. De projecten uit AVO zijn vrijwel afgerond. Concrete voorbeelden van de projecten zijn onder andere de aanpak van winkelcriminaliteit, transportcriminaliteit en veiligheid van kleinere bedrijven.

* Transportcriminaliteit

De afgelopen jaren zijn in Nederland goede resultaten geboekt met de publiek-private bestrijding van transportcriminaliteit. Het eerste (2004) en tweede (2009) convenant aanpak criminaliteit transportsector hebben hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. Het tweede convenant kent vier speerpunten, monitoring cijfers en analyses, preventie, repressie en internationaal. Ook zijn er positieve ervaringen opgedaan met de bestrijding van transportcriminaliteit door het projectteam ladingdiefstallen bij de BR Zuid-Nederland, daarom is in 2009 besloten dit team voor nog tenminste twee jaar (2010 en 2011) te continueren. In 2009 is de komst van een landelijk officier van Justitie voor transportcriminaliteit aangekondigd. Vanaf 1 mei 2010 is de functie van landelijk officier van justitie binnen het Parket Den Bosch voor tenminste twee jaar ingevuld.

Kosten

Het Ministerie betaalt de kosten van de landelijk officier (+ ondersteuning, zo'n 250.000 euro per jaar).

Knelpunten

Publiek-private samenwerking is van groot belang op dit dossier. Deze samenwerking moet verder moeten verbeterd.

Relaties met andere departementen

Op deze onderwerpen wordt nauw samengewerkt met BZK, EZ en Verkeer en Waterstaat.

* Winkelcriminaliteit

Na een aanvankelijke daling van de winkelcriminaliteit in de jaren 2005, 2006 en 2007 liet de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven in 2008 een plotselinge stijging zien van ruim 75% in vergelijking met 2007. In 2009 is deze stijging omgebogen en zijn we weer terug

op het niveau van 2004, circa 1.500.000 diefstallen per jaar.

Voorwaarde voor een goede preventieve aanpak lijkt een zekere mate van organisatie bij het bedrijfsleven te zijn. De afgelopen periode is gebleken dat het instrument Keurmerk Veilig Ondernemen de ondernemers een handvat biedt tot samenwerking en daarmee tot een gezamenlijke aanpak van de criminaliteit. In 2010 is gestart met een aantal proeftuinen tegen winkelcriminaliteit. In deze proeftuinen wordt een pakket aan maatregelen uitgeprobeerd. Hierbij kan worden gedacht aan het invoeren van overlastdonatie (een soort boete gebaseerd op onrechtmatige daad), gebiedsverboden en maatregelen om de interne criminaliteit tegen te gaan.

Knelpunten

Door Justitie is de afgelopen jaar fors geïnvesteerd in preventie, dit onderwerp heeft echter nog te weinig prioriteit bij politie en OM. De ondernemers kunnen zich nog verder inspannen voor criminaliteitspreventie. Het is in sommige gevallen lastig een ondernemers(vereniging) te overtuigen van het belang van samenwerken en het zelf nemen van preventieve maatregelen om schade te voorkomen.

Kosten / financiën

Kleine bedrijven hebben ondersteuning nodig bij het nemen van preventieve maatregelen. Hiervoor financiert Justitie samen met EZ in 2011 de regeling Veiligheid kleine bedrijven (VKB), kosten voor Justitie 5 mln euro. Deze regeling is eind 2009 geïntroduceerd en is zeer succesvol gebleken. Het Keurmerk Veilig Ondernemen wordt door BZK gefinancierd.

Relaties met andere departementen

Op deze onderwerpen wordt nauw samengewerkt met BZK en EZ.

* Overvalcriminaliteit

Na een daling in de afgelopen jaren, is het aantal overvallen in 2009 gestegen tot de hoogste waarde tot nu toe: bijna 2.900 overvallen. In oktober 2009 is de Taskforce Overvallen, door de Minister van Justitie ingesteld. Deze Taskforce moet eraan bijdragen dat de overvalcriminaliteit eind 2010 met minimaal 30 procent is afgenomen ten opzichte van 2009. De resultaten in 2010 zijn vooralsnog gunstiger dan in 2009, maar nog niet op schema. In het eerste kwartaal van 2010 was een afname van ongeveer 5% bereikt. In 2010 is opdracht gegeven voor een

Fenomeenonderzoek, waarbij zowel op de delicten, de daders als de slachtoffers wordt ingezoomd.

Onderzocht wordt welke maatregelen het meest effectief zijn en welke wellicht nog ontbreken.

[Kosten / financiën](#)

Het Ministerie van Justitie financiert de activiteiten van de Taskforce Overvallen, inclusief de ambtelijke ondersteuning en de kosten van eventuele onderzoeken of projecten. Daarnaast financiert het Ministerie voor 2010 een subsidieregeling voor slachtoffers van een overval. Hiervoor is 3 miljoen euro beschikbaar.

[Knelpunten](#)

Zie hiervoor: de bestaande ambities om overvallen terug te dringen kunnen tot dusver niet worden gerealiseerd. De animo om overvallen aan te pakken is duidelijk minder groot bij regio's met een stabiel overvalbeeld of een beperktere omvang van het aantal overvallen. Dit beperkt de mogelijkheden om tot een landelijke aanpak te komen. Vooral het aantal overvallen op woningen blijft relatief hoog. De taskforce spant zich in om juist bij die regio's waar het probleem minder groot lijkt dit onderwerp toch op de agenda te houden.

[Relaties met andere departementen](#)

Het ministerie van BZK is een belangrijke partner. Met andere departementen wordt samengewerkt al naar gelang de aard van de overval.

Activiteit/dossier 4: Programma Veilige Publieke Taak (ook DGRR)

[Inhoud / Doelstelling](#)

Het programma Veilige Publieke Taak (VPT) is gericht op de aanpak van agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak. BZK is trekker van dit programma. Voor justitie is het belangrijkste aandachtspunt de uitvoering van de zogenaamde Polarisrichtlijnen van het OM, waarin de strafmaat wordt geadviseerd. In gevallen van kwalificerende slachtoffers, d.w.z. als het slachtoffer een werknemer met een publieke taak betreft, worden hogere straffen geëist. Momenteel wordt in dergelijke gevallen de geadviseerde straf met 150 % verhoogd. Uit onderzoek van het OM bleek dat officieren van justitie in 86% van de gevallen de Polarisrichtlijnen volgen, hetgeen aangeeft dat de richtlijnen inmiddels ruime bekendheid genieten in de OM-organisatie en op de juiste wijze worden toegepast. De reden dat de

richtlijn niet wordt toegepast in alle gevallen is gelegen in de vrijheid en de plicht van de officier van justitie om de omstandigheden van het concrete geval te betrekken in zijn afwegingen.

Bovenstaande heeft betrekking op de strafeis. De Tweede Kamer heeft ook verzocht om cijfers over de hoogte van de daadwerkelijk door de rechter opgelegde straffen. Dit wordt nog onderzocht.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- Brief van MvJ aan Tweede Kamer over de monitoring uitvoering OM-richtlijnen strafmaat werknemers met een publieke taak, vergaderjaar 2009-2010, 28 684, nr. 254.
- Verslag AO 28 januari 2010, vergaderjaar 2009-2010, 28 684, nr. 237.
- Verslag spoeddebat over bedreiging ziekenhuispersoneel, 11 maart, TK 62, 5501-5510.

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

Bovengenoemd onderzoek naar de ZM-cijfers m.b.t. hoogte van opgelegde straffen wordt mogelijk pas eind 2010 opgeleverd.

[Relaties met andere departementen](#)

BZK/politie

Activiteit/dossier 5: Aanpak geweld in het semi-publieke domein

[Inhoud / Doelstelling](#)

Het aantal geweldsdelicten terugdringen met 20% in 2010 ten opzichte van 2006 middels een programmatische integrale aanpak met zowel repressieve als preventieve maatregelen. Daarbij richt het programma zich op het voorkomen dat personen voor het eerst geweld gaan plegen, het voorkomen dat personen die al geweld gepleegd hebben dit nog een keer gaan doen (recidivisten) en op risicofactoren voor agressief gedrag (alcoholgebruik, wapenbezit en schadelijke geweldsbeelden).

[Relevante recente producten / Brieven / Nota's](#)

Versterken weerbaarheid op scholen en buurten

- uitvoering leerlingbemiddeling en gedragscodeprojecten op scholen;
  - uitvoering bemiddeling- en gedragscodeprojecten in buurten;
  - oprichting Platforms Veiligheid op scholen.
- Preventieve aanpak risicogroepen voor geweldpleging

- uitventen effectieve gedragsinterventies voor risicogroepen;
- invoering Aggressie Regulatie Training op scholen, in de sport en tijdens uitgaan.

Repressieve aanpak van geweldplegers

- modelaanpak in drie pilots uitgevoerd (stimuleren aangifte, verbeteren kwaliteit dossier, verbeteren informatiepositie door invoering gebiedscan Criminaliteit en Overlast, opleggen effectieve sancties en gedragsinterventies);
- handboek modelaanpak geweldplegers is opgesteld verspreid;
- kennisplatform tbv de Veiligheidshuizen is opgezet.

Risicofactoren voor geweldpleging

- landelijke politieregistratie van alcoholgebruik bij geweld in voorbereiding;
- modelaanpak Halt-afdoening Alcohol ontwikkeld;
- checklisten voor preventieve wapencontrole in de horeca en op school opgesteld;
- voor de horeca zijn 500 horecawapenkluisen gratis beschikbaar gesteld;
- maatregelen voor betere naleving leeftijdsgrenzen films en games in uitvoering;
- betere bescherming minderjarigen op internet in ontwikkeling.

[Kosten / Financiën](#)

Voor het programma is in 2010 4.650.000,- beschikbaar en voor de periode 2011-2014 2 miljoen op jaarbasis.

[Knelpunten](#)

In de loop van de eerste helft van 2011 zullen de resterende activiteiten van het programma afgerond worden. Expressief geweld blijft echter maatschappelijke en politiek een aandachtspunt. Voor de ontwikkeling van daarop gericht beleid zal meer dan thans gebeurt, een verbinding gelegd moeten worden met trajecten bij zowel Justitie als andere departementen om geweld tegen te gaan (zoals optimalisering van voorwaardelijke sancties bij Justitie en Veilige Publieke Taak bij BZK).

[Relaties met andere departementen](#)

Ministerie van Binnenlandse Zaken, Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

DGRR/DRC

Activiteit/dossier 6: Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV), Intensivering opsporing en vervolging

[Inhoud / Doelstelling:](#)

VGV is als ernstige vorm van kindermishandeling strafbaar in Nederland. Om deze vorm van mishandeling en verminking uit te kunnen bannen dient de inzet gecontinueerd te worden op een brede aanpak van zowel preventieve als repressieve maatregelen; van vroegsignalering waarbij 'melden tenzij' het uitgangspunt is, door professionals in bijvoorbeeld de zorg en het onderwijs tot adequate opvolging van meldingen door het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en door optreden van de Raad, de politie en het Openbaar Ministerie (OM). De intensivering van de opsporing en vervolging van VGV is noodzakelijk aangezien er tot op heden nog geen veroordelingen in Nederland voor VGV hebben plaatsgevonden. Door meer inzet op de fase van ontdekking en melding dienen meer zaken te leiden tot strafrechtelijke opsporing en vervolging. Het WODC heeft recent onderzoek verricht naar opsporing en vervolging van VGV, waarbij gekeken is naar de best practice van opsporing en vervolging in Frankrijk. De beleidsreactie wordt voor 15/08/2010 aan de TK gezonden.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- WODC onderzoeksrapport over opsporing en vervolging VGV - de Franse praktijk (de beleidsreactie wordt voor 15 augustus 2010 aan de TK gezonden)
- Brief aan de TK van 8 januari 2010 over motie de Krom (ten aanzien van het vergroten van de pakkans en het onverwijld strafrechtelijk vervolgen i.g.v. VGV) graag aanvullen met nr brief

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

Gebrek aan medische expertise VGV in Nederland (wordt nu aan gewerkt). Daarnaast wordt in het veld de inzet van het strafrecht in geval van VGV als zware maatregel aangemerkt aangezien VGV cultureel bepaald is en niet betekent dat ouders hun kinderen slecht behandelen.

[Relaties met andere departementen](#)

Voor de aanpak VGV wordt samengewerkt met het ministerie van VWS, het ministerie van Jeugd & Gezin en het ministerie van BZ/OS.

DGPJS/DSP/DIENST JUSTIS

Activiteit/dossier 7: Integriteit

Inhoud / Doelstelling

Het ontwikkelen en uitvoeren van preventiebeleid gericht op de integriteitbescherming van overheid, bedrijven en burgers.

* BIBOB

Met een wetswijziging (dat ter advies bij de Raad van State ligt) wordt naast de uitbreiding van de sectoren getracht het instrument flexibeler in te richten zodat gemeenten er eenvoudiger gebruik van kunnen maken en wordt het mogelijk gemaakt dat gemeenten zelf justitiële informatie kunnen ontvangen. Hierdoor kunnen de eenvoudige zaken op gemeentelijk niveau worden afgehandeld. Dit maakt het instrument beter inzetbaar en voorkomt dat dieper in de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen wordt ingegrepen dan strikt noodzakelijk.

* VOG

De screening met de VOG is een momentopname. Gekeken wordt naar het justitiële verleden van aanvragen tot op het moment van beoordelen. Het na het verkrijgen van een VOG plegen van voor de functie relevante delicten heeft geen gevolgen. Er wordt onderzocht hoe de VOG zo kan worden ingericht dat een meer periodieke screening mogelijk is. Als eerste wordt dat toegepast in de taxibranche. Voor vele functies of stages geldt: geen VOG, geen werk. Dit probleem is nu vooral zichtbaar bij jeugdigen. In Rotterdam is op 27 mei 2010 gestart met een pilot waarin onder voorwaarden een VOG wordt verstrekt aan jeugdigen die in de fout zijn gegaan.

* HTR

Op dit moment moeten de oprichters van rechtspersonen een verklaring van geen bezwaar aanvragen. Dit systeem werkt niet naar behoren. Er wordt nu een nieuw systeem van permanent toezicht en screening op basis van risicoprofielen op rechtspersonen geïntroduceerd.

Relevante recente producten / Brieven / Nota's

* BIBOB

- Wijziging Wet BIBOB (op 2 juni 2010 aangeboden aan de Raad van State);
- Jaarverslag Bureau BIBOB 2009 (31109 nr. 8).

* VOG

- Antwoorden op verschillende Kamervragen over de VOG. In geen van de gevallen was sprake van verwijtbaar handelen van COVOG;
- Brief aan TK over permanente screening taxibranche (Kamerstukken II, 31521 nr 47);
- Brief aan TK over de VOG voor vrijwilligers (32123 nr. 6).

* HTR

- Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en de Wet documentatie vennootschappen in verband met het vervallen van de verklaring van geen bezwaar en het verbeteren van de controle op rechtspersonen (31948 nr. 2).

Kosten / Financiën

De kosten van BIBOB en HTR worden voor een deel betaald uit bijdragen van het bestuursdepartement en voor een deel uit de opbrengsten van de VOG voor zover deze boven de kostprijs liggen. Op dit moment wordt onderzocht welke andere mogelijkheden er zijn om HTR te financieren, zoals via een toeslag op inschrijvingskosten in de registers van de Kamer van Koophandel. Ook een verhoging van de prijs van de VOG is een optie om een mogelijk structureel tekort bij Justis te voorkomen.

Knelpunten

* BIBOB

Het aantal adviesaanvragen aan het bureau BIBOB blijft onder de doelstelling van 500.

Financiering

De kostprijs van een BIBOB-advies ligt hoger dan de kosten die door de aanvrager van het advies worden voldaan. Op ieder BIBOB-advies legt Justitie ruim 10.000 euro bij. Toepassen van het instrument BIBOB brengt ook administratieve lasten voor het bedrijfsleven met zich mee, die zoveel mogelijk moeten worden beperkt. De wijziging van de Wet BIBOB zal naar verwachting gevolgen hebben voor het aantal adviesaanvragen bij het Bureau BIBOB. De kosten voor deze toename zullen aanzienlijk zijn en zullen al gauw oplopen tot meer dan een miljoen. Voor deze kosten moet nog over de wijze van dekking worden besloten.

* EHRM

Bij het Europees Hof loopt een zaak (Bingöl versus Nederland), waarvan de uitspraak ingrijpende gevolgen kan hebben voor BIBOB.

* VOG

Elovog: Met behulp van het systeem Elovog wordt het

mogelijk om digitaal een VOG aan te vragen. Medio 2010 zullen de eerste partijen worden aangesloten. Teruglopen aantal aanvragen: Een terugloop van het aantal aanvragen leidt tot problemen voor de financiering van de Dienst Justis, maar ook tot problemen voor andere producten van de Dienst Justis die (deels) door de meeropbrengsten die COVOG genereert worden gefinancierd.

Veranderend systeem: Verandering van het systeem van de VOG (van screening vooraf naar permanente screening) is alleen mogelijk indien hier financiële dekking voor is.

* HTR

Invoering van het nieuwe systeem van toezicht op rechtspersonen heeft, mede door afhankelijkheid van een automatiseringstraject bij de Kamers van Koophandel, vertraging opgelopen. De nieuwe startdatum is 1 januari 2011.

[Relaties met andere departementen](#)

BZK, Financiën, EZ, V&W, J&G en VWS.

DGPJS/DSP

Activiteit/dossier 8: Kansspelbeleid

* *Wetgevingstraject / Algehele herziening Wet op de kansspelen*
[Inhoud / Doelstelling](#)

Het kansspelbeleid heeft tot doel: het reguleren en beheersen van kansspelen, met bijzondere aandacht voor het tegengaan van kansspelverslaving, het beschermen van de consument en het tegengaan van illegaliteit en criminaliteit. In 2007 is, ter verbetering van de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de wet en het verminderen van administratieve lasten, gestart met de algehele herziening van de Wet op de kansspelen. Mede n.a.v. externe consultatie van het concept wetsvoorstel vond de Minister van Justitie dat het kansspelbestel op belangrijke punten moet worden verbeterd, alvorens het wetgevingstraject kan worden voortgezet. Hij heeft de Tweede Kamer daarover per brief geïnformeerd.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- concept voorstel van Wet op de kansspelen (mei 2008);
- brief aan Tweede Kamer, 6 november 2008, TK 24 557, nr. 92;
- brief aan Tweede Kamer, 23 december 2008, TK 24 557, nr. 93.

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

EZ, Financiën, LNV, OCW en VWS.

* *Wetgevingstraject / Instelling kansspelautoriteit*

[Inhoud / Doelstelling](#)

Vooruitlopend op de algehele herziening van de Wet op de kansspelen is bij het parlement een wetsvoorstel tot instelling van de kansspelautoriteit ingediend. De autoriteit krijgt als taak het verstrekken van vergunningen voor kansspelen, het toezicht op de naleving van regelgeving en vergunningen, en de handhaving van de regelgeving. De autoriteit zal over adequate en proportionele handhavingsinstrumenten beschikken. De Minister van Justitie blijft systeemverantwoordelijk.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- voorstel tot wijziging van de Wet op de kansspelen in verband met de instelling van de kansspelautoriteit (TK 32 264, nrs. 1 t/m 4);
- verslag en nota n.a.v. verslag van de Tweede Kamer (TK

32 264, nr. 5 en 6).

[Kosten / financiën](#)

De kansspelautoriteit wordt gefinancierd via leges en heffingen van de kansspelvergunninghouders. De implementatiekosten bedragen € 3.033.000.

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

De minister van Financiën is verantwoordelijk voor het beheer van de Staatsloterij en Holland Casino.

* *Beleidsstandpunt / Vergroten 'level playing field' loterijen en invoering transparante gunningprocedures*

[Inhoud / Doelstelling](#)

De ministeries van Justitie en Financiën onderzoeken mogelijkheden tot vergroting van het 'level playing field' voor loterijen en de invoering van transparante gunningprocedures. De werkgroep brengt deze zomer rapport uit. Besluitvorming wordt aan het nieuwe Kabinet overgelaten.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- brief aan Tweede Kamer, 23 december 2008, TK 24 557, nr. 93;
- nota aan Minister van Justitie (over 'level playing field') d.d. 17 februari 2010;
- brief aan Tweede Kamer (tussenbericht), TK 24 557, nr. 118.

[Kosten / financiën](#)

Mogelijk compensatie huidige vergunninghouders: p.m.

[Knelpunten](#)

Vermoedelijk verzet van vergunninghouders en goede doelen organisaties.

[Relaties met andere departementen](#)

EZ (marktwerking) Financiën (Staatsloterij), VWS (De Lotto, goede doelen), OCW (goede doelen), BZ/Ontwikkelingssamenwerking (goede doelen).

* *Wetgevingstraject / Kansspelen via internet*

[Inhoud / Doelstelling](#)

De Eerste Kamer heeft op 1 april 2008 een partiële wijziging van de Wet op de kansspelen verworpen voor het starten van een proef met kansspelen via internet. Omdat er een groot ongereguleerd aanbod van kansspelen via internet is, heeft de Minister van Justitie eind 2009 de Adviescommissie kansspelen via internet ingesteld. De commissie komt dit voorjaar met een voorstel voor een mogelijk wettelijk regime voor kansspelen via internet.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- onderzoek naar illegale kansspelen in Nederland', TK 24 557, nr. 103;
- aanbevelingen van de Adviescommissie kansspelen via internet p.m..

[Kosten / financiën](#)

Kosten van onderzoek en mogelijk pilots.

[Knelpunten](#)

Vermoedelijk leidt elke keuze tot discussie in binnen- en buitenland.

[Relaties met andere departementen](#)

EZ, Financiën, VWS, Buitenlandse Zaken.

DGRR/DRC

Operationele doelstelling 13.2 is geschrapt

Operationele doelstelling 13.3: Het bestrijden van criminaliteit door een effectief en doelmatig instrumentarium van opsporing en vervolging

Activiteit/dossier 1: Versterking aanpak bij politie en OM van kinderpornografie

Inhoud / Doelstelling:

Verbetering van de aanpak bij politie en OM door versterking van de coördinatie, door vernieuwing van werkmethodes – toegespitst op de cybercrime dimensie van de onderhavige delicten- door betere organisatie van het werk, alsmede door verleggen van de focus van downloaders naar (grootschalige) verspreiders, naar producenten en naar slachtoffers. Een betere aanpak beoogt de productie en verspreiding van kinderporno in belangrijke mate te beperken en probeert slachtoffers te achterhalen en hen zo mogelijk uit een misbruiksituatie te onttrekken, naast de aanpak van de consumenten / downloaders. Bovendien moet de huidige hoge werkvoorraad worden verkleind en meer beheersbaar worden gemaakt.

Relevante recente producten / brieven / nota's:

Tweede voortgangsbericht aanpak kinderpornografie 2009, 21 december 2009, (TK 2009-2010, nr. 32 123 VI, nr. 79)

Kosten / financiën

Uit de cybercrimegelden die aan politie en OM zijn gegeven in het kader van het programma cybercrime worden verbeteractiviteiten bij politie en OM betaald.

Knelpunten

- de kosten van een noodzakelijk verbeterprogramma bij de politie zijn maar tot medio 2010 gedekt. Project is nog niet af.
- in de afgelopen tijd is gebleken dat er druk is op de capaciteit bij de politie voor de aanpak van kinderpornografie

Relaties met andere departementen

BZK als beheersministerie voor politie.

Activiteit/dossier 2: Programma aanpak cybercrime

Inhoud / Doelstelling

Het aantal cybermisdriften neemt toe, onze mogelijkheden om er nationaal iets tegen te doen nemen af, de zelfregulatie van de industrie werkt nog gebrekkig, cybercrime technieken blijven sterk in ontwikkeling, en steeds vaker zijn internationale criminele organisaties erbij betrokken. Doel is om de Nederlandse samenleving weerbaar te laten zijn tegen de bedreiging van cybercrime. Hiervoor is nodig:

1. Een rijksbrede organisatie verantwoordelijk voor cybergebruik en misbruik (bijvoorbeeld een nationaal rapporteur cybergebruik en misbruik)
  2. Publiek-private samenwerking
  3. Meer en andere inzet van politie en justitie
  4. Aanpak kinderporno/ zeden (zie dossier kinderporno)
  5. Versterken internationale samenwerking
  6. actualiseren juridische instrumenten
  7. Signaleren en reageren op ontwikkelingen
- In dit kader worden diverse onderzoeken uitgevoerd. (o.m. trendrapportage cybercrime).

Relevante recente producten / brieven / nota's

Rechtshandhaving op het internet Vergaderjaar 2007-2008 Tweede Kamer, nr. 5537970/08/ 14april 2008

Kosten / financiën

Voor de uitvoering van de gezamenlijke programma's Financieel Economische Criminaliteit, Cybercrime en georganiseerde misdaad door politie en OM zijn door de ministers van BZK en van Justitie bij het begin van de vorige Kabinetsperiode extra gelden beschikbaar gesteld.

Op het moment van schrijven zijn de volgende bedragen gereserveerd:

Politie (BZK begroting)	2010	2011	2012
Cybercrime (structureel)	4,7	4,7	4,7
Reservegelden	5,2	9,1	9,1
OM/ZM (Justitie begroting)	2010	2011	2012
Cybercrime (structureel)	?	?	?

Daarnaast wordt in 2010 een vervolgcampagne Postbus 51 uitgevoerd: Kosten 1 miljoen Euro voor MvJ en 300.000 Euro voor MEZ.

Knelpunten

Taakstelling op de betrokken begrotingen zal

doorwerking hebben op het programma.

[Relaties met andere departementen](#)

BZK, EZ, Financiën

Activiteit/dossier 3: Drugs

[Inhoud / Doelstelling](#)

Het Nederlands drugsbeleid richt zich op het tegengaan en reduceren van drugsgebruik, zeker voor zover leidend tot gezondheids- en sociale schade, en eveneens op het voorkomen en verminderen van de schade die aan het gebruik van, de productie van en de handel in drugs is verbonden.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- Hoofdlijnenbrief drugsbeleid (TK 2009-2010, 24 077, nr. 239)
- Grensproblematiekbrief (TK 2008-2009, 24 077, nr. 232)
- Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad (TK 2007-2008, 29 911, nr. 10)
- Verdrag ter oprichting van het Maritime Analysis and Information Centre – Narcotics (Tb 2007, nr. 231)
- Brief aan de Kamer over voortgang drugsbeleid gezien vanuit het controversiële karakter (nummer?)

[Kosten / financiën](#)

De aanpak van de bestrijding van de georganiseerde hennepcultuur wordt bij het Openbaar Ministerie gefinancierd uit het intensiveringsprogramma georganiseerde criminaliteit en intelligence en bij de politie uit de programma's van Operatie Opsporing. 25% van de kosten voor de aanstelling van een projectleider drugs

[Stand van zaken/knelpunten](#)

Over de hoofdlijnenbrief drugsbeleid heeft nog geen debat met de Kamer plaatsgevonden; beoogde vernieuwingen in met name het coffeeshopbeleid en de aan de Kamer toegezegde uitwerking van de hoofdlijnenbrief (drugsnota) kunnen daardoor niet geheel volgens planning (van de hoofdlijnenbrief drugsbeleid) opgevolgd worden.

Dit neemt niet weg dat in de tussenliggende periode een aantal beoogde acties beperkt wordt voortgezet. Zo zullen er wel pilots plaatsvinden met coffeeshops. (o.a. pasjessystemen) Ook zal een expertcommissie zich buigen over de systematiek van de Opiumwet, maar zal de opdrachtformulering aan deze commissie beperkter

worden geformuleerd (scenario's schetsen in plaats van advisering). Tot slot wordt gewerkt aan een uitwerking van de drugsnota.

Op gezette tijden wordt Nederland vanuit het buitenland of de VN bekritiseerd vanwege elementen van het drugsbeleid coffeeshops, gebruikersruimten (VWS), het heroïneverstrekkingprogramma (ook VWS))

[Relaties met andere departementen](#)

De Ministers van VWS, Justitie, BZK en J&G vormen het Ministerieel Team op drugs (ingesteld n.a.v. hoofdlijnenbrief). Het MT wordt bijgestaan door een daartoe aangestelde projectleider drugs, die ook het interdepartementaal directeurenoverleg drugs voorziet.

Op medewerkersniveau bestaat de Ambtelijke Werkgroep Uitvoering Drugsbeleid (AWUD)

VWS en Justitie zijn samen de leidende ministeries op het drugsdossier. BZK en Justitie spelen beide een belangrijke rol in de relatie met gemeenten (lokaal drugsbeleid; m.n. overlastproblematiek en coffeeshopbeleid)

BZ, VWS en Justitie trekken samen op in de EU (Horizontale Raadswerkgroep Drugs) en in de VN (jaarlijkse bijeenkomst van de Commission on Narcotic Drugs)

Activiteit/dossier 4: Openbaar Ministerie

[Inhoud / Doelstelling](#)

Het Openbaar Ministerie valt onder ministeriële verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie. De (beheers) verantwoordelijkheid voor het Openbaar Ministerie is binnen het departement belegd bij de Directeur Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving. Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke handhaving van het recht en de wet.

Deze hoofdtaak valt in drie taken uiteen:

- de opsporing van strafbare feiten: het OM heeft de eindverantwoordelijkheid voor de rechtmatige opsporing van strafbare feiten door de politie;
- de vervolging van strafbare feiten: het OM kan besluiten een zaak voor de rechter te brengen, een transactie aan te bieden of niet te vervolgen (te seponeren)
- de executie van strafvonnissen: het OM houdt toezicht op de uitvoering van straffen en maatregelen opgelegd door rechters én op de uitvoering van transacties aangeboden door het OM (boetes moeten worden betaald, gevangenisstraffen uitgezeten, maatregelen

nageleefd en taakstraffen uitgevoerd).

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

OM Jaarbericht 2009, OM Kaderbrief 2010, OM Jaarplan 2010, OM Kaderbrief 2011

[Kosten / financiën](#)

Het budget bedraagt jaarlijks ca € 600 miljoen; er zijn ca 4500 fte werkzaam bij het OM

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

Het Openbaar Ministerie onderhoudt relaties met alle departementen: BZK ivm de politie en gemeenten, en alle andere departementen in verband met de opsporingsthema's (VWS (en VWA); V&W (m.n.verkeer), incl. RDW, CBR; Landbouw; VROM; Financiën/ Belastingdienst/douane; EZ (m.n. fraude, cybercrime); SW (m.n. fraude); Onderwijs (o.a. leerplicht); Defensie (Kmar, militaire zaken); Buitenlandse zaken, ambassades (internationale rechtshulp).

Activiteit/dossier 5: Technologie in de opsporing

[Inhoud / Doelstelling](#)

De inzet van technologie in de opsporing (zoals camera-toezicht, DNA, automatische kentekenherkenning, profiling en aftappen) biedt kansen om de opsporing verder te verbeteren. Uit onderzoek van het Ministerie van Justitie blijkt dat opsporingsinstanties al veel technologieën in de opsporing gebruiken, maar niet altijd naar tevredenheid.

De kwaliteit van de opsporing wordt verder verbeterd door het stimuleren van de inzet van technologie in de opsporing en door het oplossen van ondergenoemde knelpunten. Dit zal gebeuren door aan de behoeften van opsporingsinstanties technologieën te koppelen die in deze behoeften voorzien, door het inzichtelijk maken van de juridische mogelijkheden en door het creëren van een juridische basis – daar waar effectiviteit aangetoond is en neveneffecten aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit voldoen – voorzover die basis ontbreekt. Zo gaat het ophelderingspercentage omhoog.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- plan van aanpak, inbedding, voortgangsrapportages
- inventarisatie kansrijke technologieën
- inventarisatie behoeften opsporingsorganisaties en knelpunten
- WODC onderzoek effectiviteit van opsporingstechno-

logieën (loopt nog tot eind 2010)

[Kosten / financiën](#)

1,6 FTE + kosten WODC-onderzoek (ca. 50.000 euro)

[Knelpunten](#)

Knelpunten betreffen vooral gebrek aan inzicht en overzicht van de mogelijkheden en kansen. Ook wat juridisch kan en mag is niet altijd duidelijk.

[Relaties met andere departementen](#)

BZK/politie

Activiteit/dossier 6: Programma Versterking aanpak georganiseerde misdaad

[Inhoud / Doelstelling](#)

Het terugdringen van illegale markten die samenhangen met de georganiseerde misdaad, het opwerpen van drempels voor de georganiseerde misdaad, het afbreken van gelegenheidsstructuren en het tegengaan van vermenging van de onder- en bovenwereld.

Volgens de volgende opzet/structuur wordt getracht deze doelstelling te behalen:

- bestuurlijke en preventieve aanpak
- de strafrechtelijke aanpak
- internationale samenwerking
- programmatische aanpak thema's:
  - mensenhandel
  - georganiseerde hennepcultuur
  - misbruik vastgoed

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdad (PVAGM), (TK 2007-2008, 29 911, nr. 10)

Aanpak misbruik vastgoed (TK 2008-2009, 29 911, nr. 16).

Vaststelling prioriteiten op basis van het Nationaal Dreigingsbeeld (TK 2008-2009, 29 911, nr. 16)

Reactie op onderzoeksrapport «Knelpunten en mogelijkheden bij uitwisseling van gegevens en informatie van de verwevenheid tussen boven- en onderwereld» (opgesteld in opdracht van parlementaire werkgroep verwevenheid onderwereld met bovenwereld) (TK 2009-2010, 29 911, nr. 40).

Slotbericht programma Veiligheid begint bij voorkomen (TK 2009-2010, 28 684, nr. 276) (en voorafgaande voortgangsrapportages Veiligheid begint bij voorkomen)

[Kosten / financiën](#)

Het Openbaar Ministerie heeft ter uitvoering van het programma het Intensiveringsprogramma georgani-

seerde misdaad en intelligence opgestart, waarvoor geld vanuit het Justitiedepartement beschikbaar is gesteld. De politie heeft ter uitvoering van het programma Operatie Opsporing opgestart, met de voor PVAGM relevante programma's: intelligence, - georganiseerde hennepsteelt en aanpak mensenhandel. BZK heeft met het programma Bestuurlijke Aanpak Georganiseerde Criminaliteit nadere invulling gegeven aan de preventieve en bestuurlijke aanpak. Ten slotte heeft het departement een budget beschikbaar ter uitvoering van acties uit het programma PVAGM.

Relaties met andere departementen

Nauw wordt samengewerkt met BZK, Financiën (wat betreft vastgoed en witwassen) en SZW en VWS (wat betreft mensenhandel).

Stand van zaken

Ad 1. Parlementaire werkgroep Verwevenheid onderwereld met bovenwereld

De parlementaire werkgroep 'verwevenheid onder- en bovenwereld' (hierna: werkgroep Joldersma) heeft onderzoek gedaan naar de verwevenheid tussen de onder- en bovenwereld in Nederland. Dit heeft geresulteerd in een rapport (genaamd 'Verwevenheid onderwereld met de bovenwereld', Kamerstukken II, 2008/09, 29 911, nr. 14) waarin de werkgroep een aantal aanbevelingen doet.

Naar aanleiding van deze aanbevelingen is onder meer bij het Openbaar Ministerie een speciale coördinator georganiseerde en financieel-economische criminaliteit aangesteld, die tot taak heeft knelpunten in de multidisciplinaire aanpak van georganiseerde en financieel-economische criminaliteit vroegtijdig te signaleren, via de bestaande gezagslijnen te adresseren en daar waar nodig op te schalen naar de Minister van Justitie. Ook heeft de werkgroep in het voornoemde rapport geconcludeerd dat nader onderzoek naar resterende knelpunten in de informatie-uitwisseling noodzakelijk is. Dit heeft in het rapport 'Inzicht in verwevenheid; knelpunten en mogelijkheden bij uitwisseling van gegevens en informatie van de verwevenheid tussen boven- en onderwereld' geresulteerd, waarop bij brief aan de Tweede Kamer van 1 april jl. een reactie is gegeven (TK 29 911, 2009/2010, nr. 40). Met het parlement heeft nog geen Algemeen Overleg plaatsgevonden over het rapport en de reactie.

Ad 2. bestuurlijke en preventieve aanpak

** RIEC's*

De bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit krijgt een impuls door de inrichting van een landelijk dekkend netwerk van 11 Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's). De RIEC's hebben als taak de gemeenten in de regio te ondersteunen in de bestrijding van georganiseerde criminaliteit, waarbij onder meer wordt samengewerkt met het Openbaar Ministerie, de politie, de Belastingdienst, de fiscale en sociale opsporingsdiensten.

** Wet BIBOB*

De werking en toepassing van de Wet BIBOB wordt verbeterd. De wijziging van de Wet BIBOB leidt ertoe dat het aantal sectoren waarop de wet van toepassing is uitbreidt en de toepassing van de wet verbetert. In het voorjaar 2010 is het voorstel tot wijziging van de wet BIBOB aan de Tweede Kamer aangeboden.

** Preventieve doorlichtingen*

Op initiatief en onder regie van het Ministerie van Justitie zijn de afgelopen jaren verschillende bedrijfstakken, branches en sectoren onderworpen aan een analyse gericht op het onderkennen van risico's en kwetsbaarheden voor georganiseerde criminaliteit (een preventieve doorlichting), waaronder het betaald voetbal (2004), de kunst- en antiekhandel (2007) en de taxibranche (2009). Deze onderzoeken zijn vorig jaar geëvalueerd, waarbij is gekeken naar de succes- en faalfactoren van het product, het proces en de impact van de doorlichtingen. Op het ogenblik is er een preventieve doorlichting van de woningbouwcorporaties gaande en de voorbereidingen van een doorlichting van de pensioensector zijn bijna afgerond.

Ad 3. De strafrechtelijke aanpak

In de bestrijding van georganiseerde criminaliteit is een goede informatiestructuur essentieel. De versterking van de informatie- en analysefunctie van het Openbaar Ministerie en de politie, waaronder de implementatie van het Nationaal Intelligence Model (hierna: NIM), moet hierin voorzien. Hoewel deze versterking in elk geval tot en met 2012 doorloopt, leidt deze reeds merkbaar tot meer inzicht in de aard en omvang van de problematiek.

Binnen PVAGM worden het Openbaar Ministerie en de politie versterkt in fte's, door de aanstelling van onder meer informatieanalisten bij de politie, informatie-

officiëren van Justitie bij het Openbaar Ministerie, evenals criminologen, mensenhandel officieren van Justitie en officieren ten behoeve van dubbele bezetting bij zware of ingewikkelde zaken.

Ad 4. Internationale samenwerking

Internationale samenwerking is essentieel bij het voorkomen en bestrijden van georganiseerde samenwerking, omdat deze bijna altijd een grensoverschrijdend karakter kent.

Het gaat hierbij om het effectiever benutten of verbeteren van bestaande EU-instrumenten en het uitbouwen van samenwerking met derde landen. Internationale (operationele) samenwerking is de afgelopen jaren versterkt. Zo is d.m.v. een pilot de samenwerking met en de aanlevering van informatie aan Europol verbeterd en is internationale uitwisseling van politiegegevens via Interpol vergemakkelijkt. Er is een betere operationele samenwerking met belangrijke bron- en transitlanden van georganiseerde criminaliteit, waaronder Bulgarije, Roemenië (mensenhandel), Nigeria (mensenhandel, drugs) en België (synthetische drugs en hennepsteelt). Daarnaast ligt de focus op het verbeteren van rechtshulpverlening met bijzondere aandacht voor die landen waarmee het meeste rechtshulpverkeer plaatsvindt.

Ad 5. Programmatische aanpak

Een verbreding van de aanpak van georganiseerde misdaad is geïntroduceerd: niet alleen het strafrecht is aan zet, maar een geïntegreerde aanpak wordt opgezet met betrokkenheid van OM, politie, bijzondere opsporingsdiensten, Belastingdienst, Financiële toezichthouders, gemeenten en private partijen.

De focus is veel meer komen te liggen op het aanpakken van gelegenheidsstructuren en criminogene factoren. Voorbeelden hiervan zijn het project Emergo in het Wallengebied van Amsterdam, de aanpak vastgoedcriminaliteit (voorbeelden: grote vastgoedfraude zaak in Zuid-Limburg en de Klimopzaak), de diverse goede voorbeeldzaken rond georganiseerde hennepsteelt en een effectievere aanpak mensenhandel samen met bronlanden.

In de praktijk ondervonden knelpunten kunnen sneller worden aangepakt door functioneren van de diverse Taskforces (waarin veldorganisaties en departementen zijn verenigd).

De programmatische aanpak is ingezet op drie prioriteiten zoals deze uit het Nationaal Dreigingsbeeld 2008-2011 naar voren komen: mensenhandel georganiseerde

hennelsteelt en witwassen via vastgoedtransacties.

Ad 5.a Mensenhandel

Mensenhandel is een probleem waarvan de ernst en omvang steeds beter inzicht komt sinds de aanpak ervan door opsporingsdiensten en het OM als een prioriteit wordt beschouwd. Al sinds 1998 neemt het aantal gesignaleerde slachtoffers elk jaar toe. Dit was mede de reden voor de Minister en Staatssecretaris van Justitie om in 2008 de Taskforce aanpak mensenhandel in te stellen met als doel om knelpunten in de aanpak van mensenhandel te signaleren en op te lossen. Hiertoe bevordert de Taskforce - onder meer - de zogenoemde programmatische aanpak, waarmee op een systematische en integrale wijze mensenhandel wordt bestreden, wisselt ze 'best practises' uit en verbetert ze de positie van slachtoffers. De Taskforce maakt hierbij gebruik van de rapportages en aanbevelingen van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel.

Ad 5.b Georganiseerde hennepsteelt

De georganiseerde criminaliteit is steeds meer betrokken geraakt bij de hennepsteelt. De op 10 juli 2008 ingestelde Taskforce Aanpak georganiseerde hennepsteelt richt zich daarom, onder voorzitterschap van het Openbaar Ministerie, op een zichtbare reductie van de grootschalige hennepsteelt en het doorbreken van het normaliseringsproces rondom de hennepsteelt. Hiertoe is een breed plan van aanpak vastgesteld. Zo lopen zes proeftuinen, waarin een breed scala aan barrières wordt beproefd, zoals de aanpak van facilitators en het witwassen van de criminele winsten via onder meer vastgoed. Ook start deze zomer een regionale pilot voor publiek-private informatie-uitwisseling in de zuidelijke zes politieregio's. Het Programmabureau georganiseerde hennepsteelt investeert voorts in een aantal technische innovaties, zoals de DIG-module ter ondersteuning in het berekenen van het illegaal verkregen voordeel van kwekerijen.

Om de strafrechtelijke aanpak van grow shops als schakel in de georganiseerde hennepsteelt te vergemakkelijken, ligt momenteel een voorstel tot wijziging van de Opiumwet ter consultatie voor, waarna het voorstel voor advies aan de Raad van State wordt gezonden.

Ad 5.c Vastgoed

Belangrijk bij het bestrijden van vastgoedfraude is de versteviging van de integrale (programmatische) aanpak. Die aanpak is gericht op het aanpakken van alle schakels in de keten van misbruik en criminaliteit in de vastgoed-

sector, het opwerpen van barrières en het wegnemen van onderliggende, structurele factoren die misbruik bedoeld of onbedoeld bevorderen.

Onder regie van de Ministers van Justitie en Financiën zet het Kabinet in op een samenhangende strategie die misbruik van en manipulatie met vastgoed aanpakt. Voorjaar 2009 hebben de ministers van Justitie en Financiën de Nationale Regiegroep Aanpak Misbruik Vastgoed opgericht. Deze regiegroep heeft een actieprogramma opgesteld.

De hoofdlijnen van het actieprogramma zijn:

- Aanscherping van interne integriteit bij de juridische en financiële dienstverleners (advocatuur, notariaat en financiële dienstverleners).
- Verbeteren van de transparantie van het vastgoedverkeer.
- Versteving van integrale aanpak (bestuurlijk, fiscaal en strafrechterlijk).
- Toespitsing extern toezicht op de vastgoedsector.

Doel van dit actieprogramma is dat er dermate effectieve drempels worden opgeworpen, dat de mogelijkheden tot misbruik van de vastgoedsector voor en door de georganiseerde misdaad merkbaar zullen verminderen. De uitvoering van het actieprogramma wordt door de Nationale Regiegroep gemonitord.

* *Project Emergo*

In postcodegebied 1012 van Amsterdam (het Wallengebied) wordt georganiseerde criminaliteit niet alleen strafrechtelijk, maar ook bestuurlijk en preventief aangepakt. Binnen het project Emergo zetten gemeente (Centrale stad en stadsdeel Centrum), politie, Openbaar Ministerie Amsterdam, het RIEC Noord-Holland, Belastingdienst regio Amsterdam, het Ministerie van Justitie en de overige convenantpartners van Emergo zich gezamenlijk in om ernstige criminaliteit als mensenhandel, fiscale fraude en investering van criminele gelden aan te pakken. Kenmerkend aan deze samenwerking is dat er voortdurend onderling informatie wordt uitgewisseld. Daardoor is het mogelijk om vanuit verschillende invalshoeken en met aanvullende informatie de criminele activiteiten en het netwerk van personen die hierbij betrokken zijn, van pooiers tot eigenaren van panden, in kaart te brengen. Een ander voordeel van het vroegtijdig uitwisselen van informatie is bijvoorbeeld dat, terwijl het strafrechtelijk onderzoek in een bepaalde zaak nog loopt, bestuurlijke maatregelen

kunnen worden getroffen om de misdadige activiteiten te frustreren.

Knelpunten/Doorkijk

Georganiseerde misdaad is een complex en hardnekkig fenomeen, dat ook de komende jaren intensieve aandacht blijft vragen. Blijvende aandacht is daarom nodig voor de risico's van verwevenheid van onderwereld en bovenwereld, voor kwetsbare sectoren en het afbreken van criminogene gelegenheidsstructuren. De keten van handhavingspartners neemt daartoe de volgende maatregelen:

- Behoud van specialistische capaciteit en expertise (o.a. financiële).
- Programmatisch werken wordt voortgezet. Op grond van de ervaringen die sinds 2008 zijn opgedaan in de diverse proeftuinen en pilots blijkt de programmatische aanpak zeer kansrijk. Deze zal daarom met kracht worden voortgezet. Er zijn de komende jaren nog forse inspanningen nodig om deze aanpak verder uit te bouwen en te ontwikkelen tot een normaal onderdeel van de werkwijze van alle betrokken overheidsorganisaties.
- Het keuzeprocess moet worden gerationaliseerd en vereenvoudigd, zodat die zaken worden aangepakt waarvan de grootste impact verwacht mag worden.
- Om het bovenstaande te bereiken is het versterken van de informatiepositie van de opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie een conditio sine qua non. De landelijke uitrol van het Nationaal Intelligence model bij de politie vormt daarbij het leidende instrument om te komen tot een intelligence- en kennisgestuurde politie.
- De bestuurlijke aanpak, onder meer door de inrichting van elf RIEC's en een Landelijk Informatie- en Expertise Centrum, dient met kracht te worden voortgezet.
- Het afnemen van crimineel vermogen moet worden voortgezet. De implementatie van het wetsvoorstel verruiming mogelijkheden voordeelontneming voorziet in de introductie van het wettelijk bewijsvermoeden over de criminele herkomst van het vermogen van de veroordeelde, verruiming van mogelijkheden tot het leggen van beslag bij een derde partij, voortzetten van strafrechtelijke financieel onderzoek ook na de veroordeling en aanvulling van de gronden voor verbeurdverklaring;
- De intensieve aanpak van mensenhandel, georganiseerde hennepeteelt en vastgoedcriminaliteit wordt

gecontinueerd.

- De internationale samenwerking met behulp van de beschikbare EU-instrumenten (rechtshulp, gemeenschappelijke onderzoeksteams) en organisaties (Europol, Eurojust) wordt voortgezet.

Activiteit/dossier 7: Programma financieel-economische criminaliteit (finec)

Inhoud / Doelstelling

Het opwerpen van drempels en het afbreken van gelegenheid voor het plegen van fraude. Het bevorderen van het financieel rechercheren en het opsporen van witwassen en corruptie. Afnemen van crimineel vermogen versterken en richten op een breed en afgestemd instrumentarium.

Volgens de volgende opzet/structuur wordt getracht deze doelstelling te behalen:

- Uitbreiding kwaliteit en capaciteit opsporingsinstanties, OM en ZM;
- Het opzetten van een integrale aanpak tussen OM, politie, bijzondere opsporingsdiensten, gemeenten, belastingdienst, o.a. in de proeftuinen en Taskforces;
- Het opwerpen van drempels en het gericht opsporen en vervolgen van fraude;
- Opsporing en vervolging van het witwassen van wederrechtelijk verkregen vermogen, als standaard element in de opsporing en vervolging van ieder winstgedreven delict, maar ook als zelfstandig delict;
- Versterking van het financieel rechercheren ten behoeve van het opsporen van witwassen en corruptie en het afnemen en/of ontnemen van crimineel vermogen.

Afnemen van crimineel vermogen versterken en inzetten van breed instrumentarium, waaronder ontneming en verbeurdverklaring, evenals de internationale samenwerking op dit punt.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad en Programma Financieel-economische criminaliteit (TK 2007-2008, 29 911, nr. 10)

Capaciteit Finec (TK 2008-2009, 29 911, nr. 28)

Aanpak misbruik vastgoed (TK 2008-2009, 29 911, nr. 16).

Vaststelling prioriteiten op basis van het Nationaal Dreigingsbeeld (TK 2008-2009, 29 911, nr. 16)

Slotbericht programma Veiligheid begint bij voorkomen

(TK p.m.) (en voorafgaande voortgangsrapportages Veiligheid begint bij voorkomen)

Kosten / financiën

Het Openbaar Ministerie heeft ter uitvoering van het programma het Intensiveringsprogramma finec opgestart, waarvoor geld vanuit het Justitiedepartement beschikbaar is gesteld, dat voorziet in een capaciteitsuitbreiding van 56 fte;

De politie heeft ter uitvoering van het programma Operatie Opsporing opgestart, met een apart politieprogramma financieel-economische criminaliteit, dat voorziet in een capaciteitsuitbreiding met 100 fte Tevens capaciteitsuitbreiding bij Rijksrecherche (12 fte), FIOD-ECD (37 Fte) en zittende magistratuur (o.a. kenniscentrum fraude).

Relaties met andere departementen

Nauw wordt samengewerkt met BZK en met Financiën.

Stand van zaken

1. Programmatische aanpak

Een verbreding van de aanpak van finec is geïntroduceerd: niet alleen strafrecht is meer aan zet, maar een geïntegreerde aanpak wordt opgezet met betrokkenheid van OM, politie, bijzondere opsporingsdiensten, Belastingdienst, Financiële toezichthouders, gemeenten en private partijen.

In de praktijk ondervonden knelpunten kunnen sneller worden aangepakt door functioneren van de diverse Taskforces (waarin veldorganisaties en departementen zijn verenigd).

2. Resultaten

- Op het gebied van financieel-economische criminaliteit laten de resultaten sinds de start van het finec-programma een steeds meer constante groei zien.
- Op het gebied van de bestrijding van fraude hebben politie en OM, in nauwe samenwerking met branches van marktpartijen (maar ook de Nederlandse Vereniging van Banken in het kader van creditcard-fraude) maatregelen genomen om de fraudebestendigheid van maatschappelijke sectoren substantieel te verhogen. Naast het gezamenlijk opwerpen van van barrières worden daarbij afspraken gemaakt over welke interventie (strafrechtelijk, bestuurlijk, fiscaal) de meest passende reactie vormt op het gepleegde feit.
- Het aantal witwasonderzoeken dat door de politie en de FIOD-ECD is verricht, is de afgelopen jaren sterk gestegen: van 330 zaken in 2004 tot 1041 zaken in 2008.

- De extra impuls aan de ontneming van criminele vermogens wordt al zichtbaar in de cijfers: er is mede onder invloed van het versterkingsprogramma FINEC een stijging te zien van een incassobedrag van E 23,5 mln. in 2008 naar E 39 mln. in 2009. Op dit moment beheert het Openbaar Ministerie circa 618 miljoen euro aan conservatoir beslag. Dat geld is uit handen van de criminelen en is in afwachting van het onherroepelijk worden van een ontnemingsmaatregel.
- Bij de politie zijn ook goede resultaten geboekt met de zogeheten patseraanpak. Hierbij worden goederen van criminelen die daarmee opzichtig pronken in beslag genomen wegens de enkele verdenking van witwassen. Na veroordeling worden deze goederen verbeurd verklaard (€ 7,7 miljoen in 2008 en € 11,7 miljoen in 2009).

Knelpunten/Doorkijk

Georganiseerde misdaad en financieel-economische criminaliteit zijn complexe en hardnekkige fenomenen, die ook de komende jaren intensieve aandacht blijven vragen. Blijvende aandacht is daarom nodig voor de risico's van verwevenheid van onderwereld en bovenwereld en voor het afbreken van criminogene gelegenheidsstructuren en kwetsbare sectoren en functionarissen die de misdaad faciliteren. De keten van (handhavings-)partners neemt daartoe de volgende maatregelen:

- behoud van specialistische capaciteit en expertise (o.a. financiële recherche)
- Programmatisch werken wordt voortgezet. Op grond van de ervaringen die sinds 2008 zijn opgedaan in de diverse proeftuinen en pilots blijkt de programmatische aanpak zeer kansrijk. Deze zal daarom met kracht worden voortgezet. Er zijn de komende jaren nog forse inspanningen nodig om deze aanpak verder uit te bouwen en te ontwikkelen tot een normaal onderdeel van de werkwijze van alle betrokken overheidsorganisaties. De landelijke uitrol van het Nationaal Intelligencemodel bij de politie vormt daarbij het leidende instrument om te komen tot een intelligence- en kennisgestuurde politie.
- De bestuurlijke aanpak, onder meer door de inrichting van elf RIEC's, dient met kracht te worden voortgezet. Het keuzeprocess moet worden gerationaliseerd en vereenvoudigd, zodat die zaken worden aangepakt waarvan de grootste impact verwacht mag worden. Afnemen van crimineel vermogen met kracht

voortzetten, en richten op een breed en afgestemd (regievoering) instrumentarium van ontneming, geldboete, verbeurdverklaring, fiscale maatregelen, schadevergoedingsmaatregel. De implementatie van het wetsvoorstel verruiming mogelijkheden voordeelontneming voorziet daarnaast in de introductie van een wettelijk bewijsvermoeden over de criminele herkomst van het vermogen van de veroordeelde, verruiming van mogelijkheden tot het leggen van beslag bij een derde partij, voortzetten van strafrechtelijke financieel onderzoek, ook na de veroordeling en aanvulling van de gronden voor verbeurdverklaring;

- Integriteit economisch verkeer bewaken, o.a. door het weerbaar maken van burgers en bedrijven tegen fraude en oplichting, gerichte strafrechtelijke interventie (toegesplitst op structureel gepleegde en ernstige fraude), het effectief aanpakken van fraude en witwassen gepleegd door rechtspersonen en de positie van slachtoffers van financieel-economische criminaliteit te versterken, o.a. door verbeteringen door te voeren om de intake van aangiften van financieel-economische criminaliteit te stroomlijnen.

* Internationale samenwerking Finec

Verdragen en verdragsorganisaties waarbij Nederland is aangesloten die relevant zijn voor Finec zijn de Verenigde Naties, De Europese Unie, de Raad van Europa, waarbij GRECO of Group des Etats Contre la Corruption hoort, De Financial Action Taskforce money laundering and terrorist financing (FATF) en de Organisation for Economic Cooperation and Development (OESO). Nederland speelt hierbij een belangrijke rol; in cycli als voorzitter, als land dat bijdraagt aan evaluaties of als land dat zelf geëvalueerd wordt. De komende tijd zullen in deze context de volgende relevante werkzaamheden worden uitgevoerd: Voor GRECO zal de vierde evaluatieronde naar verwachting eind 2011 aanvangen. In de komende jaren zal gemiddeld 2 keer per jaar een beroep op NL worden gedaan om andere landen te evalueren. Twee compliance rapporten naar aanleiding van eerdere evaluaties van Nederland zullen in 2010 en 2011 nog behandeld worden. Voor de VN zal 2 maal per jaar een beroep op NL worden gedaan om andere landen te evalueren. Voor de FATF is een evaluatie van Nederland gaande. De eerste twee weken van juli 2010 is een on-site-visit van een internationaal evaluatieteam. Begin november 2010 zal er een ontmoeting zijn in

Washington en in februari 2011 volgt de verdediging tijdens de plenaire bijeenkomst FATF.

* *Bestrijding milieucriminaliteit*

De aanpak van met name de zwaardere en/of internationale milieucriminaliteit vergt een aanzienlijke investering. Onderzoek³ heeft aangetoond dat de bestrijding van deze vorm van criminaliteit (vaak zogenaamde haalcriminaliteit!) om meerdere redenen onvoldoende effectief en efficiënt is. En dit terwijl te verwachten is dat het milieu –bijvoorbeeld door schaarste aan (grond)stoffen en natuurlijke hulpbronnen en steeds zwaardere eisen aan milieubedreigende gedragingen- steeds meer onder druk komt te staan en in toenemende mate het werkterrein wordt van (vaak internationaal opererende) criminelen.

Niet alleen het milieubelang is in het geding. Net als bijvoorbeeld georganiseerde of financieel-economische criminaliteit werkt zware milieucriminaliteit maatschappijontwrichtend, wordt de integriteit van de overheid en het legale handelsverkeer ondermijnt en ontstaan risico's in de sfeer van verwevenheid van onderwereld en bovenwereld. In diverse brieven aan de TK hebben de ministers van Justitie en VROM maatregelen aangekondigd die de strafrechtelijke en bestuurlijke handhaving van milieuregelgeving moeten versterken. Voor de strafrechtelijke handhaving gebeurt dit binnen het programma versterking strafrechtelijke milieuhandhaving. Doel van dit programma is het versterken van de adequate aanpak van overtredingen van milieuregelgeving, waaronder de (toenemende) zwaardere / georganiseerde en/of internationale vormen van criminaliteit. Dit gebeurt onder andere door –samen met onze strafrechtelijke ketenpartners- te werken aan het verbeteren en borgen van kwaliteit en capaciteit bij de betrokken organisaties, het tot stand brengen van een adequaat organisatie- en samenwerkingsniveau, het verbeteren informatie-uitwisseling binnen de strafrechtelijke kolom en met de bestuurlijke kan en het komen tot meer informatiegestuurde opsporing en vervolging. Het strafrechtelijke programma kan maar beperkt succes hebben als niet ook aan de bestuurlijke kant structurele verbeteringen plaatsvinden. Daarom werken we samen met onze bestuurlijke partners aan een aantal thema's, die relevant zijn voor een goede

afstemming tussen en goede werking van het (totale systeem) van strafrechtelijke en bestuurlijke handhaving.

* *Versterking internationale inzet DGRR*

DGRR heeft een programma internationaal ingericht om de inzet op internationale dossiers te versterken, meer samenhang bij die inzet aan te brengen en deze beter in te bedden in de organisatie. Dit is extra urgent nu de spelregels binnen de EU ingrijpend zijn gewijzigd sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. DGRR moet veel actiever worden aan de voorkant van het proces (m.n. beïnvloeding van de Europese Commissie), maar ook bij prioritaire dossiers veel gerichte energie stoppen in het opbouwen van een netwerk van contacten met gelijkgestemde lidstaten en binnen het Europees Parlement. Het programma richt zich op drie hoofdlijnen, te weten:

- a. zichtbaar invulling geven aan de internationale component van de prioritaire beleidsthema's binnen DGRR (met name FINEC, Cybercrime, PVAGM, e-justice, civil justice (grensoverschrijdende geschillen), Europees Netwerk Civiel, CEPEJ – Raad van Europa (internationale rechtsplegingsvraagstukken) en internationale misdrijven, waaronder ook wordt verstaan de betere aansluiting van de ontwikkelingen in de internationale omgeving op de behoeften van taakorganisaties als OM en politie en, omgekeerd, eerdere betrokkenheid van deze organisaties bij de internationale agenda;
- b. versterking van de strategische internationale beleidsvorming binnen Justitie, in het bijzonder op het terrein van DGRR, en
- c. het verhelderen van de rolverdeling en optimaliseren van de samenwerking tussen DGRR en DEIA/ PV-EU in Brussel.

* *SWIFT*

Op 11 februari jl. heeft het EP een interimverdrag tussen de EU en de VS over de uitwisseling van SWIFT-data verworpen. SWIFT is een Belgisch bedrijf dat gegevens m.b.t. banktransacties beheert. De VS willen een deel van deze gegevens gebruiken voor de bestrijding van terrorismefinanciering in het kader van het zgn. Terrorist Finance Tracking Program. Binnenkort zal de Raad een nieuw mandaat goedkeuren dat de Europese Commissie in staat moet stellen met de VS te gaan onderhandelen over een nieuw verdrag. Nederland is, gezien het belang van nauwe

³ Commissie Mans (2008) en de Ridder cs (2009)

samenwerking met de VS bij de bestrijding van terrorisme(financiering), voorstander van hernieuwde onderhandelingen tussen de EU en de VS op zo kort mogelijke termijn. Deze ambitie mag echter niet ten koste mag gaan van de vereiste zorgvuldigheid om recht te doen aan de belangrijke zorgen van veel lidstaten en het Europees Parlement, met name op het terrein van dataprotectie, rechtsbescherming en de wijze van informatie-uitwisseling met de VS. Nederland zet daarbij actief in op alternatieve mechanismen voor rechtshulp, waarop de interim-overeenkomst gebaseerd was.

* *Handhavingsbeleid*

Rechtsregels zijn belangrijk voor het in goede banen leiden van onze samenleving. Een groot deel van die rechtsregels worden gevormd door de ordeningswetgeving om het maatschappelijk verkeer te reguleren. Dit zijn regels die het gedrag van burgers onderling in goede banen moeten leiden en die tevens de omgang tussen de burgers en de overheid regelen. Het is voor de orde in onze samenleving van belang dat deze wetgeving goed wordt gehandhaafd. De Minister van Justitie is systeemverantwoordelijk voor de rechtshandhaving, waarbij hij er op toeziet dat de naleving van regels tot stand komt door een evenwichtige combinatie van handhavingsinstrumenten. Het uitgangspunt dat daarbij wordt gehanteerd is dat bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving elkaar optimaal ondersteunen. Dit betekent dat de Minister van Justitie aan de voorkant bij de totstandkoming van beleid en wet – en regelgeving samen met de verantwoordelijke vakdepartementen bepaald wat een effectief handhavingsbeleid omvat.

In de huidige beleids-, wetgevings – en uitvoeringspraktijk op het terrein van ordeningswetgeving binnen de rijks- en decentrale overheid worden nalevingsproblemen c.q. de handhaving daarvan vaak ‘traditioneel’ benaderd: zodra een mogelijk nalevingstekort wordt geconstateerd wordt het (schaarse en dure) strafrecht vaak als enige of belangrijkste handhavingsoptie naar voren geschoven.

Handhavingsbeleid vormt daarnaast vaak het sluitstuk bij de totstandkoming van beleid en wet – en regelgeving. Hierdoor wordt Justitie vaak (te) laat in het proces betrokken om hierin adequaat in te kunnen adviseren. Dit gaat ten koste van een eenduidig en coherent handhavingsbeleid op rijksniveau. Het

Bestuursdepartement richt voor de komende jaren op het opzetten en implementeren van een eenduidig handhavingsbeleid voor de ordeningswetgeving, waarbij wordt ingezet op een doelmatig gebruik van het strafrecht.

* *Verkeershandhaving*

Het doel is een bijdrage te leveren aan de verbetering van de verkeersveiligheid door het verbeteren van de naleving van verkeersnormen en –voorschriften. Daarbij is het de gedachte dat de naleving van verkeersregels tot stand komt door een evenwichtige combinatie van infrastructuur, communicatie en handhaving. Bij de handhaving wordt daarbij het uitgangspunt gehanteerd dat bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving elkaar optimaal ondersteunen. De opbrengstenkant speelt jaarlijks een rol in de begrotingsdiscussie met Financiën.

* *Gegevens inwinnen en bewaren*

De Minister van Justitie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de opsporing en heeft daarmee een beleidsmatige verantwoordelijkheid voor het inwinnen, bewaren en gebruik van gegevens ten behoeve van de opsporing van strafbare feiten. In dit verband staan het bewaren van telecommunicatiegegevens en het tappen van telecommunicatieverkeer sterk in de politieke belangstelling. De bescherming van de persoonlijke levenssfeer en het vertrouwen in de overheid vormen hierbij voorname pijlers van kritiek. In navolging van de Europese richtlijn datarentie is per 1 september 2009 de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens in werking getreden. De Eerste Kamer heeft de wet goedgekeurd onder de voorwaarde dat voor de internetgegevens een nieuw wetsvoorstel zou worden ingediend met een bewaartermijn van 6 maanden in plaats van de huidige 12 maanden. Dit voorstel ligt thans bij de Tweede Kamer.

Met de aanbieders van telecommunicatiediensten en netwerken is een overlegstructuur opgebouwd waarin naast de ministeries van Justitie, BZK en EZ ook de behoeftestellers (politie, OM, AIVD en MIVD) participeren. Belangrijke speerpunten in deze relatie vormen de standaardisatie en de integriteit van de processen van gegevensinwinning.

In navolging van een toezegging aan de Tweede Kamer van de Minister van Justitie loopt thans een onderzoek naar het aftappen in Nederland. Het doel van het onderzoek is om op basis van de resultaten een

gefundeerd oordeel te kunnen vormen over de effectiviteit van de tap tijdens het opsporingsonderzoek. De resultaten van het onderzoek zullen voor de zomer van 2011 beschikbaar komen.

Activiteit/dossier 8: Wet regulering prostitutie (voortouw BZK)

Inhoud / Doelstelling

Doel van de activiteiten op het gebied van het prostitutiebeleid zijn het opheffen van de verschillen in lokaal prostitutiebeleid en handhaving daarvan die bestaan sinds de opheffing van het bordeelverbod, het genereren van meer zicht op de branche. Het wetsvoorstel draagt bij aan de bestrijding van misstanden in de branche, waaronder mensenhandel.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Wetsvoorstel regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche, naar de TK gezonden in november 2009.

Verslag van de Tweede Kamer d.d. 23 december 2009.

Nota naar aanleiding van het verslag d.d. 14 april 2010.

Kosten / financiën

Voor de bouw van het registratiesysteem heeft BZK middelen gereserveerd.

Voor de handhaving door gemeenten worden mogelijk nog financiële claims verwacht, hiervoor zijn momenteel geen middelen beschikbaar.

Stand van zaken/knelpunten

De Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche is in november 2009 ingediend bij de Tweede Kamer. Er is door de Tweede Kamer schriftelijk verslag gedaan en de Ministers van BZK en Justitie hebben de Nota naar aanleiding van het verslag op 15 april 2010 aan de Tweede Kamer verzonden. Daar wacht het wetsvoorstel nu op verdere behandeling.

Aanleiding voor het wetsvoorstel vormen de verschillen in lokaal prostitutiebeleid en handhaving daarvan sinds de opheffing van het bordeelverbod, het ontbreken van voldoende zicht op de branche en het voortbestaan van misstanden in de branche, waaronder mensenhandel.

De wens om te komen tot een nadere regulering van de seksbranche wordt breed gesteund in de Tweede Kamer, de opvattingen over manier waarop dat moet gebeuren, verschillen.

Het (aangepaste) wetsvoorstel behelst een vergunning-

plicht voor alle vormen van prostitutie en seksbedrijven, een registratieplicht voor alle prostituees, een landelijk escortregister (gemeenten leggen de registraties en de escortvergunningen vast in een landelijk register, waartoe toezichthouders toegang hebben), een nuloptie voor gemeenten die geen prostitutiebedrijven wensen. Klanten die gebruik maken van een niet-vergunde prostituee worden strafbaar, de prostituee die werkt zonder registratie ook.

Bij Nota van wijziging wordt de prostitutieleeftijd verhoogd van 18 naar 21 jaar. Verder wordt de registratie uitgevoerd door een beperkt aantal regiogemeenten en legt het wetsvoorstel de taakverdeling tussen gemeenten en politie vast: gemeenten kunnen toezicht en handhaving van de vergunningvoorwaarden niet langer overlaten aan de politie.

Een aantal zaken zal nog nader worden uitgewerkt in een AmvB: de registratie, nadere gedragseisen aan exploitant en beheerder en nadere vergunningvoorwaarden.

Afhankelijk van de behandeling in de Tweede en Eerste Kamer zal het wetsvoorstel in de komende Kabinetsperiode geïmplementeerd moeten worden.

Een aantal zaken is niet in de wet is opgenomen maar zal nog wel nader vormgegeven moeten worden zoals de functionaliteit van een landelijk overzicht van geweigerde vergunningen en de handhaving op internet.

- uitstapprogramma's

De RUPS (Regeling Uitstapprogramma's Prostituees) is een tijdelijke regeling die tot stand is gekomen na een amendement op de justitiebegroting voor 2009. Er is toen een bedrag van € 15 miljoen voor deze stimuleringsregel vrijgemaakt. De besteding van deze middelen vindt plaats in 2009 en 2010, met een beperkte uitloop in 2011, omdat enkele programma's met vertraging zijn gestart. Er lopen op dit moment 16 uitstapprogramma's (incl. de recentelijk afgegeven beschikkingen) in het land. Er zijn op dit moment geen structurele middelen voor de regeling beschikbaar. Het programma wordt geëvalueerd door het CCV. Wanneer de evaluatie van de programma's positief uitvalt, zou het goed zijn als de programma's gecontinueerd zouden kunnen worden. Op welke manier dat dan gefinancierd zou moeten worden, zal dan aan de orde komen.

relaties met andere departementen en andere betrokkenen BZK heeft het voortouw. Verder vindt afstemming plaats met SZW, MinFin, VWS, OC&W, OM en politie.

Activiteit/dossier 9: Sturing politie

[Inhoud/Doelstelling](#)

In het huidige regionale politiebesteding stellen de Ministers van BZK en van Justitie tenminste eenmaal in de vier jaar hoofdlijnen van beleid vast ten aanzien van de taakuitvoering en het beheer van de politie. Deze hoofdlijnen van beleid, ook wel landelijke prioriteiten genoemd, dienen door de regionale politiekorpsen gezamenlijk te worden verwezenlijkt. De meest recente afspraken zijn neergelegd in de Landelijke prioriteiten politie 2008-2011. Als prioriteiten zijn benoemd: geweld, veilige wijken, jeugdcriminaliteit en risicojeugd en aanpak criminaliteit. Versterking van de criminaliteitsaanpak omvat onder meer een minimumaantal bij het Openbaar Ministerie aan te leveren verdachten en het leveren van een bijdrage aan de versterkingsprogramma's op het gebied van georganiseerde misdaad, cybercrime, financieel-economische criminaliteit en opsporing en vervolging. De nieuwe Kabinetsperiode biedt de gelegenheid om nieuwe landelijke doelstellingen voor de politie vast te stellen. Wat betreft de opsporing ligt het in de rede om de afstemming tussen de politie en het Openbaar Ministerie een plaats te geven in de landelijke prioriteiten. Zo kan het binnen alle regio's invoeren van een uniform zicht-op-zaken-systeem in belangrijke mate bijdragen aan het verbeteren van het proces van weging en sturing in concrete zaken. Een ander instrument dat kan bijdragen aan de sturing binnen de opsporing en daarmee aan de kwaliteit van de opsporing is de criminaliteitsbeeldanalyse (CBA). Het verdient aanbeveling het door korpsen ontwikkelen van CBA's te stimuleren. In aanvulling hierop zouden eveneens specifieke opsporingsthema's meer centraal kunnen worden gesteld.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Brief inzake resultaten 2009 (landelijke prioriteiten politie 2008-2011).

Brief inzake evaluatie landelijke prioriteiten politie 2008-2011.

[Kosten/financiën](#)

[Knelpunten](#)

Voor de sturing is het van groot belang dat de prestaties van de korpsen op een uniforme wijze worden gemeten. Zowel het Openbaar Ministerie als de politie zijn het afgelopen jaar op een nieuw ICT-systeem overgegaan. Deze systemen vormen de noodzakelijke informatiebron voor het meten van prestaties. Met name het ICT-systeem

bij de politie behoeft echter de komende tijd nog optimalisering.

[Relaties met andere departementen](#)

Ministerie van BZK.

Activiteit/dossier 10: Veiligheidshuizen

[Inhoud/Doelstelling](#)

De persoonsgerichte aanpak komt voor een belangrijk deel samen in de Veiligheidshuizen waar gemeenten, jeugd- en zorginstellingen, (jeugd)reclassering, de Dienst Justitiële Inrichtingen, de Raad voor de Kinderbescherming en de politie met het Openbaar Ministerie samenwerken. Eind 2009 is het landelijke dekkend netwerk voltooid; er zijn nu 45 Veiligheidshuizen operationeel. Steeds meer Veiligheidshuizen kiezen voor een aanpak die zich uitstrekt over de regio waardoor meer slagkracht en efficiency kan worden bereikt. De casusoverleggen in de Veiligheidshuizen richten zich op veelplegers en ex-gedetineerden, risicojongeren en huiselijk geweld. Afhankelijk van de regionale problematiek worden geprioriteerde groepen of specifieke vormen van criminaliteit besproken.

Uit lokale cijfers blijkt dat veelplegers die vanuit het Veiligheidshuis een maatwerktraject hebben gekregen minder vaak recidiveren en minder delicten plegen. In Midden-Limburg heeft 35% van de veelplegers die door het Veiligheidshuis zijn aangepakt in 2008 geen strafbare feiten meer gepleegd. Ook pleegden ze 31% minder delicten ten opzichte van 2006 en 2007. Bij jeugdige veelplegers is het delictgedrag met 32% afgenomen. In Midden-Limburg namen overlast en diefstal af met respectievelijk 7% en 16%. Ook in Maastricht blijken geprioriteerde doelgroepen die een persoonsgerichte aanpak krijgen vanuit het Veiligheidshuis minder vaak terug te vallen in crimineel gedrag. Van deze groep is 56% sinds de start van de persoonsgerichte aanpak niet meer met de politie in aanraking gekomen. Tilburg zag in de periode 2000-2008 het aantal jongeren tot 18 jaar dat opnieuw een delict pleegde, na de gezamenlijke aanpak door de partners in het Veiligheidshuis, afnemen met 51%. Ook de eerste resultaten van het Veiligheidshuis in Enschede zijn positief. In de periode 2005-2007 nam het aantal misdrijven gepleegd door de groep veelplegers die een persoonsgerichte aanpak kreeg

met 49% af. In Friesland zit inmiddels 40% van de veelplegers in detentie of in een hulpverleningstraject. Dit jaar staat in het teken van de doorontwikkeling en borging. Veel Veiligheidshuizen hebben een regionale functie. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties starten een deelproject voor de uitbouw van de regionale functie, zodat uiteindelijk alle gemeenten gebruik kunnen maken van de diensten van een Veiligheidshuis. Om de persoonsgerichte aanpak via de casusoverleggen en de integrale maatwerkaanpak te laten slagen, is integratie in reguliere werkprocessen van de Veiligheidshuizen van belang. In 2010 wordt een (vervolg) evaluatie Veiligheidshuizen uitgevoerd. Samen met de Veiligheidshuizen wordt gewerkt aan de totstandkoming van een praktische monitor die de resultaten van de Veiligheidshuizen eenduidiger in beeld brengt. Op middellange termijn wordt een breder onderzoek gedaan naar de financiering van de Veiligheidshuizen. Voor een effectieve aanpak van problemen is het noodzakelijk dat de Zorg- en Adviesteams op scholen, de Centra voor Jeugd en Gezin en de Veiligheidshuizen verbinding hebben en informatie kunnen uitwisselen. Om de registratie te verbeteren is een project gestart om te komen tot een Generiek Casusondersteunend Systeem (GCOS). In vier pilots (Tilburg, Utrecht, Maastricht en Almelo/Enschede) is een start gemaakt met de ontwikkeling van een generiek systeem.

Financiering

Activiteit/dossier 11: Programma Privacy & Veiligheid

Inhoud/Doelstelling

Het programma geeft uitvoering aan het kabinetsstandpunt inzake privacy en veiligheid dat op 3 november 2009 naar de Tweede Kamer is gestuurd. Het kabinetsstandpunt is een reactie op het advies van de commissie Brouwer-Korf dat betrekking heeft op gegevensbescherming op het terrein van veiligheid en op evaluaties van de Wet bescherming persoonsgegevens die de algemene basis vormt voor bescherming van persoonsgegevens. Doel is om uitwisseling van gegevens tussen overheidsinstanties op het terrein van veiligheid onder waarborgen te verbeteren, en om de toepassing in de praktijk te verbeteren en lasten te minimaliseren, onder versterking

van het toezicht door het College bescherming persoonsgegevens. Dit op basis van de analyse – zowel voor de het veiligheidsdomein als de WBP in het algemeen – dat niet zozeer de wetgeving zelf het probleem is, maar meer de toepassing ervan.

Relevante recente producten

In november 2009 is een Kabinetsstandpunt aan de Kamer gepresenteerd met daarin een mix van wettelijke maatregelen o.a. Automatische nummerplaatherkenning (ANPR, versterking van de positie van het CBP, vermindering administratieve lasten WBP en praktische voorzieningen en handreikingen zoals de ontwikkeling van een privacy impact assessment (PIA) en het oprichten van een helpdesk voor professionals. Een van de nieuw te ontwikkelen elementen in het programma is het doorvertalen van de visie uit het kabinetsstandpunt naar belangrijke internationale ontwikkelingen binnen de EU: het Verdrag EU/VS respectievelijk de nieuwe EU-richtlijn gegevensbescherming en omgekeerd. (Zie ook Activiteit/dossier 4: Wet bescherming persoonsgegevens.)

Knelpunten

Het programma heeft per 1 juli een doorstart gekregen. Een aangepast programmaplan voor de resultaten in het kader van dit programma is in bewerking. Ondanks de financiële problematiek zal een bedrag van ca € 600.000 euro worden vrijgemaakt om het programma te financieren. Toepassing van ANPR is voor de handhavingspraktijk erg nuttig ook qua opbrengsten (zie ook heroverwegingsrapport), maar vraagt om aangepaste wetgeving en een goede samenwerking departementen en veld onder regie van Justitie en BZK.

Kosten / financiën

Uit de Wbp vloeien voor Justitie kosten voort die verband houden met de handhaving van de wet. Bekostiging van het CBP geschiedt vanuit de Justitiebegroting. Een brede toepassing van ANPR kan leiden tot extra inkomsten, maar vraagt ook investeringen, vooral van operationele zijde. Ten aanzien van de Helpdesk en overige activiteiten dient een bedrag van €500.000-600.000 in de Justitiebegroting gevonden te worden voor de daadwerkelijke oprichting daarvan.

Relaties met andere departementen

Het programma wordt vormgegeven met medewerking

van diverse directies binnen Justitie, andere departementen zoals BZK en EZ, politie en OM en andere spelers zoals de consumentenbond, VNO/NCW en het CBP.

Activiteit/dossier 12: Programma Versterking Opsporing en Vervolging Internationale Misdrijven

Inhoud / Doelstelling

Nederland vindt dat de opsporing en vervolging van oorlogsmisdrijven en andere internationale misdrijven veel aandacht verdient, zowel vanwege de ernst van deze misdrijven als vanwege de ambitie van Nederland om voor centrum voor vrede en gerechtigheid te zijn (The Hague legal capital) Dat betekent een versterking van de vervolgingsactiviteiten in Nederland zelf, verbeteren van internationale samenwerking, met name met landen waar die misdrijven hebben plaatsgevonden, en aanvullend, versterking van de rol van internationale tribunalen zoals het Internationaal Strafhof, het Rwandatribunaal en andere speciale tribunalen zoals die voor Sierra Leone en voormalig Jugo-slavie. (complementariteitsgedachte).

In najaar van 2008 is een versterkingsprogramma internationale misdrijven van start gegaan dat vooral beoogt de intensivering van de opsporing en vervolging van internationale misdrijven in Nederland, en de verbetering van internationale samenwerking. Het programma, onder regie van Justitie en met medewerking van OM, IND, BZK en KLPD en BZ, rust op vier pijlers, te weten een (verdere) professionalisering van de aanpak en werkwijze van de keten, het borgen van kwaliteit en expertise, een verhoging van de capaciteit bij het OM en het KLPD en het verbeteren van het juridische instrumentarium, zowel Nederlandse wetgeving als internationale afspraken en instrumenten. Dit beleid wordt gesteund in de Tweede kamer. (samenstelling voor de verkiezingen)

Stand van Zaken

In de afgelopen twee jaar zijn er belangrijke resultaten geboekt. Er is geïnvesteerd in de uitbreiding van kennis en expertise bij het Team Internationale Misdrijven (TIM) (van 18 naar 27 medewerkers, met een flexibel inzetbare schil) en het Landelijk Parket (LP) (enkele officieren en ondersteunend medewerkers). Een belangrijke ontwikkeling is het Kennis- en Expertise netwerk internationale

misdrijven (KIM). Dit hangt onder het Landelijk Parket, en hierin werken IND, OM en KLPD samen. Ook relevant is de zogenaamde IF unit van de IND. De meeste van oorlogsmisdrijven verdachte personen komen ons land binnen als vreemdeling. Binnen de IND wordt beoordeeld of er verdenking tegen die personen bestaat (art 1F Vreemdelingenwet) en zo ja of die van dien aard is, dat ze het land uit worden gezet, dan wel de dossiers worden overgedragen aan het OM, om te onderzoeken of een vervolging haalbaar is. Deze zaken zijn vaak complex omdat de misdaden in verre landen hebben plaatsgevonden, getuigen moeilijk te vinden zijn en getraumatiseerd zijn, juridische samenwerking met die landen vaak op juridische beletselen stuit. Nederland heeft zich internationaal ingespannen om de uitwisseling van kennis en expertise op internationaal niveau te intensiveren. Dit heeft geresulteerd in ondermeer twee bijeenkomsten van het EU-netwerk van contactpunten voor genocide, oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid. Verder gaat Justitie in samenwerking met BZ de mogelijkheden na tot verruiming van wederzijdse rechtshulp en uitlevering bij internationale misdrijven. Mogelijk zal dit leiden tot een speciaal verdrag. Op bilateraal niveau is er onlangs een letter of intent getekend met Rwanda waarin ondersteuning met expertise is toegezegd, met het oogmerk omstandigheden te scheppen die een uitleveringsverdrag mogelijk maken, zodat een grote groep van hier verblijvende personen die verdacht worden van oorlogsmisdrijven ten tijde van de Rwandese genocide, uitgeleverd kan worden aan Rwanda zelf teneinde daar terecht te worden. Aan dit traject kleven politieke risico's. (mensenrechtensituatie in Rwanda) die iom BZ gemonitord worden.

Tot nu toe zijn 10 oorlogsmisdadigers terecht dan wel uitgeleverd of overgedragen aan tribunalen. Nederland doet het daarmee internationaal gezien goed. Tav Rwanda betreft het tot nu toe 1 persoon. Daarover is een hoger beroep zaak gaande.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Rapportagebrief Internationale Misdrijven 2009 (TK 2009-2010, 32 1213 VI, nr. 106)

Rapportagebrief Internationale Misdrijven 2008 (TK 2008-2009, 31 700 VI, nr. 124)

Rapportagebrief Internationale Misdrijven 2007 (TK 2007-2008, 31 200 VI, nr. 132)

Brief TK Intensivering opsporing en vervolging internationale misdrijven (TK 2007-2008, 31 200 VI, nr. 193)

Kosten / financiën

Het budget voor het versterkingsprogramma bedraagt ca € 100.000. Hiervan worden ad hoc uitgaven gedaan zoals de verstrekking van subsidies, en de ondersteuning van het kennis en expertsienetwerk (KIM) .

Relaties met andere departementen

Er wordt intensief samengewerkt met BZ en BZK En met het OM (Landelijk Parket), het KLPD (NR, Team Internationale Misdrijven) en de IND (Unit 1F).

DGRR/DIRR/Progis

Activiteit/dossier 13: Versterking functioneren strafrechtketen door aanpak identiteitsfraude justitiabelen.

Inhoud/Doelstelling

Het programma informatievoorziening strafrechtketen (Progis) draagt bij aan verbetering van het functioneren van de keten door het realiseren van voorzieningen die het niveau van de individuele partners in de keten te boven gaan. Daarbij staat het integer persoonsbeeld centraal: om wie gaat het? Uit onderzoek is bekend dat er in sommige gevallen geen optimale zekerheid bestaat over de identiteit van personen in de strafrechtketen. Het gevolg is dat de rechtspleging zich niet altijd richt op de juiste persoon, maar ook dat niet steeds alle relevante informatie over deze persoon beschikbaar is (integraal persoonbeeld). Het beleidsprogramma van het kabinet Balkenende IV bevat een actiepunten 56 gericht op het invoeren van een nieuwe werkwijze rond identiteitsvaststelling door de gehele strafrechtketen.

Op 1 oktober 2010 treedt de Wet identiteitsvaststelling van verdachten, veroordeelden en getuigen in werking (Stb 2009, 317). Deze wet maakt het mogelijk om verdachten bij aanhouding éénduidig te identificeren en vervolgens bij alle stappen in de keten te bewaken dat het steeds om dezelfde persoon gaat. De nieuwe werkwijze geldt voor verdachten van een feit waarvoor voorlopige hechtenis mogelijk is en voor personen waarbij twijfel ontstaat over hun identiteit bij aanhouding, bijvoorbeeld door het ontbreken van een geldig document. De nieuwe opzet maakt gebruik van geautomatiseerde verwerking van vingerafdrukken, foto en een documentscan.

Volledige invoering van de wet vergt een gedragsverandering van een groot aantal medewerkers van o.a. politie, OM, rechtspraak, gevangeniswezen, reclassering, kindbescherming etc. De benodigde technische hulpmiddelen worden vanaf 1 september landelijk uitgerold bij alle betrokken instanties. Invoering van de wet voor de eerste groep (die feitelijk ingesloten wordt in een cellencomplex) vergt tot april 2011. Voor het resterende deel van de doelgroep wordt onderzocht hoe dat met zo min mogelijk extra inspanning van de politie vorm kan krijgen. Daarbij speelt betere informatie voor de diender op straat met behulp van mobiele apparatuur

een belangrijke rol. Dit bijdraagt tevens bij aan verhoging van de effectiviteit van “blauw op straat”.

Relevante recente producten/brieven/nota's

Wet identiteitsvaststelling verdachten, veroordeelden en getuigen (Stb. 2009, 317)

Kosten/financiën

Het totale programma is begroot op € 54 mln.. Tot en met 2009 is € 20 mln. besteed. De kosten voor dit jaar belopen € 11 mln. en besteding verloopt tot op heden volgens plan. De kosten voor afronding van huidige fase, exploitatie en invoering voor resterende deel doelgroep lijken te passen binnen de gereserveerde middelen binnen pijler V.

Knelpunten

- binnen de bestaande formatie is beperkte capaciteit beschikbaar voor uitvoering van het programma.
- afhankelijkheidsrelatie met ketenpartners, waaronder de politie

Relaties met andere departementen

BZK is verantwoordelijk voor het beheer van het politieapparaat en de databank met vingerafdrukken HAVANK. Defensie is betrokken via de Koninklijke Marechaussee. Voor de bijzondere opsporingsdiensten zijn 4 andere departementen betrokken.

DGPJS/DSP

Operationele doelstelling 13.4: Het bestrijden van criminaliteit met een effectieve en doelmatige ten uitvoerlegging van strafrechtelijke sancties en maatregelen

Activiteit/dossier 1: Opsporingsregister

In het Opsporingsregister(OPS) staan veroordeelden voor een onherroepelijk vonnis gesignaleerd. De omvang van het OPS wordt gevormd door gesignaleerden, die moeilijk te vinden zijn en een deel dat niet vinden is. Een belangrijk deel van deze gesignaleerden stroomt door arrestatie of betaling uit het OPS. Het begin 2009 gestarte, driejarige programma van maatregelen is gericht om de omvang van OPS te verkleinen en de instroom in het OPS te beïnvloeden.

Een onderzoek naar de omvang van OPS is afgerond. Afspraken over executieprestaties tussen politie en OM zijn gemaakt. De politie wordt bij de executietaak ondersteund door DV&O. Het bestaande team executie strafvonnissen(TES) is voor twee jaar tot eind 2011 verdubbeld. 500 cellen extra zijn voor de opsporingsinspanningen beschikbaar gesteld.

De TK is in maart en november 2009 en wordt in april 2010 met een brief over de aanpak en de voortgang geïnformeerd. Brieven van 18 maart 2009, TK 2008-2009, 31700 VI, nr. 111 en 3 november 2009, TK 2009-2010, 32123 VI, nr. 21. Toezegging tijdens vragenuurtje van 17 november 2009 (Handelingen 2009-2010, TK, 31-12-2009, nr. 25, pag. 2220-2222).

Justitie en BZK financieren deze verdubbeling van het TES; Kosten voor inzet DV&O en 500 cellen.

In dit programma zijn veel partijen betrokken, het OM, politie, CJIB, Justitie (DRC, DSP, DJI en DV&O), BZK, Pag. Vergt veel afstemmingsinspanningen. Het ontbreken (of moeizaam te verkrijgen) van de juiste cijfers voor voortgangmonitoring door het ontbreken van passende geautomatiseerde bedrijfsprocesssystemen is een knelpunt.

BZK.

Activiteit/dossier 2: Forensische Zorg/TBS

Inhoud / Doelstelling

Medio 2000 kwam het tbs-stelsel door een aantal factoren onder zware druk te staan. In de eerste plaats hield de groei van de tbs-capaciteit geen gelijke tred met die van het aantal tbs-opleggingen. Tegelijkertijd nam de ernst van de psychiatrische stoornissen toe en bleek het moeilijk de door- en uitstroom uit de tbs-klinieken te realiseren waardoor de duur van de tbs-behandeling toenam. Hierdoor ontstond in enkele jaren tijd een groot capaciteitstekort. Daarnaast deden zich enkele ernstige incidenten voor door tbs-gestelden die zich tijdens verlof onttrokken van het toezicht. Onder druk van de Tweede Kamer werd niet alleen het verlofbeleid aangescherpt, maar ook vele andere maatregelen getroffen. Zo werd bijvoorbeeld het aantal verlofvormen teruggebracht naar drie (begeleid, onbegeleid en transmuraal), werd aan het begeleid verlof een beveiligde fase toegevoegd, moest bij elke aanvraag voor een verlofmachtiging een risicotaxatieinstrument worden gebruikt en werd de opsporing van 'ontsnapte' tbs-gestelden versneld ter hand genomen. De nadruk kwam meer en meer te liggen op de beveiliging van de samenleving, en minder op de resocialisatie van de tbs-gestelde.

* Commissie-Visser

Naar aanleiding van een nieuw ernstig incident in de zomer van 2005 besloot de Tweede Kamer een parlementair onderzoek uit te voeren naar het functioneren van het tbs-systeem. In het rapport Tbs "Vandaag over gisteren en morgen" van de commissie-Visser (2006) concludeert de commissie dat het tbs-systeem in het algemeen aan zijn taakstelling voldoet, maar dat het noodzakelijk is de uitvoering aan te passen aan de eisen die in het huidige tijdsgewricht worden gesteld. De zeventien aanbevelingen werden door het toenmalige Kabinet overgenomen en vervat in een plan van aanpak tbs/forensische zorg in strafrechtelijk kader. De maatregelen zijn onderverdeeld in maatregelen gericht op de instroom, de uitvoering, de uitstroom en het tbs-systeem zelf. De belangrijkste zijn:

- Verlenging van de duur van de voorwaardelijke beëindiging en de tbs met voorwaarden tot maximaal 9 jaar (per 1 januari 2008 van kracht).
- Versterken van het forensisch psychiatrisch toezicht.

- Betere aansluiting tussen justitiële en zorgvoorzieningen door Justitie haar eigen forensische zorg in strafrechtelijk kader te laten inkopen.
- Professionalisering van de verloftoetsing door het verbeteren van de kwaliteit en de oprichting van het onafhankelijke Adviescollege Verloftoetsing tbs (AVt).
- Uitbreiding van het aantal voorzieningen voor tbs-gestelden en het aantal zorgplaatsen in het gevangeniswezen.

De afgelopen jaren zijn de volgende resultaten bereikt:

- Overheveling van de middelen behorend bij de forensische zorg naar Justitie en inrichting van de zorginkoopfunctie bij Justitie. Sinds 2007 koopt de Directie Forensische Zorg van de Dienst Justitiële Inrichtingen zorg in. De forensische zorgcapaciteit is hierdoor sterk uitgebreid.
- Inrichten indicatiestelling voor adequate vaststelling van de zorgbehoefte van justitiabelen. De klinische indicatiestelling wordt verricht door het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) en de ambulante door de 3 Reclasseringsorganisaties. In het Gevangeniswezen indiceren de Psychomedische overleggen.
- Het wetsvoorstel Forensische zorg legt de bevoegdheden van de Minister van Justitie ten aanzien van particuliere zorginstellingen vast. Tezamen met het wetsvoorstel Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (de opvolger van de Bopz) zorgt dit wetsvoorstel voor de juridische aansluiting tussen forensische en curatieve zorg. Deze wetsvoorstellen zijn in 2010 ingediend bij de Tweede Kamer.

Het jaar 2011 staat in het teken van de implementatie van de doorgevoerde stelselwijzigingen.

Knelpunten

* Tbs

Er doen zich thans nieuwe ontwikkelingen en problemen voor. De door- en uitstroom naar vervolgvoorzieningen is onvoldoende op gang gekomen. Daarnaast neemt -na een gestage groei sinds 1990- sinds 2004 het aantal tbs-opleggingen af. Het rapport 'Tbs uit de gratie' (Nyfer; februari 2010) bevestigt –overigens zonder empirische onderbouwing- de veronderstelling dat de daling van het aantal tbs-opleggingen voortvloeit uit de toename van verdachten die weigeren mee te werken aan pro justitia onderzoeken zonder welke geen tbs kan

worden opgelegd. Op 18 mei 2010 is er een breed ondersteund burgerinitiatief van de ouders van een ontvoerd en seksueel misbruikt meisje uit Ede bij de Tweede Kamer ingediend. Hierin wordt de Tweede Kamer gevraagd om verdachten te verplichten mee te werken aan psychiatrisch onderzoek, zodat zij de tbs niet kunnen ontlopen.

Daarnaast noemt het Nyfer rapport als oorzaak de recente toename van de behandelduur. Deze laatste ontwikkeling noopt ook tot zorg. Immers, de toename van de behandelduur zou ertoe leiden dat de rechter de tbs minder vaak oplegt. Of deze cirkel vicieus is en of bovengenoemde hypothesen voldoende verklaring bieden wordt momenteel nader onderzocht door het WODC. Voorstelbaar is namelijk dat de daling van het aantal tbs-opleggingen samenhangt met het gegeven dat het aantal veroordelingen voor ernstige misdrijven de laatste jaren is afgenomen. Of dat de rechter andere sancties kiest waaraan een behandeling is gekoppeld. Op basis van het WODC-onderzoek moet in het najaar 2010, zoals toegezegd aan de Tweede Kamer, een toekomstbestendige visie op de tbs zijn ontwikkeld. Deze zal vooral gericht zijn op de toename van de kwaliteit en daarmee de effectiviteit van de tbs-behandeling.

* Forensische zorg

Als na afloop van de strafrechtelijke titel blijkt dat nog steeds zorg noodzakelijk is, is een goede aansluiting met, en overdracht naar de reguliere geestelijke gezondheidszorg essentieel. Het accent heeft de afgelopen jaren gelegen op het creëren van de randvoorwaarden voor een adequate zorgtoeleiding bij justitiabelen. De aansluiting op de reguliere Geestelijke Gezondheidszorg is nog onvoldoende tot stand gekomen. De wettelijke aansluiting wordt door de wet Forensische Zorg en de wet verplichte GGz gerealiseerd. De meer praktische aansluiting zal in de komende jaren verder gestalte moeten krijgen, dit ook in het kader van de verbetering van de zorgcontinuïteit.

Relatie met andere departementen

Met name de relatie met het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) is van belang. De hiervoor genoemde wetsvoorstellen Forensische Zorg en verplichte Geestelijke Gezondheidszorg zijn in juni 2010 bij de Tweede Kamer ingediend. Samen met het Ministerie van VWS dient de parlementaire behandeling

en de implementatie van beide wetsvoorstellen voorbereid te worden. Belangrijk openstaand bespreekpunt hierbij is de oprichting van de commissie's die voortkomen uit het wetsvoorstel verplichte Geestelijke Gezondheidszorg en de financiële consequenties hiervan. Hierover zal dit najaar besluitvorming plaats moeten vinden.

Relevante recente producten / brieven / nota's

1. Rapport Tbs, vandaag over gisteren en morgen (30 250, nrs. 4 t/m 6)
2. Kabinetsreactie (30 250, nr. 9)
3. Vijf voortgangsrapportages tbs/VFZ (29 452, nrs. 70, 79, 94, 99 en 122)
4. Wetsvoorstellen Forensische Zorg en Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg

Activiteit/ dossier 3: Gevangeniswezen

Inhoud/doelstelling

Een van de speerpunten gedurende de vorige Kabinetsperiode was het terugdringen van de criminaliteit en de recidive. Hierbij is gekozen voor een integrale persoonsgerichte aanpak, met een afgewogen mix van preventieve, strafrechtelijke en bestuurlijke maatregelen. De persoonsgerichte aanpak geldt gedurende het gehele proces van sanctietoepassing. Het gaat om maatwerk. Te beginnen bij het palet van sancties waaruit de rechter kan kiezen bij de strafoplegging. Het geldt ook voor de wijze van ten uitvoer leggen van de opgelegde (vrijheids)straffen en de nazorg. Continuïteit in de aanpak vóór, tijdens en na de justitiële sanctie is essentieel om blijvende resultaten te kunnen boeken met een complexe, overlastgevende doelgroep.

Ook maatregelen die zijn en worden getroffen in het kader van de modernisering van het gevangeniswezen dragen bij aan recidivereductie. Orde en veiligheid krijgen binnen detentie de hoogste prioriteit, maar tegelijkertijd wordt de detentie zo goed mogelijk benut om een succesvolle terugkeer in de samenleving mogelijk te maken. Het gaat om de juiste balans. De persoonsgerichte aanpak binnen detentie bestaat uit:

- een zorgvuldige screening, observatie en selectie van gedetineerden bij binnenkomst;
- regionale plaatsing in zes doelgroepen, waarbinnen maatwerk wordt geleverd;
- het aanbieden van een dagprogramma dat maximaal is

ingericht op het bevorderen van een succesvolle terugkeer in de maatschappij;

- het aanbieden van (gedrags)interventies die zoveel mogelijk zijn afgestemd op de individuele criminogene factoren en tekorten op het gebied van scholing/ onderwijs, werk en inkomen, schuldhulpverlening, huisvesting en zorg;
- de voorwaardelijke invrijheidsstelling van gedetineerden met een straf langer dan 1 jaar.

In 2010 is de implementatie van het programma (MGW) van start gegaan. Elke vestiging heeft een plan van aanpak opgesteld over de wijze waarop zij de verschillende projecten van MGW gaan implementeren. De persoonsgerichte aanpak krijgt in de praktijk op verschillende manieren vorm. Elke gedetineerde krijgt een detentie- & reïntegratieplan. Dit plan vormt de basis voor de verdere detentieperiode en bestaat uit drie aandachtsgebieden: beveiliging, zorg en reïntegratie/ resocialisatie. Per 1 september 2010 is er sprake van de invoering van het avond- en weekendprogramma. Door de invoering van het avond- en weekendprogramma breidt het aantal uren gericht op reïntegratie en resocialisatie zich met vier uur per week uit. Deze uren worden benut voor vormingsactiviteiten gericht op alle vijf leefgebieden (wonen, werken en inkomen, schulden, zorg en identiteitsbewijs). Een belangrijk onderdeel van de implementatie van MGW is het investeren in medewerkers. Het personeel krijgt trainingen als leidinggeven als professe en motiverende bejegening aangeboden. Het jaar 2011 staat in het teken van de verdere implementatie van de verschillende projecten van MGW. Dit betekent onder andere het tot stand brengen van meer interne bewegingsvrijheden van gedetineerden (beveiliging op maat), het verlenen van persoonsgebonden verlof en het aanbieden van een zoveel mogelijk op de persoon gericht dagprogramma (onderwijs, arbeid, arbeidstoeleiding e.d.).

* *Masterplan gevangeniswezen 2009-2014*

In 2009 is het Masterplan Gevangeniswezen 2009-2014 opgesteld. Belangrijk onderdeel van het Masterplan is de regionale plaatsing van gedetineerden. Daardoor kunnen de activiteiten ten behoeve van het strafproces en in het kader van de reïntegratie beter op elkaar worden afgestemd. De regionale plaatsing van preventief gehechten (90%), kortverblijvenden en langverblijvenden in de laatste vier maanden van detentie moet voor eind 2012 gerealiseerd zijn.

Door de dalende instroom in het gevangeniswezen moest daarnaast een nieuwe visie op capaciteitsmanagement worden ontwikkeld. Deze visie is uitgewerkt in het Masterplan. Er zijn maatregelen genomen om de flexibiliteit van de capaciteit van het gevangeniswezen te verhogen. Het gaat hier onder andere om: de indeling van de gevangenispopulatie in zes doelgroepen, het flexibel inzetten van meerpersoonscellen en het verhogen van de capaciteitsbuffer naar 13,8% en aandacht voor meer gerichte ketensamenwerking.

Toch valt er niet te ontkomen aan het sluiten van enkele penitentiaire inrichtingen. Getracht is om de personele gevolgen zoveel mogelijk te beperken. De gevolgen van de economische crisis zijn mede van invloed geweest op de afweging welke penitentiaire inrichting wordt gesloten. De regio's met een slechte arbeidsmarkt zijn zoveel mogelijk ontzien. De sluiting van de penitentiaire inrichtingen is op termijn gesteld, zodat het natuurlijk verloop en de mogelijkheden om personeel van werk te begeleiden optimaal kan worden benut. Door het sluiten van een verdrag met België over het ter beschikking stellen van de PI Tilburg is de sluiting van de inrichtingen op termijn gesteld. Het verdrag houdt in dat Nederland, tegen betaling, de penitentiaire inrichting Tilburg en het daarbij behorende personeel ter beschikking stelt en daarnaast het beheer van de inrichting blijft verzorgen. België zal de penitentiaire inrichting Tilburg gebruiken om in België opgelegde vrijheidsstraffen ten uitvoer te leggen conform de regels van het Belgische recht onder leiding van een Belgische directie. Het terrein van de penitentiaire inrichting blijft Nederlands grondgebied.

Begin dit jaar zijn de nieuwe prognosecijfers bekend geworden. Deze cijfers laten nog meer een daling in de behoefte aan celcapaciteit zien. Dit betekent dat er aanvullende maatregelen nodig zijn, deze maatregelen worden momenteel in kaart gebracht.

* *Financiële situatie Dienst Justitiële Inrichtingen*

DJI was lange tijd een groeiorganisatie, waarbij de capaciteitsbehoefte bij de verschillende sectoren: gevangeniswezen, terbeschikkingstelling, justitiële jeugdinrichtingen en vreemdelingenbewaring, meerjarig steeds toenam. Enkele jaren geleden is er een daling in de behoefte aan capaciteit ontstaan. Doordat medio jaren 2000 de capaciteitsbehoefte in

het gevangeniswezen een omslag vertoonde en meerjarig begon te dalen, is inmiddels bij alle sectoren sprake van een afnemende capaciteitsbehoefte; naast het gevangeniswezen in het bijzonder bij de justitiële jeugdinstellingen.

De afnemende behoefte aan capaciteit brengt een nieuw soort problematiek met zich mee. Op basis van de dalende prognosecijfers is er een tijdelijke boven-taligheid van personeel ontstaan. Daarom worden forse kosten gemaakt voor het doorbetalen van salarissen in deze overgangperiode. Er is een gedegen sociaal-plan om personeel te begeleiden naar ander werk. De gevolgen voor het personeel zijn in het Masterplan Gevangeniswezen 2009-2014 zoveel mogelijk beperkt. Bovendien betekent de afbouw van sanctiecapaciteit dat gebouwen overtollig worden, waarvoor DJI meerjarige huurcontracten heeft afgesloten met de Rijksgebouwendienst. Het afkopen van die contracten brengt eveneens hoge incidentele kosten met zich. Binnen het personeelsbestand van DJI vindt een vergrijzing plaats met dien ten gevolge hoge kosten voor FLO (functioneel leeftijdsontslag) en de regeling SBF (substantieel bezwarende functies). Tegen deze achtergrond is het opvallend dat DJI in 2009 na een oorspronkelijke forse tekortverwachting, door creativiteit en inventiviteit toch een positief resultaat aan het eind van het jaar heeft gerealiseerd. De verwachting is dat de komende jaren wel een (aanzienlijk) tekort ontstaat. Dit betekent dat er nieuwe tekortbeperkende maatregelen nodig zijn. De DJI bereidt zich op dit moment voor op de uitdagingen die de organisatie te wachten staan.

Activiteit/dossier 4: DJI Inrichtingen en Diensten / borgen brandveiligheid

Inhoud/ doelstelling

Naar aanleiding van de Schipholbrand is het Programma Veiligheid DJI ontwikkeld. Het programma is gebaseerd op de Kabinetsreactie op de aanbevelingen uit het rapport van de Veiligheidsraad o.l.v. dhr. van Vollenhoven. Het Programma Veiligheid DJI bevat diverse maatregelen ter verbetering van de brandveiligheid in alle inrichtingen van DJI. In opdracht van de Minister van WWI is eind 2007 een onderzoek uitgevoerd door vier rijksinspecties naar het (brand)veiligheidsniveau van de justitiële

inrichtingen en de borging daarvan op de langere termijn. Dit onderzoek leverde aanvullende maatregelen op die door DJI en de Rijksgebouwendienst voortvarend ter hand zijn genomen. Aan de Kamer is toegezegd dat dit onderzoek in het najaar van 2010 wordt herhaald. De resultaten ervan zullen naar verwachting in het voorjaar van 2011 beschikbaar komen.

Inmiddels zijn alle in de Kabinetsreactie voorgestelde maatregelen waarvoor DJI verantwoordelijkheid draagt opgeleverd op één na. Er wordt nog gewerkt aan het verbeterplan Bedrijfs hulpverlening (BHV).

In de justitiële inrichtingen worden in nauwe samenwerking met de Rijksgebouwendienst vele bouwtechnische maatregelen uitgevoerd. Fase 1 van deze bouwtechnische maatregelen (niveau bestaande bouw van het Bouwbesluit 2003, de zgn. basiscelveiligheid) werd conform planning afgerond. Fase 2, op nieuwbouwniveau van het Bouwbesluit 2003 brengen van die onderdelen van de inrichting die de 'gebruiksfunctie voor dwangverblijf van mensen' hebben, verloopt voorspoedig. Fase 2 zal medio 2011 zijn afgerond.

Knelpunten

Eisen ten aanzien van brandveiligheid worden in de praktijk als te hoog ervaren. Ook de ISt is van mening dat de eisen te hoog zijn.

Relevante brieven

Beleidsreactie aan de TK n.a.v. het Onderzoeksrapport (Brand)veiligheid bij Justitiële Inrichtingen
Voortgangsrapportages aan de TK inzake (brand)veiligheid

Kosten / financiën

Voor de financiering van (brand-)veiligheidsmaatregelen is in het budgettaire kader van DJI een oplopende reeks middelen beschikbaar (structureel € 133 mln.). Met name voor 2010 staat het budget onder druk. DJI treft aanvullende maatregelen om eventuele tekorten af te dekken.

Relaties met andere departementen/ ketenpartners

Het beleid inzake (brand)veiligheid wordt in nauw overleg met de Rijksgebouwendienst (RGD) ontwikkeld en uitgevoerd. De RGD is onderdeel van het Ministerie van WWI. Bij BHV-gerelateerde onderwerpen is het Ministerie van Sociale Zaken nauw betrokken, en bij onderwerpen waarbij de brandweer een rol speelt het Ministerie van BZK.

Activiteit/dossier 5: Aanpak Veelplegers/Maatregel Inrichting Stelselmatige Daders (ISD)

Inhoud/ doelstelling

Een relatief kleine groep daders (ca. 19.000) heeft een groot aandeel in de criminaliteit en zorg voor veel overlast. Prioriteit wordt gegeven aan de strafrechtelijke aanpak van de zeer actieve veelplegers (thans ca. 5.000). Daarvoor is de strafrechtelijke maatregel Inrichting Stelselmatige Daders (ISD) in oktober 2004 van kracht geworden.

Het doel van de ISD-maatregel is tweeledig: het beschermen van de maatschappij tegen stelselmatig crimineel gedrag en het terugdringen van de recidive door het aanbieden van interventies gericht op gedragsverandering.

Uitgangspunt van het beleid is een persoonsgerichte aanpak. De ISD-populatie bestaat grotendeels uit personen met een meervoudige problematiek (verslaafd in combinatie met een psychische stoornis en soms ook verstandelijk gehandicapt). Zij waren tot het moment van veroordeling vaak niet (meer) bereikbaar voor de reguliere hulpverlening. De eerste fase van detentie wordt voor hen veelal benut voor screening, diagnose (eventueel verdieplingsdiagnostiek) stabilisatie, instellen op medicatie en het bieden van structuur.

In april 2009 is de WODC veelplegermonitor 2003-2006 verschenen. Daaruit blijkt dat het aantal geregistreerde zeer actieve veelplegers landelijk met 4,7% is gedaald ten opzichte van 2003. Het aandeel van de zeer actieve veelplegers in het totale aantal jaarlijkse antecedenten daalde van 10% naar 6,9%. Dat is een relatieve daling van bijna 30%. Dus zowel de oververtegenwoordiging van zeer actieve veelplegers als de geregistreerde criminaliteit is gedaald.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Beleidsbrief ISD juni 2008 (TK 2008-2009, 31 110, nr.4)

Brief Casusbeschrijvingen ISD (TK 2008-2009, 31 110, nr.9) Beleidskader ISD

Knelpunten

Met het oog op een meer effectieve tenuitvoerlegging van de ISD-maatregel zijn in een onderzoek van de ISD en een eigen onderzoek in 2009/2010 een aantal tekortkomingen aan het licht gekomen en zijn verbetermaatregelen uitgevoerd. De verbeteringen hebben onder meer betrekking op de diagnostiek, de personeel inzet, de inkoop van de zorg en nazorg.

Relaties met andere departementen/ ketenpartners

Alle bij zorg- en nazorg betrokken departementen: VWS, BZK, Sozawe en VROM alsmede de VNG en de GGZ.

Activiteit/dossier 6: Reclassering / Erkenning en implementatie van gedragsinterventies

Inhoud / Doelstelling

De Minister van Justitie is volgens de Reclasseringsregeling 1995 verantwoordelijk voor de aansturing van de reclasseringsorganisaties. Er zijn drie erkende reclasseringsorganisaties, te weten Reclassering Nederland (RN, circa 60% van alle cliënten), 13 instellingen voor verslavingsreclassering vertegenwoordigd door de Stichting Verslavingsreclassering GGZ (SVG, circa 30%) en Leger des Heils (LdH, circa 10%). Bij de reclasseringsorganisaties werken circa 2000 reclasseringwerkers. Het productiebudget van de reclassering bedraagt in 2010 circa € 204 miljoen. Daarvoor worden ruim 30.000 reclasseringstoezichten uitgevoerd, ruim 30.000 taakstraffen, circa 4.000 gedragsinterventies en worden ruim 40.000 reclasseringadviezen uitgebracht. De reclasseringsorganisaties worden outputgestuurd. Dit betekent dat de activiteiten van de reclassering rechtstreeks verbonden zijn aan de specifieke behoeften van de partners in de strafrechtsketen, te weten het Openbaar Ministerie, de zittende magistratuur en de Dienst Justitiële Inrichtingen.

Bij het werken aan recidivevermindering is de inzet van bewezen effectieve middelen van belang. Gedragsinterventies die onder justitiële titel worden aangeboden moeten daarom wetenschappelijk onderbouwd zijn. Voor volwassenen justitiabelen wordt gewerkt aan een aanbod van tien 'evidence based' gedragsinterventies. Deze gedragsinterventies worden ingezet om de factoren die ten grondslag liggen aan het delictgedrag in positieve zin te beïnvloeden. Uitgangspunt is dat alleen effectieve, wetenschappelijk onderbouwde gedragsinterventies worden gefinancierd.

Gedragsinterventies worden ontwikkeld en uitgevoerd door de reclasseringsorganisaties. Om (ex ante) te beoordelen of gedragsinterventies (voor volwassenen en jeugd) kunnen leiden tot vermindering of het voorkomen van recidive is in augustus 2005 de Erkenningscommissie Gedragsinterventies Justitie ingesteld door de Minister van Justitie. De Commissie

heeft een voorzitter en maximaal dertien overige leden, die door de minister zijn benoemd.

Op dit moment zijn zes van de tien gedragsinterventies voor volwassenen volledig erkend door de Erkenningscommissie. Twee interventies zijn voorlopig erkend en twee interventies zullen in 2010 bij de Erkenningscommissie ter beoordeling worden ingediend. Het beleid is erop gericht dat begin 2011 alle interventies tenminste de status 'voorlopig erkend' hebben. Dit in verband met het feit dat op dat moment naar verwachting de wetwijziging voorwaardelijke sancties in werking treedt. Een toereikend aanbod van (voorlopig) erkende gedragsinterventies is een belangrijke randvoorwaarde voor een goede uitvoering van voorwaardelijke sancties.

Er is bewust ingezet op een beperkt aanbod van effectieve interventies. Dit ter vervanging van de oude situatie, waarin sprake was van ruim honderd deels overlappende interventies, waarvan het effect op recidive niet bekend was. Van belang is wel om alert te zijn op nieuwe inzichten en ontwikkelingen die reden geven tot het ontwikkelen van een enkele aanvullende interventie. Deze behoefte wordt in 2010 door het WODC in kaart gebracht.

Gelet op de positieve ervaringen met de Erkenningscommissie is besloten tot taakuitbreiding van de Commissie met de beoordeling van programma's in de forensische zorg. Hoe deze taakuitbreiding optimaal vorm moet krijgen wordt in 2010 nader bepaald op basis van enkele pilot-beoordelingen.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Procesevaluatie Erkenningscommissie plus aanbiedingsbrief aan TK (TK, 2009-2010, 28 684, nr. 259)

[Kosten / financiën](#)

In de subsidiebrieven 2010 aan de drie reclasseringsorganisaties is in totaal circa 5 mln euro bestemd voor gedragsinterventies. Dit is circa 2,5% van het totale reclasseringsbudget.

[Knelpunten](#)

- Hoewel naar verwachting alle gedragsinterventies begin 2011 voorlopig of volledig erkend zijn, zal op dat moment nog niet elke interventie volledig landelijk beschikbaar zijn. Daar waar nog niet gewerkt kan worden met erkende interventies zijn alternatieven beschikbaar.
- Er zijn signalen dat de uitvoering van gedragsinterventies voor verbetering vatbaar is. Het gaat dan o.m. om

het vullen van trainingsgroepen. De precieze problemen, oorzaken en mogelijke oplossingen worden momenteel geïnventariseerd door de reclasseringsorganisaties. Ook het onderzoek van de ISt naar Terugdringen Recidive (TR), dat in september 2010 wordt verwacht, zal hier op ingaan.

Activiteit/dossier 7: Reclassering / Tbs met voorwaarden

[Inhoud / Doelstelling](#)

Voor het opleggen van tbs met voorwaarden moet aan dezelfde criteria worden voldaan als bij tbs met dwangverpleging. Bij tbs met voorwaarden is er echter geen bevel tot dwangverpleging, maar stelt de rechter bepaalde voorwaarden ter bescherming van de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen. Of de rechter een bevel tot verpleging geeft of voorwaarden is afhankelijk van de ernst van het gepleegde delict, het recidivegevaar en de bereidheid van de persoon om mee te werken aan de voorwaarden. Er kan alleen aan iemand tbs met voorwaarden opgelegd als iemand zich bereid heeft verklaard om mee te werken aan de voorwaarden. De voorwaarden die gesteld zijn worden in principe voor de zitting in opdracht van de officier van justitie door de reclassering opgesteld. Tijdens de gehele periode van de tbs met voorwaarden houdt de reclassering toezicht op het naleven van de voorwaarden. Zij rapporteert om de drie maanden aan het openbaar ministerie over de voortgang van de tbs-gestelde.

De Commissie Visser achtte de tbs met voorwaarden een waardevolle sanctiemodaliteit naast de tbs met dwangverpleging. Zij beval daarom aan de tbs met voorwaarden zodanig aan te passen, dat hiervan effectiever gebruik kan worden gemaakt. Deze aanbevelingen hebben geleid tot het wetsvoorstel 'Aanpassing tbs met voorwaarden' dat in 2008 bij de Tweede Kamer is ingediend en in april 2010 door de Tweede Kamer is aangenomen. De verwachte inwerkingtreding van de wet is 1 januari 2011. De belangrijkste wetwijzigingen zijn:

- verlenging van de duur van de tbs met voorwaarden van maximaal vier naar negen jaar.
- verhoging van de maximale gevangenisstraf in combinatie met de tbs met voorwaarden van 3 naar 5 jaar.

- invoering van een tijdelijke crisisopname van maximaal 7 weken met een verlenging van maximaal 7 weken.

Daarnaast wordt het reclasseringstoezicht geïntensiveerd.

* *Forensisch Psychiatrisch toezicht (FPT)*

FPT is een specifiek op forensische psychiatrische expertise gericht toezicht dat door de forensisch psychiatrische centra (fpc's) en reclassering gezamenlijk wordt uitgevoerd op tbs-gestelden tijdens hun resocialisatietraject. FPT is gebaseerd op ervaringen uit de uitvoeringspraktijk, wetenschappelijk onderzoek en de bevindingen van de Commissie Visser. Het doel is om de maatschappelijke veiligheid te vergroten tijdens de resocialisatie van tbs-gestelden en (risico's op) recidive tijdens en na het toezicht helpen te voorkomen en te verminderen. Daarnaast moet FPT leiden tot een betere door- en uitstroom.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- Rapport Commissie Visser: Tbs, vandaag over gisteren en morgen. (TK 2005/2006, 30250, nrs. 4-5).
- Brief Minister van Justitie dd. 16 juni 2006: plan van aanpak tbs (TK 2005/2006, 30250, nr.9).
- Voorstel van wet 'aanpassing tbs met voorwaarden' (TK 2008/2009, 31823, nr. 2)
- Memorie van toelichting wetsvoorstel 'aanpassing tbs met voorwaarden'. (TK 2008/2009, 31823, nr. 3).
- Advies Raad van State wetsvoorstel 'aanpassing tbs met voorwaarden'. (TK 2008/2009, 31283, nr.4).
- Verslag Tweede Kamer wetsvoorstel 'aanpassing tbs met voorwaarden'. (TK 2008/2009, 31823, nr.5).
- Nota naar aanleiding van het verslag (TK 2008/2009, 31823, nr.6).
- Brief minister en Staatssecretaris van justitie van 19 dec 2009: reclasseringsbeleid (TK2009/2010, 29270, nr.32)

Kosten / financiën

Voor tbs met voorwaarden is 5,6 miljoen euro in de begroting opgenomen.

Knelpunten

De samenwerking tussen reclassering en (forensisch) psychiatrische instellingen moet verder worden verbeterd.

Relaties met andere departementen

Activiteit/dossier 8: Reclassering / Taakstraffen

Inhoud / Doelstelling

De reclassering is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van taakstraffen. Op het terrein van de taakstraf vinden momenteel twee grote ontwikkelingen plaats: de behandeling van het wetsvoorstel taakstraffen en de pilot en implementatie van het project 'Werkstaf werkt!' Het doel op het gebied van taakstraffen is:

- Het regelen van een wettelijke basis om de mogelijkheid te beperken dat een taakstraf wordt opgelegd bij ernstige gewelds- en zedendelicten en aan recidivisten.
- Het aanscherpen van de uitvoering van de werkstraf door middel van consequente strafrechtelijke reacties bij mislukking van de werkstraf, uitbreiding en meer gerichte adviezen en het uitbreiden van de werkstraf met werkzame bestanddelen gericht op vermindering van recidive bij bepaalde doelgroepen.
- Het vergroten van de bijdrage van de taakstraf aan de recidive-vermindering en aan een geloofwaardiger rechtssysteem. In combinatie met een voorwaardelijke straf kan de taakstraf meer bijdragen aan gedragsverandering en het terugdringen van recidive.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Wetsvoorstel taakstraffen (TK 2009-2010, 32169, nr. 2)
Plan van aanpak Werkstaf Werkt! (februari 2009)

Kosten / financiën

De uitvoering van het wetsvoorstel taakstraffen kan kostenneutraal plaatsvinden. Het draagvlakonderzoek kost € 150.000 - € 172.500, gespreid over twee jaar. DSP neemt twee derde van de kosten op zich, het OM een derde. De structurele kosten van de werkstaf+ zijn nog niet bekend. Aan de hand van de pilot zal een inschatting worden gemaakt van deze kosten Het onderzoek naar de werkzame bestanddelen van deze kosten. Het onderzoek naar de werkzame bestanddelen van de werkstraf is begroot op € 75.000 - € 110.000, gespreid over twee jaar en opgenomen in het bestedingsplan.

Knelpunten

Er worden geen knelpunten verwacht.

Relaties met andere departementen

Activiteit/dossier 9: Programma Sluitende Aanpak Nazorg

Inhoud / Doelstelling

Na afloop van een strafrechtelijke interventie is een goede begeleiding bij terugkeer in de maatschappij bepalend voor het welslagen van de interventie. Met het bieden van goede nazorg wordt aan een belangrijke randvoorwaarde voldaan voor het verminderen van recidive. Een goede aansluiting van maatschappelijke voorzieningen op de strafrechtelijke interventies is namelijk een belangrijke voorwaarde voor het recidive-beperkend effect van een strafrechtelijke interventie. Daarbij is samenwerking tussen gemeenten, zorginstellingen, maatschappelijke partners en penitentiaire inrichtingen onontbeerlijk.

Hoofddoel van het Programma Sluitende Aanpak Nazorg is het leveren van een bijdrage aan het terugdringen van de recidive met 10% punt. Het programma is erop gericht 80% van de gedetineerden detentie te laten verlaten met:

- Een geldig identiteitsbewijs
- Onderdak, direct na ontslag uit detentie of minimaal gebruik kunnen maken van maatschappelijke opvang
- Inkomen uit werk of uitkering, om direct na ontslag uit detentie in het eerste levensonderhoud te kunnen voorzien.
- Inzicht in schulden en waar mogelijk een plan voor schuldhulpverlening
- Inzicht in zorgbehoeften. Als zorg geïndiceerd is, zal de zorg waar mogelijk gecontinueerd of gerealiseerd worden.

Met name de eerste 72 uur na detentie zijn bepalend of iemand terugvalt in oud gedrag of niet. Binnen het programma Sluitende Aanpak Nazorg is de 24-uurs-opvang voor (Ex) Justitiabelen met meervoudige problematiek dan ook een belangrijke aanvulling op de reguliere nazorgvoorzieningen. Tijdens de 24-uurs-opvang wordt er actief gewerkt aan het verbeteren van de vijf leefgebieden. Er is een substantieel bedrag gereserveerd voor organisaties die zich met deze 24-uurs-opvang bezig houden. De stichtingen Door, Exodus, Moria en Ontmoeting (DEMO) bieden zogeheten categorale extramurale reïntegratietrajecten aan ieder met hun eigen aanpak en programmaduur. (Ex) Justitiabelen worden in een 24-uurs-opvangvoorziening begeleid in het gefaseerd opbouwen van een zelfstandig bestaan, o.a. op de gebieden wonen, werken en zingeving.

Relevante recente producten /brieven/nota's:

- Het Samenwerkingsmodel nazorg volwassen (ex-)gedetineerde burgers is in juli 2009 ondertekend door de Staatssecretaris van Justitie en de voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het beschrijft de ambities, taken en verantwoordelijkheden van het gevangeniswezen en de gemeenten bij het werken aan een goede terugkeer naar de maatschappij.
- Justitie heeft in totaal € 12 miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor de gemeentelijke coördinatie van nazorgactiviteiten in 2010 en 2011.
- Er is een Handreiking nazorg ontwikkeld met praktische suggesties en goede voorbeelden op het gebied van nazorg.
- In alle PI-en zijn Medewerkers Maatschappelijke Dienstverlening aangesteld. Eind 2009 waren in totaal 405 gemeentelijke contactpersonen actief. De nazorginformatie van de MMD'ers komt hier binnen en wordt doorgeleid naar de betrokken gemeentelijke afdelingen.
- De informatie-uitwisseling tussen gevangeniswezen en gemeenten vindt plaats via het Digitaal platform aansluiting nazorg (DPAN). Eind 2009 waren 270 gemeenten op DPAN aangesloten. Een verbeterde versie DPAN wordt verwacht in de loop van 2010.
- Op verschillende plaatsen in het land lopen experimenten die moeten leiden tot in de praktijk beproefde instrumenten voor nazorg aan (ex-)gedetineerden. Het gaat om experimenten op het gebied van arbeidstoeleiding en aanpak van schulden.
- Zowel vanuit de VNG als de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) wordt de implementatie van het Samenwerkingsmodel ondersteund door middel van implementatieadviseurs, webdossiers, regiobijeenkomsten.
- Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) heeft in 2009 een eerste versie van de monitor nazorg ontwikkeld. Die moet inzicht gaan bieden in de situatie van (ex-)gedetineerden op de vijf leefgebieden, zowel vóór, tijdens als na de detentie. De recidive na detentie wordt gemeten in de WODC-recidivemonitor.
- Begin 2010 is er een Ex Ante Uitvoeringsanalyse Nazorg uitgevoerd om inzicht te krijgen in de uitvoeringsconsequenties van de implementatie van het samenwerkingsmodel tussen Justitie en VNG voor de Dienst

- Justitiële Inrichtingen en het Gevangeniswezen.
- Brief aan alle Colleges van B&W binnen Nederland; Verdeling financiële middelen nazorg ex-gedetineerde burgers, 28 oktober 2009.
  - Nota Financiering gemeentelijke nazorg, 1 september 2009.
  - Nota Werkbezoek Meldpunt Zorg en Overlast van de GGD Hollands Midden, 11 maart 2010.
  - Nota Samenwerkingsmodel nazorg t.a.v. SvJ, 5 februari 2009.
  - Nota Toezegging m.b.t. Plan van aanpak nazorg (toezending TK), 18 april 2008.
  - Nota Ondertekening intentieverklaring 2e fase PvA MO, 2 februari 2010.
  - Nota Werkbezoek Veiligheidshuizen Sittard/Geleen en Maastricht t.a.v. SvJ, 14 april 2008.

Kosten / Financiën

Voor zowel 2010 als 2011 is er per jaar €6 miljoen ter beschikking gesteld voor het verbeteren van de gemeentelijke coördinatie op nazorg. Deze gelden komen voort uit de Pijler V gelden. Voor de DEMO organisaties (24-uurs-opvang) is 10,2 miljoen euro aan subsidies beloofd voor het jaar 2010. Het budget voor het programma lag voor 2009 en 2010 op 28 miljoen euro.

Knelpunten

- Financiering gemeentelijke nazorgcoördinatie na 2011: voor zowel 2010 als 2011 is er per jaar €6 miljoen ter beschikking gesteld voor het verbeteren van de gemeentelijke coördinatie op nazorg. Na 2011 zal deze financiering vanuit het Ministerie van Justitie ophouden. Onder normale omstandigheden zouden de gemeenten dan zelf de financiering van de coördinatiefunctie op zich nemen. De huidige economische omstandigheden en de daaruit voortkomende zware bezuinigingsronde kunnen op dit vlak wel eens een belemmering gaan vormen. In veel gemeenten wordt de coördinatiefunctie vanuit een tijdelijk perspectief opgezet, omdat toekomstige financiering, gelet op de overheidsbrede bezuinigingsronde, onzeker is.
- Continuïteit zorg: op het gebied van de continuïteit van zorg zijn er drie knelpunten te constateren die een sluitende aanpak van nazorg kunnen belemmeren:
  - Informatie-uitwisseling moet verder worden verbeterd.
  - Er is sprake van verscheidene financieringsstelsels die los van elkaar gehanteerd worden. Er zijn slechts beperkte afspraken over de financiering van de zorg op

basis van de verschillende wettelijke grondslagen. Een vorm van verrekening tussen financiers zou dit knelpunt weg kunnen nemen.

- Indiciestellingen sluiten vaak te weinig op elkaar aan. De wijze en de vorm van indicatiestelling, maar ook de geïndiceerde omvang van zorg door indicatieorganen, lopen nogal eens uit elkaar. Dit bemoeilijkt de continuering van zorgcontact, omdat indicaties niet zomaar overgenomen kunnen worden.

Relaties met andere departementen

Er is nauw contact met de VNG en de G4 op verschillende niveau's en terreinen (bestuurlijke afspraken, communicatie, arbeidstoeleiding vanuit detentie, schuldhulpverlening vanuit detentie). Er is regelmatig bilateraal overleg met ministeries van SZW (schuldhulpverlening, arbeidstoeleiding/participatie), VWS (continuïteit van zorg, maatschappelijke opvang) en BZK (identiteitsbewijzen, Veiligheidshuizen, regionalisering). Verder is er een klankbordgroep nazorg waarin gemeenten, VNG, departementen, koepelorganisaties (Aedes, GGZ NL, NVVK) op beleidsniveau vertegenwoordigd zijn.

Activiteit/dossier 10: Programma Justitiële Voorwaarden

Inhoud / Doelstelling

Beoogd wordt het proces van toepassing van voorwaardelijke (delen van) sancties en het realiseren van een toename van het aantal voorwaardelijke sancties met bijzondere voorwaarden aan de voorkant van het strafproces (bij voorwaardelijke veroordeling) en achterkant (bij voorwaardelijke invrijheidstelling) te verbeteren. Dit kan uiteindelijk leiden tot een afname van het aantal onvoorwaardelijke korte vrijheidsstraffen, die gelden als het minst effectief in termen van het terugdringen van recidive.

Op basis van een impactanalyse wordt verwacht dat de combinatie van de inzet op kwaliteitsverbetering in 2010 en toename van het aantal reclasseringsadviezen vanaf 2011 op de lange termijn zal leiden tot een vermindering van recidive met 2 tot 2,75%-punt.

Om de gewenste gedragsverandering te bewerkstelligen bij de dader, moeten de bijzondere voorwaarden aansluiten bij het delict en het criminogene profiel van de dader. Hierbij is toezicht en consequent optreden essentieel. Alleen door snel, duidelijk en consequent te

handelen bieden we de rechter een geloofwaardig alternatief voor de onvoorwaardelijke sanctie.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

- Wetswijziging: Aanpassing van het wetsvoorstel voorwaardelijke veroordeling en voorwaardelijke invrijheidstelling. Er is een lijst met bijzondere voorwaarden opgesteld en opgenomen in het wetsvoorstel. Inwerkingtreding is voorzien begin 2011.
- Vernieuwd advies: Het verbeteren van diagnose-instrumenten en vernieuwd reclasseringsadvies. Het advies voor de opdrachtgevers (ZM, OM en DJI), voorziet waar mogelijk in bijzondere voorwaarden die afgestemd zijn op de persoon van de dader en het delict.
- Forensische zorg als bijzondere voorwaarde: Drie, op zorg gerichte bijzondere voorwaarden worden ingetekend binnen het werkproces advies. Er is een groei van de inkoop van zorgplaatsen zodat verslaafden met bijzondere voorwaarden in het juiste trainings- of zorgprogramma terecht komen.
- Vernieuwd toezicht: Drie nieuwe varianten van toezicht zijn afgestemd op het risicoprofiel van de dader en het delict en gekoppeld zijn aan de opgelegde bijzondere voorwaarden.
- Wet v.i.: Uitvoering van de wet voorwaardelijke invrijheidstelling (sinds 1 juli 2008 van kracht). Gedetineerden met een gevangenisstraf langer dan 1 jaar, komen alleen nog vrij onder voorwaarden.
- Ketensamenwerking: de 3RO, het OM, de DJI, het CJIB, de politie en het departement werken samen gericht op het nakomen van ketenafspraken en termijnen op arrondissementaal niveau. Het OM heeft de rol van aanjager en monitorinformatie zet aan tot verbetering en vergelijking. Om de keten in te richten op toename van voorwaardelijke straffen met persoonsgerichte voorwaarden zijn mbt capaciteitsuitbreiding van de reclassering een impactanalyse en een praktijkanalyse uitgevoerd.
- De regeling voorwaardelijke veroordeling en v.i. is gewijzigd en voor parlementaire behandeling aan de TK aangeboden op 15 februari 2010, het wetsvoorstel is controversieel verklaard.
- Brief ter informatie aan TK over de invoering van het nieuwe reclasseringstoezicht (kenmerk 5593554/09/DSP).
- Impactanalyse 'vreemdelingen en vertrekplicht als bijzondere voorwaarde', Significant aangeboden aan MvJ februari 2010.

- Impactanalyse justitiële voorwaarden, Significant, aangeboden aan MvJ juli 2009.

[Kosten / financiën](#)

Justitiële voorwaarden kent een programmabegroting, welke eindigt eind 2010. De kwaliteitsslag die reclassering heeft gemaakt met haar producten advies en toezicht is hiermee ingezet. Ook voor ketensamenwerking, communicatie en informatieoverdracht/ automatisering zijn incidentele middelen toegekend aan ketenpartners.

Activiteiten, voortkomend uit het programma, die van structurele aard zijn maken deel uit van het productiekader van reclassering en mutatie aan het OM. De situatie die mogelijk ontstaat door toename van het aantal voorwaardelijke sancties na 2011 en in het verlengde hiervan het ontstaan van een discrepantie tussen beschikbare middelen en vraag naar extra reclasseringsadviezen en – toezichten is opgenomen bij 'knelpunten'.

[Knelpunten](#)

- Instrumentarium en proces forensische zorg: Op dit moment is het instrumentarium dat ingezet wordt ten behoeve van het op te stellen reclasseringsadvies nog onvoldoende gericht op een integraal beeld (psychiatrie, verslaving en verstandelijke vermogens).
- Vreemdelingen en vertrekplicht: Vertrekplicht is één van de bijzondere voorwaarden in het wetsvoorstel. De MvJ is geadviseerd als alternatief voor de vertrekplicht als bijzondere voorwaarde de mogelijkheden onderzoeken om voor strafrechtelijke vreemdelingen op wie een vertrekplicht rust het stelsel voor voorwaardelijke in vrijheidstelling aan te passen en met het OM en de politie afspraken te maken over een actieve handhaving van artikel 197Sr.
- Meerjarenraming reclassering na 2011 afgetopt: Toename JV vraagt om meer reclasseringsadviezen en -toezichten. Gezien bezuinigingsvoorstellen binnen justitie is de voorgenomen groei van de middelen voor reclassering vooralsnog geplafonneerd op niveau 2011 en wordt afgeweken van de meerjarenraming tm 2015 (corresponderend met de impactanalyse en op haakbaarheid getoetst in een praktijkanalyse bij 3RO).

[Relaties met andere departementen/ ketenpartners](#)

Buiten het ministerie zijn contacten met vertegenwoordigers van ZM, OM, de reclasseringsorganisaties, de Politie en zorgaanbieders.

Operationele doelstelling 13.5: Het bijdragen aan de beperking van de schade bij slachtoffers door een effectieve slachtofferzorg

Activiteit/dossier 1: Aangiftes

Inhoud / Doelstelling

Voor de criminaliteitsbestrijding is het van groot belang dat slachtoffers en getuigen bereid zijn aangifte te doen. Als slachtoffers en getuigen geen aangifte willen doen of verklaringen willen afleggen uit angst voor represailles van de zijde van de verdachte of anderen, dan is dat voor hen persoonlijk en de samenleving een zeer onwenselijke situatie. Bij een reële angst van een slachtoffer of getuige voor represailles is het daarom essentieel dat bescherming wordt geboden. Of die angst reëel is, hangt onder meer af van de aard en ernst van het delict, het aantal getuigen, de (eventuele) relatie tussen getuige/aangever en verdachte, de antecedenten van de verdachte en de omstandigheden in de privésfeer van de getuige/aangever. Anonimiteit voor het slachtoffer of de getuige kan een nuttige rol spelen in deze bescherming en het gevoel van veiligheid dat slachtoffers en getuigen ervaren. Anonimiteit heeft betrekking op het afschermen van de identiteit van de aangever of getuige, maar ook op het zorgvuldig omgaan met diens persoonsgegevens.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- Brief van MvJ en MBZK aan Tweede Kamer over anonimiteit in het strafproces, vergaderjaar 2009-2010, 28 684, nr. 266.
- Verslag AO 28 januari 2010, vergaderjaar 2009-2010, 28 684, nr. 237.
- Verslag spoeddebat over bedreiging ziekenhuispersoneel, 11 maart, TK 62, 5501-5510.

Kosten / financiën

Geen bijzondere kosten

Knelpunten

OM past momenteel handleiding anonieme aangifte aan.

Relaties met andere departementen

BZK/politie

Activiteit/dossier 2: Slachtofferbeleid

Inhoud / Doelstelling

Het doel van het slachtofferbeleid is de versterking van de positie van slachtoffers en nabestaanden in het strafrecht. Het slachtofferbeleid kent twee pijlers: de positie van het slachtoffer in het strafproces en de ondersteuning van slachtoffers bij het te boven komen van de gevolgen van het delict. Bij de uitvoering van het slachtofferbeleid is een groot aantal organisaties uit de strafrechtsketen betrokken. Daarnaast zijn er twee organisaties die zich specifiek richten op slachtoffers en nabestaanden, te weten Slachtofferhulp Nederland en het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Binnen het slachtofferbeleid is selectiviteit een belangrijk uitgangspunt: niet ieder slachtoffer heeft dezelfde ondersteuning en rechten nodig. Verschillende maatregelen zijn alleen beschikbaar voor slachtoffers, en nabestaanden van slachtoffers, van zware delicten waarbij de integriteit van het slachtoffer ernstig is aangetast. Voor deze groep is maatwerk in de ondersteuning beschikbaar.

* Project Versterking Positie Slachtoffer (VPS)

Het project VPS heeft als doel de invoering van de wetwijziging ter versterking van de positie van slachtoffers in het strafproces die op 1 januari 2011 in werking treedt. Hiermee worden de rechten en mogelijkheden van het slachtoffer gedurende de gehele strafrechtelijke procedure uitgebreid. Specifieke aandachtspunten binnen VPS zijn de informatieverstrekking over het strafverloop (verlof en invrijheidstelling) en de voorschotregeling. Alle betrokken organisaties, zoals politie, OM, rechtspraak en CJIB, nemen deel aan het project VPS om gezamenlijk de implementatie van de wet voor te bereiden.

* Slachtofferhulp Nederland

Slachtofferhulp Nederland biedt gratis hulp aan slachtoffers (waartoe ook nabestaanden, getuigen en betrokkenen worden gerekend) van misdrijven, verkeersongelukken en calamiteiten op praktisch, juridisch en psychosociaal gebied. Daarnaast spant Slachtofferhulp Nederland zich in voor de verbetering van de positie van slachtoffers in het algemeen en stimuleert zij de kennisontwikkeling op dit gebied. Slachtofferhulp Nederland wordt gefinancierd door de landelijke overheid (met name het Ministerie van Justitie) en gemeenten.

* *Schadefonds Geweldsmisdrijven*

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven biedt een financiële tegemoetkoming aan mensen die slachtoffer zijn geworden van een ernstig geweldsmisdrijf. Het Schadefonds draagt financieel bij aan de schade die deze slachtoffers hebben opgelopen als gevolg van ernstig letsel. Hierbij gaat het om immateriële schade (smartengeld) als materiële schade. Ook nabestaanden van een slachtoffer kunnen een financiële tegemoetkoming krijgen.

* *Nabestaanden*

Een bijzondere groep binnen het maatwerk zijn de nabestaanden van slachtoffers van levensdelicten. De gevolgen van het delict zijn voor deze groep over het algemeen verstrekkend. Daarnaast is hun positie in het strafrecht anders, aangezien zij geen rechtstreeks benadeelde zijn. De laatste jaren is de ondersteuning van nabestaanden, in overleg met enkele lotgenotenorganisaties, door aanstelling case managers.

Relevante recente producten / brieven / nota's

In april 2010 is de wijziging Wet schadefonds geweldsmisdrijven aan de Tweede Kamer aangeboden. Deze wetswijziging zorgt onder meer voor een uitbreiding van de mogelijkheden voor nabestaanden voor een uitkering uit het fonds. Bij ingang van de gewijzigde wet zullen de maximumbedragen van het fonds worden opgehoogd. In 2009 is een evaluatie gestart naar het spreekrecht, dit rapport zal in het najaar van 2010 aan de Tweede Kamer worden gezonden.

Naast de invoering van de Wet VPS is in het project VPS de invoering van verschillende maatregelen uit het verbetertraject Slachtoffers Centraal opgenomen. Een belangrijk onderdeel hiervan vormt de pilot Vernieuwd Slachtofferloket, waar zes slachtofferlokets aan deelnemen. Doel van het slachtofferloket is om het slachtoffer beter en effectiever te bedienen, door de ondersteuning van slachtoffers centraal te organiseren. Politie, OM en Slachtofferhulp Nederland werken gezamenlijk in het slachtofferloket aan informatieverstrekking, schaderegeling en verschillende vormen van ondersteuning.

Kosten / financiën

Het budget bestaat uit drie onderdelen: de structurele subsidie aan Slachtofferhulp Nederland (bijna 15 miljoen), de structurele kosten van het Schadefonds (5 miljoen bureau, 17 miljoen uitkeringen) en de kosten die de vernieuwingen (vps) met zich meebrengen (10 - 15

miljoen).

Knelpunten

Uit onderzoek blijkt dat slechts een derde van de doelgroep van het Schadefonds Geweldsmisdrijven ook daadwerkelijk een aanvraag indient. Onbekendheid met het fonds is daar een belangrijke reden voor. Het Schadefonds werkt daarom samen met doorverwijzers zoals Slachtofferhulp Nederland om bekendheid te verwerven bij slachtoffers en nabestaanden die mogelijk in aanmerking komen voor een uitkering uit het fonds. Sinds de invoering van het spreekrecht hebben belangengroepen geklaagd over de strikte grenzen van het spreekrecht. Bij de begrotingsbehandeling in 2009 heeft de SP een motie ingediend om de doelgroep van het spreekrecht te verruimen. Naar aanleiding van de evaluatie van het spreekrecht zal bezien worden in hoeverre dit een extra meerwaarde heeft. De eerste signalen uit de evaluatie geven aan dat in de praktijk het spreekrecht goed functioneert en dat door sommige rechters en rechtskundigen verwachte vervelende consequenties eigenlijk niet zijn uitgekomen. De professionaliseringsslag van Slachtofferhulp Nederland van de afgelopen jaren heeft gezorgd voor spanningen met vooral de advocatuur, vooral bij slachtoffers van zeden of geweldsmisdrijven. De juridische dienstverlening aan slachtoffers en nabestaanden van SHN is sterk verbeterd, waardoor de inzet van een advocaat voor een slachtoffer over het algemeen niet nodig is. Een goede samenwerking tussen beide partijen is voor het slachtoffer wel van belang, SHN is daarom in overleg met de Nova om nadere afspraken over de samenwerking te maken.

Slachtofferhulp Nederland manifesteert zich de laatste tijd steeds meer als ondersteuner bij calamiteiten, zoals 30 april 2009 en de vliegtuigramp in Tripoli.

Slachtofferhulp Nederland heeft bewezen bij dergelijke calamiteiten snel een goede ondersteuning aan nabestaanden, slachtoffers en getuigen te kunnen leveren. Aangezien het hier niet om criminaliteit gaat, is dit een tak waar Justitie geen bemoeienis mee heeft. In de toekomst zou het nodig kunnen zijn om meer onderscheid aan te brengen en voor activiteiten die zich op andere terreinen bevinden (verkeer, calamiteiten) nieuwe subsidieverleners te vinden.

Relaties met andere departementen c.q. overheidsonderdelen

BZK, DJI, OM, politie, Raad voor de Rechtspraak, CJIB

NCTb

Operationele doelstelling 13.6: Het risico op en de vrees voor terroristische aanslagen in Nederland zoveel mogelijk te verkleinen, alsmede het op voorhand beperken van schade als gevolg van een mogelijke aanslag

Activiteit/dossier 1: Het tegengaan van radicalisering

Inhoud / Doelstelling

De structurele monitoring van internet op informatie die voor terrorismebestrijding relevant is zal ook in 2010 doorgaan. De bevindingen zullen onder andere worden gebruikt voor het periodieke Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) en ter bestendiging van huidig beleid of voor vormgeving van nieuw beleid.

Het ministerie van BZK coördineert het Actieplan Polarisatie en Radicalisering. De NCTb coördineert op basis van de brede benadering de aanpak van terrorisme en bewaakt de samenhang tussen terrorisme en radicalisering. Op grond van fenomeenstudies en beleidsanalyses worden nationale en internationale contrastrategieën ontwikkeld.

Activiteiten

Het structureel monitoren van radicalisering blijft van belang om te voorkomen dat nieuwe radicaliseringshaarden ontstaan en bij nieuwe ontwikkelingen een gerichte inzet mogelijk te maken.

In 2010 staat blijvende aandacht voor de-radicalisering en het herkennen van signalen van radicalisering in gevangnissen op het programma. Ten aanzien van het eerste punt wordt geïnvesteerd in onderzoek naar mogelijke de-radicalisering van de 'harde kern' van jihadisten. Hierbij zal worden aangesloten bij ervaringen in het buitenland. Met het oog op het tweede punt zullen onder andere resocialisatietrajecten voor terrorismeveroordeelden worden ontwikkeld. Ook zullen deze personen na vrijlating worden gemonitord op risico's voor de nationale veiligheid, waarbij eveneens zal worden aangesloten bij ervaringen in het buitenland.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Knelpunten

Relaties met andere departementen

Activiteit/dossier 2: CBRN-terrorisme (Chemisch, Biologisch, Radiologisch, Nuclear)

Inhoud / Doelstelling

Terroristen kunnen naast explosieven gebruik maken van CBRN-middelen om een aanslag te plegen. Hoewel het risico van een aanslag met explosieven groter is dan die van een aanslag met CBRN middelen is gezien de disproportionele effecten die een CBRN aanslag teweeg kan brengen een gecoördineerde inspanning noodzakelijk om ook daar de kans te minimaliseren.

Activiteiten

De pijlers van de aanpak zijn: CBRN-intelligence, CBRN-grensbewaking (goederen en personen), CBRN-weerstandsverhoging (objecten en transport) en CBRN-respons (BZK trekt dit domein). Zowel kennis, wet- en regelgeving, personele capaciteit als financiële middelen worden gemobiliseerd en projectmatig ingezet. Het is daarbij van belang de balans tussen inspanningen op gebied van CBRN-security en opbrengsten in kaart te brengen, zodat duidelijk wordt gemaakt waar de grens dient te worden getrokken. Internationaal is de NCTb lid van de CBRN-Taskforce van de EC en de Standing Committee on Precursors Explosives. NCTb wil haar internationale positie de komende jaren uitbouwen tot die van 'opinion leader'. Hierbij hoort ook de ambitie om de verbanden met internationale organisaties als de VN (IAEA), Interpol en bilaterale relaties met leidende landen op het CBRN-domein verder te versterken.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Knelpunten

Relaties met andere departementen

Activiteit/dossier 3: Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland, dreigingsanalyse

Inhoud / Doelstelling

* Versterking ter opvulling van de inhoudelijke leemten op het gebied van aan terrorisme gerelateerde fenomenen.

* Verbeteren van de analysekwaliteit.

* Snel en flexibel inspelen op ontwikkelingen met betrekking tot terrorismebestrijding.

Activiteiten

Opstellen van het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN). Het DTN verschijnt in principe vier keer per jaar.

Indien vereist kan de NCTb op ieder moment een actueel DTN opstellen. Daarnaast worden indien nodig dreigingsbeelden opgesteld welke duidelijker gekoppeld zijn aan een object of persoon waartegen de dreiging zich richt. Nieuw aandachtspunt sinds Koninginnedag 2009 vormen de ongekende radicaliserende eenlingen. Er wordt gestudeerd op de ontwikkeling van een 'radarsysteem' om dergelijke solistische dreigers tijdig in beeld te krijgen.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

BZK, Defensie, BuiZa,

Activiteit/dossier 4: (Zelfgemaakte) Explosieven

[Inhoud / Doelstelling](#)

Het Nederlandse project Zelfgemaakte explosieven is erop gericht de fabricage en inzet van zelfgemaakte explosieven te bemoeilijken en loopt parallel aan het Europees Actieplan over veiligheid van explosieven. Het actieplan bestrijkt tal van beveiligingsmaatregelen voor commerciële en zelfgemaakte explosieven. In Europees verband heeft een expertgroep concrete beveiligingsmaatregelen voor zestien stoffen opgesteld.

[Activiteiten](#)

Vooruitlopend op een oplossing op EU-niveau zijn in 2009 vrijwillige concrete (beveiligings)afspraken gemaakt met relevante publieke en private actoren. De Europese maatregelen worden nu onderworpen aan de mogelijke impact op de markt, waarna de Commissie naar verwachting eind 2009 met EU-brede maatregelen komt. Deze worden naar verwachting vanaf 2010 definitief ingevoerd. In 2009 is een pilot uitgevoerd waarbij het Meldpunt misbruik chemicaliën is ingezet voor verdachte transacties inzake (precursoren voor) zelfgemaakte explosieven. Na evaluatie van de pilot wordt in 2010 besloten over continuering.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

Activiteit/dossier 5: Cameratoezicht Openbaar Vervoer

[Inhoud / Doelstelling](#)

Door middel van cofinanciering van projecten op het gebied van cameratoezicht een impuls geven aan de beveiliging van de openbaar vervoerssector.

[Activiteiten](#)

* Project Cameratoezicht

Het programma Cameratoezicht Openbaar Vervoer zal dit jaar worden voortgezet. Voltooiing van het programma is vooralsnog voorzien in 2011. Op zeven belangrijke knooppunten van het openbaar vervoer rondom een treinstation zullen de toezichthoudende organisaties dan de beschikking hebben over een geïntegreerd camerasysteem, waarmee de effectiviteit van hun optreden wordt vergroot. Met deze impuls voor samenwerking tussen partijen en de daarvoor benodigde uitrusting is een belangrijke bijdrage geleverd aan de beveiliging van de openbaar vervoerssector.

* Project Gemeenschappelijke Meldinfrastructuur (GMI)

In 2010 zal in nauwe samenwerking met de partners in de publieke sector een onderzoek worden gedaan naar een volgende fase van het project Gemeenschappelijke Meldkamerinfrastructuur op Schiphol.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

Activiteit/dossier 6: Bewaken en beveiligen

[Inhoud / Doelstelling](#)

Bewaking en beveiliging van publieke functionarissen (Koninklijk Huis, politici, ambassadeurs) en objecten (paleizen, ambassades) en diensten (geldtransporten met een hoog risico) waar het ongestoord functioneren van nationaal belang is, is een prioriteit van de NCTB. Effectief bewaken en beveiligen leidt tot proportionele beveiligingsmaatregelen. Maatregelen die zijn toegesneden op de dreiging, waarbij zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met de belangen van de bedreigde. Het uitgangspunt is dat de persoon, het object of de dienst zo ongestoord mogelijk moet kunnen blijven functioneren. In 2010 wordt door de invoering van operational excellence de kwaliteit van de uitvoering blijvend verbeterd.

Naast de uitvoeringsverantwoordelijkheid is er de beleidsverantwoordelijkheid voor het stelsel bewaken en beveiligen. Doel is hierbij het stelsel robuust en actueel te houden, alsmede innovaties in het vakgebied te initiëren en aan te jagen. Verder dient het concept van risicomangement, zowel in de eigen uitvoering als binnen het beleidsterrein, verder worden geprofessionaliseerd en toegepast. Voor de bewaking van het Nederlandse luchtruim is de Renegaderegeling ingesteld. Deze geeft de Minister van Justitie de bevoegdheid F16's van de luchtmacht de opdracht te geven om zondig in actie te komen. De NCTb heeft verder de beleidsverantwoordelijkheid voor de inzet van de Dienst Speciale Interventies, die in situaties met kans op zwaar geweld kan optreden.

Activiteiten

- Meer aandacht voor de risico's die uitgaan van solistische dreigers, personen die een dreiging vormen, en die niet zelden lijden aan een psychische ziekte. Dit in aanvulling op de dreiging en risico's die uitgaan van ideologisch gemotiveerde groeperingen. Het voornemen is een speciaal team bij het KLPD op te richten voor de aanpak van deze bedreigers. Dit zorgt ervoor dat niet alleen het risico beter wordt ingeschat, maar ook dat de zorgverlening aan deze personen landelijk worden gecoördineerd. Hierdoor neemt de dreiging, die van deze personen uitgaat, af.
- Innovaties op het gebied van bewaken en beveiligen worden geïnitieerd en aangejaagd. Dit leidt tot nieuwe werkwijzen in het werkveld en de ontwikkeling van effectievere, alternatieve beveiligingsmaatregelen.
- Mede naar aanleiding van Koninginnedag 2009 wordt geïnvesteerd in het ontwikkelen en toepassen van nieuwe risicomangementmethodieken. Dit draagt ertoe bij dat de kwaliteit van de besluitvorming over beveiligingsmaatregelen verbetert.

Relevante recente producten / brieven / nota's

Brieven aan Tweede Kamer over stelsel bewaken en beveiligen

Brief aan Tweede Kamer over onderzoeken

Koninginnedag 2009 (32 054 nr. 1)

Brief aan Tweede Kamer over beveiliging paleis

Noordeinde

Brief aan Tweede Kamer over solistische dreigers

Knelpunten

Bewaken en beveiligen is een incidentgevoelig beleids-terrein. Dit geldt zowel de werkelijke incidenten (bijv.

Koninginnedag 2009), de bijna-incidenten (verijdelde aanslagen die in de openbaarheid komen) als de activiteiten van bijv. journalisten die de beveiliging 'testen' en hierover in de publiciteit treden. Uit veiligheidsoverwegingen worden in het openbaar beperkt uitspraken gedaan over dreiging en beveiliging. Dit bemoeilijkt het in de openbaarheid afleggen van verantwoording.

Relaties met andere departementen

Buitenlandse Zaken, Defensie, Justitie, BZK

Activiteit/dossier 7: Beveiliging burgerluchtvaart

Inhoud / Doelstelling

De beveiliging van de burgerluchtvaart is een belangrijk aandachtsgebied bij de bestrijding van terrorisme. Het gaat met name om de beveiliging tegen terroristische daden, zoals (bom)aanslagen op luchtvaartuigen en burgerluchtvaarterreinen, kapingen van vliegtuigen en andere vormen van sabotage met fatale gevolgen.

Activiteiten

* Passenger Name Records (PNR)

De NCTb is betrokken bij de onderhandelingen omtrent een voorstel van de Europese Commissie met betrekking tot het verzamelen van Passenger Name Records in de EU. Dit Europese systeem dient een bijdrage te leveren aan de bestrijding van terrorisme en georganiseerde/zware criminaliteit, doordat inlichtingen kunnen worden verkregen over terroristen en criminelen en over risicovolle passagiers, waarmee onder meer gedragspatronen kunnen worden onderkend.

* BES-eilanden

Vooruitlopend op de staatkundige veranderingen op de Nederlandse Antillen (BES-eilanden) zal in 2010 verder uitvoering worden gegeven aan het plan van aanpak om de beveiliging op het niveau te brengen van de ICAO. (International Civil Aviation Organisation).

Relevante recente producten / brieven / nota's

Knelpunten

Relaties met andere departementen

Activiteit/dossier 8: Alerteringssysteem Terrorismebestrijding

[Inhoud / Doelstelling](#)

Het Alerteringssysteem waarschuwt operationele diensten en bedrijfssectoren in geval van een verhoogde dreiging of bij een concrete aanslag. Dat maakt het mogelijk snel maatregelen te nemen, die het risico van een aanslag kunnen verkleinen of de gevolgen ervan kunnen beperken.

[Activiteiten](#)

Het vereist een voortdurende inzet van de sectoren en betrokken departementen teneinde het systeem te laten functioneren. In 2010 worden daartoe diverse oefeningen gehouden en is een training ontwikkeld voor het bevorderen van veiligheidsbewustzijn van medewerkers van ATb-bedrijven.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Elfde voortgangsrapportage terrorismebestrijding (29 754 nr. 172)

[Knelpunten](#)

Knelpunt bij het Alerteringssysteem is de betrokkenheid van de partners in tijden van afnemende binnenlandse terroristische dreiging.

[Relaties met andere departementen](#)

V&W, VROM, FIN, EZ

zullen direct ter hand worden genomen en in eigen verantwoordelijkheid worden uitgevoerd. Hiertoe is een werkplan opgesteld dat in het voorjaar van 2010 aan de Kamer is gezonden. Dit werkplan is besproken in het Algemeen Overleg terrorismebestrijding van 9 maart 2010. Het werkplan is erop gericht om binnen een relatief korte doorlooptijd (eind 2010) een handzame evaluatie van antiterrorismemaatregelen te bieden. Hiertoe wordt een systematiek ontwikkeld die tevens bruikbaar is voor toekomstige, periodieke evaluaties van antiterrorismemaatregelen. Het kader van de Commissie Suyver opgebouwd uit toetsingsvragen omtrent de samenhang, legitimiteit en effectiviteit van maatregelen dient daarbij als basis. Gebruik makend van de toetsingsvragen worden naast het opleveren van een algemene beschouwing van antiterrorismemaatregelen in onderlinge samenhang de vijf belangrijkste door de Commissie Suyver genoemde concrete maatregelen (Contraterrorisme Infobox, stelsel speciale eenheden, sanctielijsten, persoonsgerichte aanpak en het wetsvoorstel bestuurlijke maatregelen nationale veiligheid) aan een nadere beschouwing onderworpen.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

TK 2009-2010, 29 754, Nr. 180

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

Justitie, BZK, BZ, Defensie, Financiën

Activiteit/dossier 9: Beleidsdoorlichting

[Inhoud / Doelstelling](#)

In de door de Tweede Kamer aangenomen motie van het Lid Pechtold van 15 november 2007 is de regering verzocht te bezien op welke wijze een onderzoek naar het Nederlandse antiterrorismebeleid het beste kan worden vormgegeven. Hieraan heeft het Kabinet gevolg gegeven door middel van de commissie evaluatie antiterrorismemaatregelen (ook wel bekend als de commissie Suyver). Op 13 mei 2009 heeft de Commissie Suyver haar advies aangeboden aan de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Op 9 juli 2009 is het rapport samen met een beleidsreactie aangeboden aan de Tweede Kamer (TK 2009-2010, 29 754, Nr. 180). Het rapport bevat 21 aandachtspunten bij evaluatieonderzoek, rondom de thema's samenhang, legitimiteit en effectiviteit. De aanbevelingen van het rapport van de Commissie Suyver

14. BELEIDSARTIKEL 14: JEUGD

DGPJS/DJJ

Operationele doelstelling 14.1: Een zorgvuldige uitvoering van en toezicht op interlandelijke adoptie en zaken van internationale kindervervoering in het licht van de relevante verdragen en Europese verordeningen op dit terrein

Activiteit/dossier 1: Interlandelijke adoptie

Op basis van internationale verdragen is een Centrale Autoriteit ondergebracht bij het Ministerie van Justitie die een aantal regelingen inzake interlandelijke adoptie uitvoert. Tevens wordt vanuit het ministerie de kwaliteit van de adoptieprocedure bewaakt.

Inhoud / Doelstelling

Zorgvuldige uitvoering van en toezicht op interlandelijke adoptie in het licht van de relevante internationale en Europese verdragen en Nederlandse wetgeving op dit terrein. Om dit te bewerkstelligen wordt ingezet op versterking van internationaal relatiebeheer met landen van herkomst bij interlandelijke adoptie. Daarnaast wordt ingezet op versterking van de Europese samenwerking bij interlandelijke adoptie.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- * Evaluatieonderzoek implementatie kwaliteitskader bij vergunninghouders interlandelijke adoptie.
- * Rapport van de Inspectie jeugdzorg naar knelpunten in het stelsel bij interlandelijke adoptie. Inspectie jeugdzorg, Interlandelijke adoptie. Knelpunten in het stelsel, Utrecht 2009.
- * (Overdracht van contacten en bemiddelingsdossiers van vergunninghouders interlandelijke adoptie die werkzaamheden beëindigen.)
- * Wetsvoorstel voor financiële regeling ter tegemoetkoming van adoptiekosten na afschaffing aftrek bijzondere kosten. Wetsvoorstel ligt gereed voor toezending aan Raad van State. De kans is aanwezig dat Financiën beslist om het verkregen budget anders in te zetten. (Budget: € 4.000.000) Dit is controversieel verklaard in de vorige Kabinetsperiode.
- * Systematiek ontwikkelen en implementeren voor een gezamenlijke wijze van informatieuitwisseling tussen Europese Centrale autoriteiten over landen waaruit wordt geadopteerd. Doel hiervan is ondersteuning Europese landen bij de bestudering van interlandelijke adoptie uit landen van herkomst en het tegengaan van

misstanden bij interlandelijke adoptie. Hiervoor vinden verschillende overleggen plaats op Europees niveau.

- * Aanpassing Wobka (Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie) op gebied van maatregelen als toezicht en controle, kwaliteitseisen aan de vergunninghouders en aanpassing van de leeftijdsgrenzen zoals verwoord in de Kabinetsreactie op het rapport van de Commissie Kalsbeek. Planning is om oktober 2010 een brief naar TK te sturen.

Kosten / financiën

Voor adoptie (incl. subsidie Stichting Adoptievoorzieningen) is een totaalbedrag van € 5.161.298,00 beschikbaar. Het grootste deel hiervan (€ 4.000.000) is gereserveerd voor de regeling financiële tegemoetkoming adoptiekosten.

Knelpunten

Uit onderzoek van de Inspectie jeugdzorg blijkt dat het bij adoptie vanuit sommige landen voor vergunninghouders in de praktijk zeer moeilijk is betrouwbare informatie te verkrijgen.

Relaties met andere departementen

BZ, J&G op het gebied van nazorg

Activiteit/dossier 2: Internationale kindervervoering

Inhoud / Doelstelling

Als een kind ongeoorloofd naar een ander land wordt gebracht of daar wordt vastgehouden, is er sprake van internationale kindervervoering. In Nederland is het Centrum internationale kindervervoering opgericht, gesubsidieerd door het Ministerie van Justitie. Het Centrum Internationale Kinderontvoering biedt actuele informatie, advies en begeleiding aan ieder die in zijn persoonlijke of professionele omgeving in aanraking komt met (dreigende) internationale kindervervoering. Het doel is per 1 januari 2011 een goed lopende verkorte gerechtelijke procedure, waarbij de proces-vertegenwoordiging plaatsvindt door advocaten. Hiertoe treedt de wet inzake internationale kindervervoering januari 2011 in werking. Kamerstuk 30072, nr 24
Van november 2009 tot april 2010 heeft een pilot gelopen bij de rechtbank Den Haag op het gebied van de verkorting van de duur van de teruggeleidingsprocedure bij inkomende zaken. Tijdens de pilot werd een schema gehanteerd met een procedure tot teruggeleiding van

een kind dat door een ouder naar Nederland is ontvoerd, die in beginsel niet meer dan 18 weken in beslag neemt. Binnen deze termijn heeft desgewenst mediation plaatsgevonden en is de zaak voorgekomen bij de rechtbank Den Haag en het Hof. Een belangrijk element in de procedure is de mediation.

Deze pilot is geëvalueerd door het Verwey-Jonker Instituut. Naar aanleiding van de evaluatie zal de teruggeleidingsprocedure bij inkomende zaken indien nodig verder bijgesteld worden en zal vervolgens besluitvorming plaatsvinden over het vervolg hiervan. Begin 2011 wordt de procesvertegenwoordigende taak van de Centrale autoriteit voor internationale kinderontvoering uitgeplaatst. Deze taak wordt overgedragen aan de advocatuur. Een van de redenen hiervan is de "equality of arms" voor ouders. Door de uitplaatsing van deze procesvertegenwoordigende rol krijgt de Minister van Justitie vanaf januari 2011 slechts een systeemverantwoordelijkheid.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Brief aan de TK in oktober 2008 (Kamerstuk 30072, nr 24) over de teruggeleidingsprocedure in geval van internationale kinderontvoering naar Nederland.

[Kosten / financiën](#)

€ 555.000,- subsidie aan het IKO

€ 202.000,- kosten voor tolken, vertaling en uittreksels

[Knelpunten](#)

[Relaties met andere departementen](#)

Activiteit/dossier 3: Commercieel draagmoederschap / illegale opnemings buitenlands kind

[Inhoud / Doelstelling](#)

In verschillende Kamerstukken zijn toezeggingen gedaan over het onderwerp commercieel draagmoederschap en illegale opnemings van (buitenlandse) kinderen. Dit onderwerp behoeft een nadere oriëntatie. Daarom wordt een onderzoek gedaan naar de aard en omvang van draagmoederschap/illegale opnemings van buitenlandse kinderen. Daarnaast wordt met het OM en de Raad voor de Kinderbescherming gesproken over de handhaving op deze terreinen, waarbij zij gebruik maken van reeds bestaande wettelijke mogelijkheden daartoe.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

December 2010: Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek en van het overleg met het OM, moet

worden gezien of wijziging van beleid of wetgeving op het terrein van het familie- of vreemdelingenrecht aangewezen is. Bij die gelegenheid moet tevens worden beslist of de strafwetgeving met het oog op een effectieve aanpak van deze praktijken moet worden aangescherpt.

[Kosten / financiën](#)

Totaal € 75.000,-

Interlandelijke adoptie en internationale kinderontvoering gereserveerd: € 6.324.000,-

[Knelpunten](#)

Commercieel draagmoederschap en illegale opnemings van een buitenlands kind komen regelmatig voor. Het is evenwel moeilijk de daadwerkelijk omvang op dit moment ervan te bepalen.

[Relaties met andere departementen](#)

VWS (civielrechtelijke aspecten draagmoederschap)

Operationele doelstelling 14.2: Het voorkomen dat jeugdigen delicten plegen en, wanneer zij dit wel doen, niet in herhaling vervallen (het verminderen van recidive)

Activiteit/dossier 1: Programma ‘Aanpak Jeugdcriminaliteit’

Inhoud / Doelstelling

In het programma ‘Aanpak Jeugdcriminaliteit’, een onderdeel van het project ‘Veiligheid begint bij voorkomen’, is een samenhangend pakket van maatregelen ondergebracht op vijf terreinen:

- Vroegtijdig ingrijpen. Het tijdig signaleren en beïnvloeden van dit gedrag, draagt bij aan het voorkomen van criminele carrières.
- Persoonsgerichte aanpak. De effectiviteit van sancties neemt namelijk toe wanneer deze aansluit op de problematiek van de jongere.
- Snelle en consequente jeugdketen. Dan ervaart de jongere de relatie tussen de misstap en de straf. Hierbij zijn korte doorlooptijden van belang. Daarnaast kunnen ICT-systemen een bijdrage leveren aan een snelle en consequente jeugdketen.
- Passende nazorg. Een geslaagde terugkeer in de samenleving vermindert namelijk de kans op terugval in het criminele gedrag.
- Aanpak recidive werkstraffen jeugd. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om met een effectievere inzet van werkstraffen bij te dragen aan recidivevermindering.

Relevante recente producten / brieven / nota's

- Verantwoording Programma Veiligheid begint bij voorkomen (Vbbv). “Tastbare resultaten en een vooruitblik”, april 2010. TK 2009-2010, Kamerstuk 28684 nr. 276
- In september 2008 hebben de ministers van Justitie en Jeugd en Gezin een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over hun gezamenlijke voornemens voor het 12-min beleid. TK 2007-2008, Kamerstuk 28684 nr. 167
- In 2006 is onderzoek gedaan naar de effectiviteit van Halt. Daaruit bleek de Halt-afdoening niet op alle onderdelen en niet voor alle jongeren even werkzaam te zijn. In de daarop volgende jaren is gewerkt aan een kwalitatief verbeterde Halt-afdoening. Deze vernieuwde Halt-afdoening is begin 2010 geïmplementeerd en betreft onder andere een steviger theoretische

onderbouwing, een verbeterd signaleringsinstrument en een nieuwe lijst Haltwaardige feiten. Voor de “nieuwe” Haltwaardige feiten: spijbelen en alcoholgerelateerde delicten, wordt respectievelijk is een nieuwe Halt-afdoening ontwikkeld.

- De ontwikkeling van gedragsinterventies voor jeugdigen verloopt voorspoedig. De programma's zijn gericht op de jongeren zelf én op hun gezin en omgeving. Per maart 2010 zijn door de Erkenningcommissie Gedragsinterventies Justitie dertien gedragsinterventies erkend en vier voorlopig erkend. De gedragsinterventies zijn toegepast in de praktijk: in 2009 kregen 600 jongeren een erkend programma opgelegd. Doel voor 2011 is een volledig pakket aan erkende gedragsinterventies (circa 21) dat alle criminogene factoren bij jeugdige justitiabelen bestrijft. Vanaf 2011 worden alleen nog door de Erkenningcommissie (voorlopig) erkende interventies gefinancierd.
- Het Landelijk Instrumentarium jeugdstrafrechtketen is ontwikkeld en begin 2009 opgeleverd. Hiermee kan een juiste diagnose en gerichte risico-inschatting van een jongere gemaakt worden. Het instrumentarium loopt door de hele jeugdstrafrechtketen en wordt op dit moment in een pilot beproefd. In 2011 valt de beslissing over de landelijke uitrol.
- De Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen biedt de rechter sinds 1 februari 2008 de mogelijkheid alle jeugdsancties met elkaar te combineren en introduceerde een nieuwe sanctie, de gedragsmaatregel. Het aantal opgelegde gedragsmaatregelen toont een stijgende lijn. In totaal is sinds februari 2008 aan 107 jongeren een gedragsmaatregel opgelegd (15 vonnissen in 2008, 92 in 2009). In september 2009 is een impactanalyse afgerond naar de potentiële doelgroep. Hieruit blijkt dat op dit moment het maximale aantal vonnissen met een gedragsmaatregel wordt geschat op 250 per jaar.
- Voor een geslaagde terugkeer in de samenleving na een verblijf in de JJI krijgen alle jeugdigen met een strafrechtelijke titel, een passend nazorgtraject aangeboden door de (jeugd)reclassering. Hiervoor is een aanpassing van de Beginselenwet Justitiële Jeugdinrichtingen nodig (zie ook Dossier 2. Justitiële Jeugdinrichtingen. Relevante recente producten / brieven / nota's). De verwachte inwerkingtreding is 1 januari 2011. Daarnaast is in 2010 een ICT-systeem voor

nazorg in gebruik genomen. Dit systeem ondersteunt op casusniveau de digitale informatie-uitwisseling en het maken van afspraken over nazorg tussen ketenpartners.

- Er is een procesevaluatie uitgevoerd naar de invoering van het Handboek Methode Jeugdreclassering. De conclusies van deze procesevaluatie waren positief. Het gebruik van het handboek draagt bij aan het bereiken van een meer uniforme en professionele jeugdreclasseringspraktijk.
- Pilot Verbetertraject Toezicht Jeugd. In 2010 worden de maatregelen om het toezicht te verbeteren op de naleving van de bijzondere voorwaarde Hulp & Steun getoetst en nader uitgewerkt in een pilot. Eind 2010 kunnen maatregelen dan landelijk worden ingevoerd.

Kosten / financiën

Voor het programma is een totaalbedrag van € 30.600.000,- beschikbaar.

Knelpunten

Uit een impactanalyse is gebleken dat 55 procent van het totaal aantal gestrafte jeugdigen een werkstraf opgelegd krijgt. Jaarlijks gaat het om 20.000 jongeren. Een paar procent minder recidive in deze groep levert 'grote winst' op de doelstelling om de recidive onder jeugdigen met tien procentpunt terug te dringen. Daarom is besloten om een vijfde project aan het programma 'Aanpak Jeugdcriminaliteit' toe te voegen, te weten: Aanpak recidive werkstraffen jeugd.

Relaties met andere departementen

Ten aanzien van het 12-minbeleid zijn er relaties met Jeugd en Gezin en BZK.

Activiteit/dossier 2: Justitiële jeugdinrichtingen (JJI's)

Inhoud / Doelstelling

** Overcapaciteit JJI's*

De bezettingsgraad in JJI's is op dit moment zo'n 60 procent. Tegen de achtergrond van een daling van het aantal ernstige delicten gepleegd door jeugdigen en de overgang van civielrechtelijk geplaatsten naar de gesloten jeugdzorg is de actuele behoefte aan JJI-capaciteit veel kleiner dan de beschikbare capaciteit. Dit treft ook de aan JJI's verbonden scholen. Ramingen van het WODC laten zien dat de benodigde JJI-capaciteit de komende jaren verder zal dalen, waarmee het capaciteitsoverschot zal oplopen tot zo'n

800 plaatsen in 2013. In 2010 zijn twee inrichtingen/locaties tijdelijk overgedragen naar Jeugd en Gezin voor gesloten jeugdzorg. DJI werkt aan een toekomstplan JJI's - dat gereed is in de zomer 2010 - met maatregelen om de beschikbare capaciteit weer in evenwicht te brengen met de capaciteitsbehoefte. Mede gezien de hoge kosten die het in stand houden van de capaciteit met zich meebrengt, (een JJI-plaats kost ongeveer € 180.000 per jaar) zal het onvermijdelijk zijn om een fors deel van de capaciteit te sluiten danwel buiten gebruik te stellen. Waar mogelijk zullen alternatieve bestemmingen voor JJI's worden gezocht, bijvoorbeeld gebruik voor de doelgroep licht verstandelijk gehandicapten of alleenstaande minderjarige asielzoekers.

** Kwaliteit en veiligheid in JJI's verbeteren*

Onderstaande activiteiten zorgen voor een goede basis om in de JJI's de kwaliteit en effectiviteit van de opvang en behandeling te vergroten en meer aandacht aan jeugdigen te geven.

** Hoger opgeleid personeel*

De doelstelling is dat in 2014 75% van het personeel in JJI's een HBO-diploma heeft. Door teruglopende capaciteitsbehoefte zijn JJI's terughoudend in het aanstellen van personeel. Daarom wordt zittend personeel opgeleid en zal de doelstelling van 75% naar verwachting in 2014 behaald zijn (in plaats van 2011).

** Kleinere groepen in de JJI's*

De groepen worden verkleind tot maximaal 10 jeugdigen voor voorlopige hechtenis en jeugddetentie. De groeps grootte voor behandeling is maximaal 8.

** Certificering van alle justitiële jeugdinrichtingen*

In 2009 is een kwaliteitsborgingssysteem ontwikkeld voor de JJI's. Doel hiervan is een scherper kader voor de kwaliteit van de primaire processen en een sluitend systeem van periodieke toetsing, evaluatie en bijstelling. Daarmee wordt een standaard basiskwaliteitsnorm gegarandeerd. In 2010 vinden voorbereidingen plaats zodat in 2011 alle JJI's gecertificeerd zijn. Met ingang van de begroting 2011 zal worden gerapporteerd over de certificering van de JJI's en daarmee met de gehanteerde kwaliteitsstandaarden.

** PIJ-onderzoeksprogrammering*

Door het uit laten voeren van wetenschappelijk onderzoek wordt systematisch meer kennis en inzicht verkregen in de PIJ-populatie en de uitvoering van de PIJ-maatregel.

* *Nieuwe basismethodiek YOUTURN*

Met de invoering van de nieuwe basismethodiek worden jeugdigen in alle JJI's op dezelfde manier begeleid. Een procesevaluatie van deze methode wordt eind 2010 afgerond.

* *Verbetering forensische diagnostiek & advisering*

In 2009 heeft het NIFP een plan van aanpak ontwikkeld dat toeziet op het verder verbeteren van de kwaliteit en de doorlooptijd van de forensische diagnostiek en de daarop gebaseerde rapportages. Eind 2010 moet het plan volledig zijn geïmplementeerd en daarmee de kwaliteit en doorlooptijden van de pro justia rapportages zijn verbeterd.

Relevante recente producten / brieven / nota's

* *Toekomstplan JJI's (zomer 2010)*

In maart en april 2010 zijn twee brieven naar de TK gestuurd over de overcapaciteit in JJI's en de mogelijkheden tot herbestemming van leegstaande JJI's. TK 2009-2010, Kamerstuk 24587 nr 379 en nr 386. De Vaste Commissie voor Justitie heeft in de procedurevergadering van 20 mei gevraagd om een brief voor het zomerreces met de stand van zaken van dat moment

* *De tweede Voortgangsrapportage*

Kwaliteitsverbetering Justitiële Jeugdinrichtingen is in het najaar 2009 naar de TK gestuurd. In het najaar 2010 zal de derde (en tevens laatste) voortgangsrapportage worden verstuurd.

* *Wijziging Beginselenwet Justitiële Jeugdinrichtingen*

De wetwijziging voorziet in een wettelijke regeling voor nachtdetentie, een wettelijke regeling van de pedagogische 'time out'-maatregel, opheffing van het onderscheid opvang en behandelinrichtingen en een regeling voor verplichte nazorg voor jeugdigen na het verblijf in een JJI. Het wetsvoorstel wordt in 2010 in de EK behandeld. De verwachte inwerkingtreding is 1 januari 2011.

Kosten / financiën

Voor het kwaliteitstraject binnen de JJI's is op jaarbasis een bedrag van circa € 50.000.000,- beschikbaar.

De vrijval van middelen als gevolg van buitengebruikstelling van capaciteit in de JJI's maakt deel uit van het totale budgettaire kader van DJI.

Knelpunten

Het capaciteitsoverschot leidt ertoe dat verschillende inrichtingen maar half gevuld zijn. Dat leidt niet alleen tot financiële, maar ook tot kwalitatieve problemen.

Concentratie van leegstand vindt de TK onwenselijk en zal niet plaatsvinden voordat het toekomstplan JJI's met de TK is besproken.

Daarbij heerst bij een belangrijk deel van de TK de wens en verwachting dat veel JJI's op alternatieve wijze benut kunnen worden. Dat is echter maar beperkt realiseerbaar. Zo heeft J&G geen extra capaciteit meer nodig voor gesloten jeugdzorg, heeft het COA wel behoefte aan gebouwen maar slechts beperkt aan personeel en is ook de behoefte aan forensische zorg dalende. Al met al is de kans dus reëel dat er veel capaciteit (gebouwen en personeel) moet worden afgestoten. Dat zal op veel politieke weerstand stuiten.

Relaties met andere departementen

Jeugd & Gezin (i.v.m. gesloten jeugdzorg), VWS (i.v.m. alternatieve benutting JJI's voor bv. LVG-doelgroep), OCW (i.v.m. scholen in/bij de JJI's).

Onderstaande activiteiten staan op de begroting van Jeugd en Gezin

Een kwalitatief goed functionerend stelsel van jeugdbescherming

De ministers voor Jeugd en Gezin en Justitie hebben in april 2010 de Kabinetsvisie 'Perspectief voor Jeugd en Gezin' over de toekomst van de ondersteuning van en zorg voor jeugdigen en hun ouders aan de TK gestuurd. Volgens het Kabinet zijn wijzigingen in het stelsel zelf nodig om arrangementen ter ondersteuning van ouders, kinderen en jongeren te stroomlijnen. Dit traject is al ingezet, maar stuit nu op de grenzen van wat binnen het bestaande wettelijk kader mogelijk is. De huidige Wet op de jeugdzorg moet worden omgebouwd tot een Wet op de zorg voor jeugd. De belangrijkste wijzigingen die in de Kabinetsvisie zijn voorgesteld, zijn:

- Van 5 naar 2 financieringsstromen
- Regie bij gemeenten (één gezin, één plan)
- Huidige bureaucratische wijze van indicatiestellen vervalt

In mei 2010 heeft een werkgroep uit Tweede Kamer haar eigen rapport over het jeugdzorgstelsel gepresenteerd. Volgens deze werkgroep zijn bijstellingen binnen het huidige stelsel niet genoeg om de problemen op te lossen. Een wezenlijke verandering van de manier waarop de jeugdzorg georganiseerd opereert, is noodzakelijk. De belangrijkste voorstellen van de werkgroep zijn:

Eén financieringsstroom voor het huidige preventieve beleid, de huidige vrijwillige provinciale jeugdzorg, de jeugd-LVG en jeugd-GGZ.

Indicatiestelling in het vrijwillige kader dient te worden afgeschaft.

In bestuurlijke zin moet het gedwongen kader gescheiden worden van het vrijwillige kader.

Naast deze stelseldiscussie heeft DJJ in de vorige Kabinetsperiode twee speerpunten benoemd:

Actieplan professionalisering jeugdzorg
Follow up programma Beter beschermd.

Activiteit/dossier 1: Actieplan professionalisering jeugdzorg

Inhoud / Doelstelling

Het doel van het actieplan is van werkers in de jeugdzorg betere en beter opgeleide professionals te maken om daarmee de status van het beroep te verhogen en de hulpverlening aan gezinnen te verbeteren. Het is een kwaliteitsslag voor de gehele jeugdzorgsector: zowel de bureaus jeugdzorg, zorgaanbieders en de gesloten jeugdzorg, als ook voor de JJI's, de Raad voor de Kinderbescherming en Nidos. Het gaat dus om zowel vrijwillig als gedwongen kader.

De Stuurgroep actieplan professionalisering, waarin de verschillende veldpartijen participeren, geeft zelf uitvoering aan het actieplan. DJJ is verantwoordelijk voor het aanjagen en faciliteren van de professionalisering van de gezinsvoogdij, de jeugdreclassering, RvdK, Halt en de JJI's.

De professionalisering krijgt inhoud door onder meer: de realisatie van twee competentieprofielen: jeugdzorgwerker (HBO) en gedragswetenschapper (WO) in de jeugdzorg (is gereed);

de realisatie van een uitstroomprofiel jeugdzorg voor het HBO onderwijs, gebaseerd op het competentieprofiel voor de jeugdzorgwerker (is gereed). Voor het MBO gaat het om verbetering van de aansluiting tussen MBO en werkveld (afronding medio 2010);

het aanpassen van bestaande beroepscode tot één addendum voor de jeugdzorgwerker (afronding eind 2010);

inrichten van één beroepsregister voor jeugdzorgwerkers en het openen van een Kamer voor gedragswetenschappers in de jeugdzorg;

opzetten van een wettelijk verplichte registratie en tucht recht voor beroepsbeoefenaren (realisatie 2012-2013).

Relevante recente producten / brieven / nota's

Inmiddels zijn de veldpartijen zo ver gevorderd met het actieplan dat deze zomer kan worden gestart met de implementatie van de producten van het actieplan.

Concreet betekent dit dat de verplichte registratie en het tucht recht wettelijk geborgd worden in de Wet op de jeugdzorg; dat de (her)registratie, ethische code en het tucht recht definitief vorm krijgen; dat de beroepsopleidingen worden aangesloten op de praktijk van de jeugdzorg en dat de vijfjaarlijkse herregistratie middels

onder meer bij- en nascholing wordt georganiseerd.

[Kosten / financiën](#)

Voor de incidentele kosten ten behoeve van de implementatie is € 6.000.000,- beschikbaar.

In de borging van de structurele kosten ten behoeve van de implementatie wordt voorzien vanaf 2012. Voor de jeugdzorg via de CAO jeugdzorg en voor justitiële jeugdzorg bij voorkeur ook in de desbetreffende CAO's. Vanwege de doelmatigheidslag die met het professionaliseringsproces te realiseren is, is de verwachting dat de structurele kosten budgetneutraal ingepast kunnen worden.

[Knelpunten](#)

- Veldpartijen (beroepsverenigingen, werkgevers en onderwijs) moeten gezamenlijk tot produkten komen. Tussen beroepsverenigingen en werkgevers is sprake van een natuurlijke spanning.
- Stelselbespreking. In theorie staat de professionalisering los van de stelselbespreking, maar in de praktijk is dat lastig voor ketenpartners, omdat het onduidelijk is welke veranderingen gaan plaats vinden de komende tijd. Het is niet duidelijk of deze veranderingen ook invloed zullen hebben op de professionaliseringsslag.

[Relaties met andere departementen](#)

J&G

Activiteit/dossier 2: Follow up programma Beter Beschermd

De drie deelonderwerpen die hieronder vallen zijn:

Evaluatie implementatie Delta Methode en

risicomanagement

Doorlooptijden jeugdbescherming

Methodiek voogdij

[Inhoud / Doelstelling](#)

* De Delta Methode is een landelijke methode voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling waarin de ontwikkeling en de veiligheid van het kind centraal staat. Uitgangspunt hierbij is dat gezinsvoogden een lagere caseload hebben dan voorheen (gemiddeld 15 tot 17 onder hun toezicht gestelde kinderen). De ondertoezichtstelling wordt volgens een cyclisch vier-stappen-model uitgevoerd, waarbij de toepassing van risicomanagement een essentieel onderdeel is. De implementatie van de Deltamethode is in het voorjaar van 2010 door het WODC geëvalueerd. Uitkomsten van

de evaluatie worden op dit moment in een beleidsreactie verwerkt. IJZ heeft in 2009 specifiek een onderzoek gedaan naar risicomanagement bij onder toezicht gestelde kinderen. Dit naar aanleiding van een eerder onderzoek in 2007 en 2008 waaruit bleek dat risicomanagement binnen de jeugdbescherming nog onvoldoende systematisch en professioneel werd toegepast. Hierover is in oktober 2008 een spoeddebat in de TK gevoerd. In het onderzoek uit 2009 wordt geconcludeerd dat het merendeel van de BJZ risicomanagement voldoende systematisch toepast. Twaalf van de achttien onderzochte instellingen voldoen aan de verwachtingen van de inspectie. Zes instellingen voeren risicomanagement nog onvoldoende uit. IJZ heeft deze instellingen nog tot eind 2010 de tijd gegeven om de benodigde verbeteringen aan te passen.

- * Uit onderzoek uit 2005 blijkt dat er tussen het bekend worden van een zorgelijke situatie van een minderjarige en het eerste contact van de (gezins)voogdijwerker met het kind en het gezin, één jaar tijd kan zitten. Om deze doorlooptijd te verkorten is het casusoverleg bescherming ontwikkeld. In dit overleg komen BJZ en Raad voor de Kinderbescherming bij elkaar om afspraken en een planning te maken. Daarnaast zijn nieuwe normtijden jeugdbescherming vastgesteld. Afgesproken is dat vanaf 1 januari 2010 in 75 procent van de gevallen deze nieuwe normtijden gehaald zullen worden. Dit betekent een teruggang in de doorlooptijd van gemiddeld 10 naar 2 maanden.
- * De MO-groep en Nidos zijn in 2006 gestart met de ontwikkeling van een nieuwe werkwijze voor voogdijwerkers, die in 2009 is afgerond en uitgetest. In 2010 wordt de gewijzigde methode ingevoerd.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Ad 1) Juni 2010: beleidsreactie op rapport onderzoek naar implementatie Deltamethode.

Ad 2) Brief TK 13 april 2010, Reactie op rapporten Inspectie jeugdzorg over toetsende taak Raad voor de Kinderbescherming (zie ook Knelpunten) en risicomanagement bij BJZ⁴

[Kosten / financiën](#)

€ 5.000.000,-

[Knelpunten](#)

⁴ Kamerstuk 31839 nr 58

De Inspectie jeugdzorg (IJZ) heeft in een rapport⁵ geconstateerd dat de kwaliteit van de uitvoering van de toetsende taak bij beslissingen tot terugplaatsing naar huis -ondanks de inspanningen van de Raad voor de Kinderbescherming en de MOgroep Jeugdzorg- als geheel nog steeds niet voldoende is.

In 2008 bleek al dat de kwaliteit van de uitvoering van de toetsende taak onvoldoende was. De minister voor Jeugd en Gezin heeft de TK toen toegezegd dat vanaf 1 januari 2009 de toetsende taak wél wordt uitgevoerd en dat de IJZ in 2009 nagaat of de toetsende taak daadwerkelijk volgens de aanbevelingen van de inspectie wordt uitgevoerd. De IJZ stelt in haar nieuwe rapport dat de kwaliteit van de toetsing sterk is verbeterd doordat de Raad zijn interne werkproces op orde heeft gebracht. Maar voor wat betreft het inhoudelijk voldoende onderbouwd en tijdig voorleggen van de voorgenomen beslissingen door bureau jeugdzorg zijn volgens de inspectie onvoldoende verbeteringen zichtbaar. De aanbeveling van IJZ is om de taak opnieuw bij de kinderrechter te beleggen, maar deze aanbeveling is door het vorige Kabinet niet overgenomen. Dit omdat hier geen sprake is van een beperking van rechten van ouders, maar een opheffing van een dergelijke beperking. Bovendien zou het een te grote belasting voor de rechtbanken zijn.

Daarom is besloten om de verantwoordelijke gedeputeerden een brief te sturen. Daarnaast wordt de provincies en bureaus jeugdzorg praktische ondersteuning geboden bij het implementeren van de gemaakte afspraken. Verder wordt met de Raad voor de Kinderbescherming besproken op welke wijze hij een concrete bijdrage kan leveren aan een verdere verbetering van de kwaliteit van de toetsende taak.

[Relaties met andere departementen](#)

Ministerie voor Jeugd en Gezin

---

⁵ Inspectie jeugdzorg. De toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming bij beslissingen tot terugplaatsing naar huis. Onderzoek naar de doorgevoerde verbeteringen, Utrecht 2010.

16. BELEIDSARTIKEL 17: INTERNATIONALE RECHTSORDE

DGWIADV/DEIA

Operationele doelstelling 17.1: Bijdragen aan een Europese en internationale ruimte van vrijheid, veiligheid en recht

Activiteit/dossier 1: Europees en Internationaal Beleidskader (EIBK)

Inhoud / Doelstelling

Het EIBK benoemt in onderlinge samenhang de strategische Europese en internationale prioritaire doelstellingen voor Justitie als basis voor het internationale optreden en de (inter)departementale afstemming daarover. Het is een meerjarig kader dat wordt vertaald in Europese en internationale dossiers en in daaraan gekoppelde activiteiten via onder meer de jaarplancyclus. Jaarlijks wordt het kader geactualiseerd en worden afgeleide doelstellingen geprioriteerd. Het EIBK wordt afgestemd in het Internationaal directeurenberaad, de Bestuursraad en met de politieke top. Bij de totstandkoming van het EIBK worden externe deskundigen en andere departementen geconsulteerd. Het nieuwe EIBK 2011 – 2014 is een coproductie van het Ministerie van Justitie en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Relevante recente producten / brieven / nota's

EIBK 2008-2010; EIBK 2011 – 2014 (in wording, gereed oktober 2010).

Kosten / financiën

€20.000

Knelpunten

Relaties met andere departementen

BZK

Activiteit/dossier 2: Follow-up Stockholm-project

Inhoud / Doelstelling

In december 2009 liep het Haags Programma (2004-2009) af. Met het oog daarop zijn binnen de verschillende gremia van de EU werkzaamheden gestart om aan de beleidsrichting voor de periode 2010-2014 concreet vorm te geven. Het Ministerie van Justitie heeft hierop - middels het Stockholmproject - geanticipeerd en heeft getracht invloed uit te oefenen op de Europese ontwikkelingen en zich daarmee actief voorbereid op het volgende JBZ-meerjarenbeleidsprogramma, het

Stockholm Programma. Dit werkprogramma is eind 2009 door de JBZ-Raad aangenomen en door de Europese Raad bekrachtigd en schetst het kader en de belangrijkste politieke en strategische doelstellingen op JBZ-terrein voor de periode 2010-2014. Meerdere (aspecten van) Nederlandse prioriteiten zijn opgenomen in het uiteindelijke meerjarenprogramma, waardoor het Ministerie van Justitie - samen met het ministerie van BZK - kan terugkijken op een geslaagde voorbereiding. De beleidslijnen en doelstellingen uit het Stockholm Programma zijn in het Actieplan ter uitvoering van het Stockholm Programma (hierna: Actieplan) vertaald naar concrete voorstellen en initiatieven voor de komende vijf jaren. Nader bezien moet worden of en zo ja, hoe het vervolgproject op het nog lopende Stockholmproject vorm dient te krijgen. Zaak is om op afdoende wijze de inzet en resultaten van de Nederlandse inzet voor het Stockholm Programma en Actieplan te borgen en op te volgen binnen de verantwoordelijke onderdelen van het ministerie alsmede daarbuiten. Ook dient het verband met het EIBK afdoende te zijn geregeld. De EIBK-doelstellingen - voor wat betreft de EU - liggen immers in het verlengde van de Nederlandse inzet voor het Stockholm Programma en Actieplan.

Justitie zal - conform toezegging - de Tweede Kamer jaarlijks informeren over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het Stockholm Programma en over de gezette stappen en vorderingen ten aanzien van de Nederlandse prioriteiten.

Relevante recente producten / brieven / nota's

* Kabinetsstandpunt Nederlandse visie op Stockholm Programma (TK 2008/2009 23 490 nr. 557);

* Brief aan de commissie voor Justitie van de Tweede Kamer van 25 juni 2009 inzake de toezegging om het parlement jaarlijks te informeren over het Stockholm Programma (TK 2008/2009 23490 nr. 562);

* Position paper - Dutch priorities for the Stockholm Programme; Indien extern: geadresseerde noemen BNC-fiche inzake het Actieplan ter uitvoering van het Stockholm Programma (TK 2008/2009 22 112 nr. 892).

Kosten / financiën

€20.000

Knelpunten

De inzet en resultaten van de Nederlandse inzet voor het Stockholm Programma en Actieplan dienen binnen de verantwoordelijke onderdelen van het ministerie geborgd en opgevolgd te worden. Deze directies en

uitvoeringsorganisaties zijn vanaf het begin van het Stockholm-project betrokken (o.a. bij de totstandkoming van het Kabinetsstandpunt, position paper en BNC-fiches). Gewaakt dient te worden voor verlies van commitment.

[Relaties met andere departementen](#)

Aangezien het Stockholm Programma en het bijbehorende Actieplan het gehele JBZ-terrein beslaan, wordt nauw samengewerkt met BZK. Ook BZ en enkele andere departementen (zoals SZW, WWI en VWS) zijn op thema's betrokken.

Activiteit/dossier 3: JBZ-Raad en voorbereidende gremia

[Inhoud / Doelstelling](#)

Om de minister en Staatssecretaris⁶ effectief te kunnen laten acteren op het Brusselse toneel, coördineert DEIA inhoudelijk en logistiek de Raad van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ-Raad) en de Haagse en Brusselse gremia die de Raad voorbereiden (BNC, CoCo, PV-instructieoverleg, CATS, SCIFA, COREPER⁷). DEIA is tevens verantwoordelijk voor de informatievoorziening over JBZ-onderwerpen aan het Parlement.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

* BNC-fiches, CoCo-conclusies, PV-instructies (wekelijks)

* CATS- en SCIFA-dossiers (maandelijks)

* JBZ-dossiers (maandelijks, m.u.v. mei en augustus)

* Geannoteerde JBZ-Raadsagenda's (maandelijks, m.u.v. mei en augustus)

* Brieven aan het Parlement

[Kosten / financiën](#)

[Knelpunten](#)

Op JBZ-terrein zullen tot 2015 minstens 170 nieuwe voorstellen door de Europese Commissie worden aangenomen (uitwerking van het Actieplan ter uitvoering van het Stockholm Programma). Er dient voor

gewaakt te worden dat de personele bezetting en de primaire werkzaamheden binnen DEIA uit balans raken.

[Relaties met andere departementen](#)

Op het JBZ-terrein wordt nauw samengewerkt met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. BZ en enkele andere departementen (zoals SZW, WWI en VWS) zijn op thema's betrokken.

Activiteit/dossier 4: Multilaterale relaties

[Inhoud / Doelstelling](#)

Justitie onderhoudt relaties met multilaterale organisaties buiten de EU. De belangrijkste is de Raad van Europa. DEIA coördineert centraal en heeft een attaché op de permanente vertegenwoordiging in Straatsburg (ook werkzaam voor andere departementen). Het zwaartepunt ligt hier op mensenrechten (EVRM, EHRM) en RvE-verdragen, zoals op het terrein van de bestrijding van cybercrime, de overbrenging van gevonnen personen en de overname van tenuitvoerlegging van straffen. Voor de andere organisaties geldt dat veel contacten lopen via dossierhouders en het ministerie van Buitenlandse Zaken rechtstreeks naar deze organisaties. DEIA voert een lichte vorm van coördinatie (bewaking) en is betrokken bij interdepartementale afstemming over algemene relatie- en beleidsvraagstukken ten aanzien van deze multilaterale organisaties.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Relevante dossiers met betrekking tot de Raad van Europa zijn de toetreding van de EU tot het EVRM en de versterking van het EHRM:

* de uitkomsten Interlaken-conferentie 2010

* de regeringsreactie (2010) op de rapportage van Mensenrechtenrapporteur Hammarberg.

* Mensenrechtennota minister van Binnenlandse Zaken 2007

[Kosten / financiën:](#)

€25.000 t.b.v. 60 jaar EVRM.

[Knelpunten](#)

De beperkte mogelijkheid tot het bewaken van de coherentie van de justitie-inzet binnen VN en OESO en daar dossieroverstijgend te werken. Een algemeen vraagstuk dat de komende tijd aandacht vraagt is de doorwerking van het Verdrag van Lissabon in de nieuwe verhouding EU – lidstaten binnen alle multilaterale organisaties: wie vertegenwoordigt en wie is bevoegd?

⁶ En andere Justitie-vertegenwoordigers, zoals DG WIAV, D DEIA, H EU en H Justitie PVEU.

⁷ BNC: Interdepartementale Werkgroep ter Beoordeling van Nieuwe Commissievoorstellen; CoCo: Interdepartementale Coördinatiecommissie voor Europese Integratie en Associatieproblemen; PV-instructieoverleg: Interdepartementaal overleg t.b.v. instructies voor het Comité van Permanente Vertegenwoordigers van het Koninkrijk der Nederlanden bij de Europese Unie; CATS: Comité Artikel 36 (EU-Verdrag); SCIFA: Strategisch Comité Immigratie, Grenzen en Asiel.

[Relaties met andere departementen](#)

Justitie werkt vooral samen met BZ en daarnaast met BZK. Vooral ten aanzien van de Raad van Europa is de samenwerking hecht, zo heeft de justitieattaché in Straatsburg een generiek takenpakket.

Activiteit /dossier 5: Bilaterale relaties

[Inhoud / Doelstelling](#)

Justitie onderhoudt met vele landen binnen en buiten de EU bilaterale contacten. Daarbij zijn uiteenlopende belangen aan de orde. Binnen de EU volgen deze contacten veelal de Europese agenda op JBZ-terrein en asiel en migratie. Centraal staat dan (regionale) samenwerking en het afstemmen van standpunten binnen de EU. Landen waarmee relatief veel contacten worden onderhouden zijn Frankrijk, Duitsland en de Benelux-partners. Daarnaast wordt veel contact onderhouden met de voorzittende lidstaat en zijn opvolger. Buiten de EU zijn er wereldwijd vele relaties met derde landen. Deze worden gekenmerkt doordat er structurele banden zijn waarbij veel rechts- en personenverkeer bestaat zoals met Marokko, Turkije, Suriname en de VS, China en Rusland. Bijzondere aandacht vragen landen waar knelpunten in de samenwerking bestaan, zoals landen die zich weigerachtig opstellen bij het terugnemen van illegaal verblijvenden (prioriteitslanden terugkeer), landen waar radicalisering en terrorisme uitstralen naar Nederland, landen met problematiek rond grensoverschrijdende criminaliteit en kindontvoeringen en EU-toetredingslanden. In de bilaterale relatie met derde landen ontbreekt de regulerende werking en de band die het EU-lidmaatschap biedt. Het onderhoud van deze relaties is bewerkelijk en heeft een hoog diplomatiek karakter. De onderlinge relaties worden veelal bepaald door – vooral multilaterale – verdragen en - niet juridisch bindende - memoranda of understandings.

DEIA beschikt over attachés in Washington en Parijs. Overwogen wordt een attaché te plaatsen in Marokko. De attachés worden ‘gedeeld’ met BZK dat omgekeerd attachés met Justitie deelt in Berlijn, London en Brussel. De IND beschikt over een Immigration liaison netwerk dat ook voor andere justitie zaken wordt benut. Ook via het politieliaison- en het KMAR-liaisonnetwerk worden de bilaterale relaties ondersteund.

Voor de bewindslieden zijn de bilaterale relaties vooral tastbaar in de vele inkomende reizen van ambassadeurs, ministers en andere hoge functionarissen in en de eigen uitgaande bezoeken. Zeker in de contacten met derde landen vragen deze reizen veel voorbereiding en begeleiding. DEIA tracht zoveel mogelijk een lange termijn planning van de uitgaande en omvangrijkere inkomende reizen (minstens een half jaar vooruit) op te stellen. Dat geeft ruimte voor een goede voorbereiding en afstemming met andere verplichtingen. Het reisprogramma laat ruimte voor onvoorziene omstandigheden maar heeft wel een karakter van een “prestatieovereenkomst”, nodig om de noodzakelijk hoogwaardige voorbereiding en ondersteuning te kunnen leveren.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Zie de vele uitnodigingen, verzoeken en verslagen voor en van bezoeken en reizen; het dagelijkse berichtenverkeer.

[Kosten / financiën](#)

Reisbudgetten, representatiebudgetten.

[Knelpunten](#)

Er worden nu met veel (derde) landen relaties onderhouden. In het EIBK 2011 – 2014 zal, in het licht van noodzakelijkerwijs te stellen prioriteiten en posterioriteiten meer focus worden gezocht op nader te benoemen prioriteitslanden. Dit kan echter geen zwart-wit keuze zijn omdat bestaande niet geprioriteerde relaties nog altijd enige vorm van onderhoud behoeven.

[Relaties met andere departementen](#)

BZ en BZK.

Activiteit/dossier 6: Capaciteitsopbouw / rechtsstaatopbouw

[Inhoud / Doelstelling](#)

Justitie biedt hulp bij de opbouw of versterking (capaciteitsopbouw) van de nationale rechtsorde in derde landen en draagt bij aan de regeringsbrede inzet bij de opbouw van fragiele staten. Daarbij wordt vooral deskundigheid ter beschikking gesteld.

De basis wordt gevonden in artikel 90 van de Grondwet, dat bepaalt dat de regering de ontwikkeling van de internationale rechtsorde bevordert.' Capaciteitsopbouw is daarnaast ook een onmisbaar instrument in de bilaterale betrekkingen met voor justitie belangrijke landen. DEIA heeft hier een beleidsontwikkende,

coördinerende en deels een uitvoerende rol.

In 2011 is de aandacht gericht op ondermeer de landen in de Westelijke Balkan, vooral Kroatië (n het kader van toetreding), het meerjarig programma ter versterking van de Indonesische rechtsstaat, Turkije en Marokko. Justitie levert ook experts voor deelname aan civiele opbouwmissies van de EU. Voorstelbaar is dat in de toekomst mogelijk ook voor VN en NAVO-missies een beroep op Justitie wordt gedaan. EU-missies zijn o.a. opgezet in Afghanistan, Palestijnse Gebieden, Georgië, Irak en Kosovo. Justitie-experts afkomstig van o.m. DJI, IND, Rechtspraak en OM ondersteunen hun buitenlandse collega's met trainingen en advies (en bij de missie in Kosovo ook met uitvoerende taken zoals opsporing en berechting).

Om de kwaliteit en kwantiteit van de Nederlandse uitzendingen in civiele opbouwmissies te verbeteren, zal in 2011 een rijksbrede 'expertpool' worden ontwikkeld. Daarnaast is er een ambtelijke interdepartementale stuurgroep Civiele Missies in oprichting, waarin ook Justitie (DGWIAV / DEIA) is vertegenwoordigd.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

[Kosten / financiën](#)

DEIA beschikt over een klein bedrag: €163.000 waarvan jaarlijks kleine projecten of delen daarvan worden bekostigd. Daarnaast worden financiële programma's van BZ (Goed Bestuur, Mensenrechtenfonds, Matra) en van de EU (onder meer via twinning-projecten) benut.

[Knelpunten](#)

Zowel de financieringsbronnen, als ook de beschikbare capaciteit zullen de komende jaren onder druk blijven staan.

[Relaties met andere departementen](#)

BZ en BZK

Activiteit /dossier 7: Koninkrijksrelaties

[Inhoud / Doelstelling](#)

* Bewerkstelligen dat de Minister van Justitie politieke verantwoordelijkheid kan dragen voor de Justitieportefeuille m.b.t. Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: de BES-eilanden) vanaf de transitie (naar verwachting op 10-10-10) naar de nieuwe staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk. Waar sprake is van Koninkrijksbrede of gemeenschappelijke justitiële voorzieningen, valt ook de Nederlandse bijdrage daar

aan en/of betrokkenheid daarbij (mede) onder de verantwoordelijkheid van justitie;

* Bewerkstelligen en borgen van effectieve samenwerking binnen het gehele Koninkrijk op Justitieterrein.

* Inzetten op van een verruiming van het Europees besluit betreffende Landen en Gebieden Overzee (LGO), door het op de LGO van toepassing verklaren van Europese wetgeving op Justitie- en politieterreinen.

[Relevante recente producten / brieven / nota's](#)

Plan van aanpak uitvoeringsfase Programma SHNA en voortgangsrapportage over 1e en 2e trimester van 2010; Verslag van Tripartiete Justitieel Overleg 1 maart 2010; Verslag LGO-forum 25 en 26 maart 2010.

[Kosten / financiën](#)

In de begroting van Justitie is opgenomen een meerjarige reeks t.b.v. de staatkundige hervormingen van de Nederlandse Antillen: 18,4 mln. in 2010, 13,8 mln. in 2011, 16 mln. vanaf 2012.

Te ontvangen zijn 'Havermansgelden' van het Ministerie van Financiën: 8,7 mln. structureel vanaf 2011, waarvan ca. 3,5 mln. bedoeld is voor de inzet van de Koninklijke Marechaussee op de BES-eilanden. Het restant van de 8,7 mln. vloeit het reguliere begrotingsproces van Justitie in.

[Knelpunten](#)

Tijdsdruk; tekort aan financiële middelen; gebrek aan gekwalificeerde menskracht op de BES-eilanden; afhankelijkheid van Sint Maarten en Curaçao en van de lokale besturen op de BES (aanpak grensoverschrijdende criminaliteit, grens- en vreemdelingtoezicht); noodzakelijke BES-wetgeving die nog behandeld moet worden door Tweede en Eerste Kamer (Wet Toelating en Uitzetting BES en Veiligheidswet BES).

[Relaties met andere departementen](#)

BZK is rijksbreed coördinator van de staatkundige hervormingen en het Koninkrijksdossier; Jeugd & Gezin is samen met Justitie verantwoordelijk voor het jeugdbeleid; 3. BZ, mede met het oog op de onderhandeling over een nog van de Europese Commissie (2011) te ontvangen voorstel voor een nieuw LGO-besluit.

Activiteit/dossier 8: Overig

Inhoud / Doelstelling

Naast het bovenstaande is DEIA onder meer verantwoordelijk voor (strategische) detacheringen van justitiemedewerkers bij de EU en andere internationale organisaties. Daartoe beheert DEIA een justitiebudget van ca. € 1,2 mln. DEIA adviseert daarnaast het justitieveld bij de aanvraag van subsidies uit Europese financiële programma's en begeleidt gesubsidieerde projecten (volume > € 3. mln in 2010).

Relevante recente producten / brieven / nota's

Notitie internationale plaatsingen mei 2010.

